

СТОРІНКИ
ІСТОРІІ,
НАПИСАНІ
М'ЯЧЕМ НА ВОДІ

70

РОКІВ

ВАТЕРПОЛЬНОМУ КЛУБУ
"ДИНАМО ЛЬВІВ"
1949-2019

Михайло Романяк

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ, НАПИСАНІ М'ЯЧЕМ НА ВОДІ

Львів
"Тріада плюс"
2019

УДК 797.253(477.83)“1949/2019”

Р 69

Михайло Романяк

Сторінки історії, написані м'ячем на воді. – Львів : “Тріада плюс”, 2019. – 206 с.
ISBN 978-966-486-233-9

Ця книга присвячена 70-річному ювілею флагмана українського водного поло, багаторазового чемпіона країни львівського “Динамо”. Особливу увагу приділено періоду створення команди, її найбільшим успіхам на всесоюзній та республіканській арені та здобуткам видатних гравців-динамівців у складі збірних команд на найпрестижніших міжнародних змаганнях.

ВК “Динамо” – 19-разовий чемпіон України, багаторазовий володар Кубка України, дворазовий переможець Суперкубка держави, дворазовий бронзовий призер чемпіонатів СРСР та триразовий призер розіграшів Кубка Радянського Союзу. Вихованці та гравці “Динамо” Вадим ЖМУДСЬКИЙ, Олексій БАРКАЛОВ, Микола СМІРНОВ, Павло ПРОКОПЧУК, Віктор БЕРЕНДЮГА, Вадим РОЖДЕСТВЕНСЬКИЙ, Дмитро СТРАТАН здобували звання олімпійських чемпіонів, переможців та призерів чемпіонатів світу і Європи та інших престижних світових турнірів.

Окремий розділ розповідає про відродження ВК “Динамо” у новітній період історії клубу.

УДК 797.253(477.83)“1949/2019”

*У виданні використані фотографії з особистих архівів
І. Зінкевича, М. Романяка та інших,
фото Є. Скиби, В. Дубаса,
фотоматеріали з мережі Інтернет і соціальних мереж*

ISBN 978-966-486-233-9

© Михайло Романяк, автор, 2019
© “Тріада плюс”, видавець, 2019

ШАНОВНА ВАТЕРПОЛЬНА ДИНАМІВСЬКА РОДИНО!

Перш за все хочу привітати нас усіх з 70-літтям заснування нашої рідної команди "Динамо" Львів. Зазначу, що тільки два вітчизняних колективи в ігрових командних видах спорту – футбольне київське "Динамо" і ватерпольне львівське "Динамо" – за свою багаторічну історію ні разу не змінювали своєї назви та не пропустили жодного чемпіонату або розіграшу Кубка спочатку колишнього СРСР, а згодом незалежної України. За сім десятиліть наші ватерполісти вписали в історію клубу чимало "важких" сторінок, причому почали це робити з самого початку своїх виступів і примножують славу й нині. Команда "Динамо", яку було засновано у далекому 1949 році, вже за рік здобула свій перший трофей – виграла чемпіонат тодішньої УРСР. Дуже швидко динамівці заявили про себе й на всесоюзній арені. Так, не один сезон наша команда вела боротьбу за збереження престижу в елітному дивізіоні чемпіонату Радянського Союзу, а бувало, що й доводилося вибивати право повернутися до нього. Але згодом в "Динамо" створили боєздатний

колектив, який став не лише грозою московських авторитетів, а й двічі завойовував бронзові медалі чемпіонату та грав у фіналі Кубка СРСР. При цьому львівське "Динамо" було єдиною командою, яка майже повністю була сформована з доморощених вихованців нашої львівської школи ватерполо, про яку дізналися в усіх куточках планети. Багато титулів наші гравці у складі збірних СРСР різних поколінь здобули й на міжнародній арені – серед них ціла низка чемпіонів і призерів Олімпійських Ігор, чемпіонатів світу і Європи та Кубків світу.

Після розвалу СРСР львівське "Динамо" чимало років переживало непрості часи. Достатньо сказати, що через відсутність у Львові басейну з водним майданчиком стандартних розмірів, наша команда майже два десятиліття змушена була проводити офіційні матчі виключно на виїзді, а не рідко через "засуху" доходило до того, що й готуватися до поєдинків доводилося на... суші. Тим не менше, "Динамо" не тільки не відмовилося від участі бодай в одному національному чемпіонаті або розіграшу Кубка, а й

майже кожен сезон завершувало серед призерів. Ба, щобільше, "Динамо" вибороло у той період й три трофеї – в 1995 році стало чемпіоном України та в 1997 і 2001 завоювало Кубок. А в 1996 році національна збірна України, кістяк якої було сформовано головним чином з гравців та вихованців львівського "Динамо", здобула право виступити на олімпійському турнірі а американо-атланти. Зазначимо, це єдиний випадок, коли чоловіча збірна України з будь-якого ігрового командного виду спорту виступала на головному спортивному змаганні людства.

Нині львівське "Динамо" є беззаперечним лідером вітчизняного ватерполо. Зокрема, за останні сім років ми п'ять разів вигравали чемпіонат Суперліги і двічі були срібними призерами, здобули п'ять Кубків і два Суперкубки України, а минулого року після двадцятирічної перерви "Динамо" повернулося на євроарену – зіграло у Лізі Чемпіонів. Тішить нас і наша молодь – команда ЛУФК уже п'ять років поспіль стає переможцем Вищої ліги першості України, а цього

сезону ще й стала справжньою сенсацією чемпіонату національної Суперліги – виборола "срібло".

Тож святкуючи 70-ліття створення команди "Динамо", нам є чим пишатися – як славетною історією, так і нинішніми здобутками. Але водночас ми й чітко усвідомлюємо, що по-перше, ніколи не можна почивати на лаврах, а по-друге, на нас чекає ще величезний шмат роботи – адже, щоб прогресувати і досягати нових висот, необхідно увесь час розвиватися та ставити нові цілі й завдання. Тому нам слід вирішити цілу низку питань – від побудови сучасного басейну й належної тренувальної бази до повернення українському ватерполо загалом гідного місця у світовій і європейській ієрархії. Тож ще раз вітаю усіх з ювілеєм, а по завершенні святкувань закликаю до спільної щоденної рутинної праці!

Слава Україні! Героям Слава!

*Президент ВК "Динамо" Львів
Олександр Свіщов*

Початки водного поло у Львові

Перший матч з водного поло на теренах України відбувся 26 липня 1914 року у Львові на акваторії тепер неіснуючого Пелчинського ставу (зараз вулиця Дмитра Вітовського). Поєдинок зіграли спортсмени львівського клубу "ЛКС Погонь". Показовий матч завершився внічию з рахунком – 1:1.

▲ 26 липня 1914 року. Львів. Дві ватерпольні команди ЛКС "Погонь" на Ставі Пелчинських. Стоять (зліва направо) Чермак, Марянек, Воліш, Нелькен, Чабан, Вітковський (лице закрите), Вл. Кухар, Каппер, Коляновський, Рейсс, Вуйціцький (лице відвернуте ліво), Т. Кухар, Пшедпелський. Сидять: Сикала, Вірго

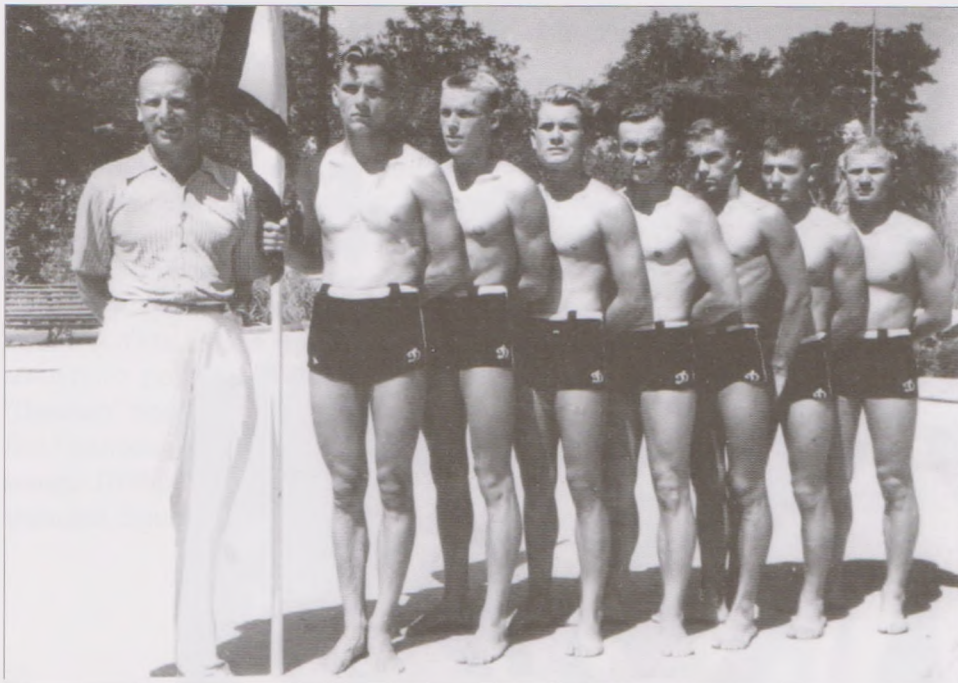
►
1830-ті роки.
Військова купальня
на Ставі Пелчинських.
Літографія художника Карела Ауера
(1818–1859).

СТВОРЕННЯ ВАТЕРПОЛЬНОГО "ДИНАМО"

Команда Миколи Кофнера

◀ Тренер Матвій Кофнер (зліва) вважається одним із засновників ватерпольної команди "Динамо" (Львів)

У післявоєнні роки водне поло переживало на Львівщині справжній бум. На змаганнях міської першості виступало по 16–20 команд, які представляли різноманітні на той час спортивні колективи товариств, навчальних закладів, крупних підприємств та дитячо-юнацьких шкіл. А 1949 року в спортивному товаристві "Динамо" вирішили створити команду майстрів для участі в республіканських всесоюзних змаганнях, велику роль у створенні якої відіграли тодішній начальник Управління МВС у Львівській області, керівник ФСТ "Динамо" полковник Іван Гребченко та заступник голови Львівської обласної організації "Динамо" В. Ф. Веселов.

Формування команди та проведення тренувального процесу доручили відомому у Львові спеціалісту з водних видів спорту Миколі Матвійовичу Кофнеру (1917–1994), хоча насправді уродженця Новоросійська звали Матесом Аврумовичем. М. Кофнер вже на той час працював з юними плавцями, яких і почав

навчати водному поло. Серед них були досить непогані плавці і навіть рекордсмени республіки з плавання. Незабаром В. РУДЬКО, Е. ГОРОДЕЦЬКИЙ, Б. НАМЕСТНИКОВ, В. СЕНІН, Г. ПІНСЬКИЙ, В. РИМАР та інші почали успішно виступати у складі "Динамо".

▲ Тренер М. Кофнер (у центрі) разом зі своїми учнями Віктором Сеніним (зліва) та Едуардом Городецьким

Перше звання чемпіона УРСР

◀ 1953 рік.
“Динамо” (Львів)
Зліва направо: Ю.Грак,
В.Рудько, А. Кримченко,
В. Римар, Ю.Курбатов,
Г. Пінський,
Б. Наместников

Із 1949 року тренер М. КОФНЕР підключає до колективу своїх юних вихованців ГОРОДЕЦЬКИЙ, НАМЕСТНИКОВА, СЕНІНА, РИМАР. Більшість з них були рекордсменами республіки з плавання. До речі, Едуард ГОРОДЕЦЬКИЙ – різносторонній спортсмен, окрім плавання і ватерполо, він здобував також звання чемпіона області з лижних гонок.

Нарешті у 1950-му – на другому році після свого офіційного народження – львівське “Динамо” вперше здобуває звання чемпіона України! Змагання відбувались в Одесі. Львів'яни почергово розгромили команду господарів (з рахунком 17:3), і команду Халкова – 13:1. У вирішальному матчі “Динамо”, сформоване вже з молоді, перемогло київський “Спартак”.

Кістяк команди складали зовсім ще юні гравці СЕНІН, НАМЕСТНИКОВ, РИМАР, ГОРОДЕЦЬКИЙ, а також більш досвідчені СЕДНОВ, КОНДРАТЕНКО, АСТРЕМСЬКИЙ, ДМИТРИЄВ, ГОЛОВСЬКИЙ, АНДРЕЄВ, воротар Віячеслав РУДЬКО.

Третє місце посів ще один львівський колектив “Спартак”, випередивши майбутніх володарів чемпіонату СРСР – “Труд” зі столиці УРСР. Хоча, якщо брати сезони, коли “Динамо” (Львів) було найкращою дружиною серед інших

українських колективів (а також “бронзові” сезони наприкінці 1980-их років), то кількість таких неофіційних титулів найсильнішої команди УРСР можна й подвоїти...

На всесоюній арені “Динамо” у 1950-му фінішувало в другій групі (7–12 місця) третім (загалом – дев'яте місце чемпіонату Радянського Союзу).

Наступного сезону “Динамо” стало третім призером першості УРСР. Однак у **фіналі Кубка республіки-1951 львів'яни знову стали першими**, цього разу здолавши київський “ОБО” на чолі з майбутнім олімпійським чемпіоном з п'ятиборства (1956) Іваном Дерюгіним – родоначальником знаменитої гімнастичної династії – 3:0. Київський наставник Іван Вржеснєвський (згодом ректор інфізу столиці України) відзначив вік львівських чемпіонів: “Успіх цілком заслужений. Команда має чудові перспективи. Вік п'яти гравців основного складу не перевищує 19 років. У порівнянні з минулим сезоном, динамівці зросли зросли у тактичному і технічному відношенні”. Тим часом у складі “Динамо” з'явилися ще більш юні ЮРІЙ ГРАК, ТИМОФЕЄВ, ЮРІЙ КУРБАТОВ, ІГОР КОЛМАКОВ, ШЕСТАКОВ.

Стало очевидно, що ця команда М. КОФНЕРА готова вже до боротьби не лише

▲ М. Кофнер на тренерському бортику

на українському, але й на всесоюзному рівні. І у 1955-му у фіналі змагань другої групи львів'яни вирвали перемогу в досвідчених одноклубників із Тбілісі – 3:2.

У 1952-му Олександр ЛИФЕРЕНКО став першим львівським ватерполістом – учасником Олімпіади у Гельсінках (7 місце). А роком пізніше Олександр разом зі ще одним уродженцем України воротарем Борисом Гойхманом (родом із Вознесенська, Кіровоградської області) здобув першу міжнародну перемогу для вітчизняного водного поло – золоті медалі Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Бухаресті.

У 1954 році радянські атлети успішно дебютували на чемпіонаті Європи з водних видів спорту в Турині (Італія). ЛИФЕРЕНКО у складі збірної СРСР посів там високе п'яте місце. (Цікаво, що бронзову медаль в Турині у плаванні на дистанції 200 метрів батерфляєм завоював інший легендарний у майбутньому ватерполіст Львова Вадим МАРТИНЧИК.)

◀ Едуард
Городецький

◀ Валерій
Римар

◀ Віктор
Сєнін

◀ Борис
Наместников

"Кадри вирішують все"

▲ Сєвєродонець, водна станція "Авангард". Команди "Динамо" і "Спартак" (Львів) – призери чемпіонату УРСР. Серед інших на фото присутні: Пінський, Корнєєв, Стьопін Юрій, Чернов Вадим, Шилов, Кримченко Анатолій, Певний Юрій, Мартинчик Вадим, Римар Валерій, Скловський, Каваленко Борис, Койнов.

Із цією канонічною фразою Й. Сталіна варто постеречатися. Черпали динамівці кадри перед серед плавців – львівська школа водного поло на той час вважалася однією із кращих в Україні. У Львові крім вищезазначених наставників також працювали у басейнах: М.Софієнко, П.Білик, АСТРЕМСЬКИЙ, СЕДНЄВ, А.Єрьомін, Ю.Куцур, О.Ткаченко, Ю.Сосін, І.Семенов, С.Андонюк, В.Дилевська, Т.Рябцева та Віра Андронівна ЖМУДСЬКА – мати олімпійського чемпіона-1972. Красномовний факт: до складу збірної УРСР періоду Спартакіади народів СРСР-1956 запрошувалися львівські плавці (які грали в водне поло) Д.СМЕЛОВ, Ю.КУРБАТОВ, МІСОВИЧ (по – ОБО), Ю.АБОВЯН ("Локомотив"), ПІПРОКІПЕНКО (спочатку "Буревісник", а потім "Динамо"), Ф.ДОСАЄВ і В.МАРТИНЧИК (два – "Спартак"), а також свій динамівець, вихованець клубу КОФНЕРА 17-річний Геннадій АНДРОСОВ. Цього юнака окрім плавання запросили також до складу юнацької (а фактично другої) ватер-

польної збірної СРСР, гравців якої готували замінити у випадку отримання травм основних олімпіоніків Мельбурна-1956. Всі вони з різним успіхом грали в водне поло. До речі, і КОФНЕР вже в пізніших інтерв'ю і сам АНДРОСОВ, відзначали, що ватерпольна підготовка дозволила атлету "покращити плавальну підготовку і витривалість" і досягнути рівня світових рекордів. І лише через побоювання отримати травми у контактному командному виді, керівництво вирішило пізніше відокремити провідних плавців від занять з м'ячем на воді.

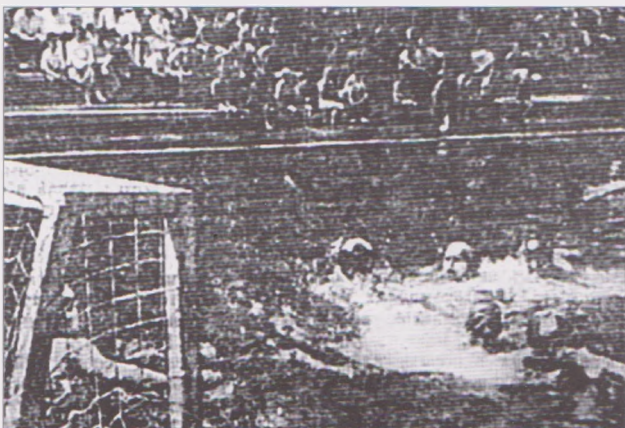
На змаганнях часом траплялося, що мандатна комісія змагань забороняла виступ "підставних" спортсменів. Тобто таких, що представляли інші команди і були включені до нових колективів в останню хвилину чи через якісь форсмажорні обставини. Подібні кадрові пертурбації у складах львівських ватерпольних клубів того часу дали підстави для критики на сторінках республіканської преси впливовому

▲ Борис Чернишов

київському тренеру і арбітру всесоюзної категорії Михайлові Видругу. Вочевидь, не всім подобалась така потужна експансія львівського ватерполо. Хоча варто відзначити, що львів'яни виступали все-таки нерівно, чередуючи гучні перемоги з невиразними поразками. Часом динамівці через брак кадрів навіть пропускали офіційні змагання. Задіяні у складі "Динамо" провідні плавці-рекордсмени іноді відволікалися на участь у чемпіонатах з профільного виду, а замінити одразу в басейні їх було напевно складно. Крім того, наявність кількох доволі сильних команд хоч і створювало потужну конкуренцію у межах обласних змагань, проте

▲ 1951 рік. Фінальний турнір Кубка України: матч "Динамо" (Львів) – "Водник" (Київ). У захисті діють Сєднєв (у центрі) і Сєнін (справа)

розпорозувало сили на більш високому рівні. Постало питання про створення сильної команди на базі одного товариства. Відрадно, що започаткувало такий підхід саме "Динамо". Вже у 1953 році серед динамівців з'являється прізвище Геннадія ПІНСЬКОГО – майбутньої легенди українського водного поло.

У ті часи, на жаль, застосовували порочну практику висмикування лідерів зі складу львівських клубів. Анатолій КОНДРАТЕНКО у якості капітана навіть допоміг стати чемпіоном УРСР команді київського "Динамо".

Пізніше така практика висмикування в столичні команди лідерів – львів'ян стане звичною і ЖМУДСЬКИЙ, СОКОЛОВ, НИКИФОРОВ, ПАНЧЕНКО, ІВАНОВ, ЧЕРНОВ принесуть славу наприклад московському та казахському ватерполо. А ще один молодий ватерполіст Борис ЧЕРНИШОВ, якого М.КОФНЕР у 1952 році також запросив до динамівської дружини, вирішив переїхати на навчання до Москви. Пізніше Б.ЧЕРНИШОВ (1934–2019) – бронзовий призер чемпіонату СРСР 1955 року у складі московського "Буревісника", працював на посаді редактора московського "Советского спорта", багато років фахово писав про водне поло.

▲ Олександр Лиференко був першим львівським ватерполістом, учасником Олімпійських ігор

Участь динамівців у І Спартакіаді

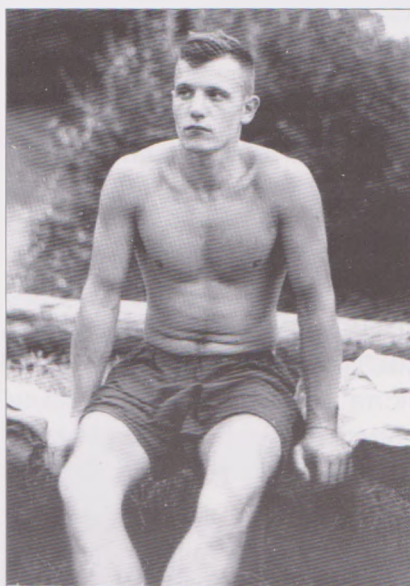
Небувалий ажіотаж створювали радянські газети довкола змагань першої Спартакіади, яка мала б розширити число тих, хто займається масовим спортом, і додати претендентів в олімпійську збірну. Спершу відбулися матчі республіканських спартакід та міст Москви і Ленінграда. Звісно, збірна Львівщини перебувала в числі фаворитів і стала другою, поступившись лише команді м.Києва – 3:5. За підсумками змагань до складу команди УРСР увійшов львів'янин Вячеслав РУДЬКО – який із 1955-го вже в якості граючого наставника стояв на тренерському містку "Динамо", а також Вадим ЧЕРНОВ. А для любителів статистики назвемо інших збірників першої команди України: Е. Димарець, М. Авдеєв, С. Дикий, Ж. Колесников, А.Селіванов, В. Фурманюк, В. Шульженко, М. Ейдельман, В. Юрченко, старший тренер В.Ф. Фурманюк.

▲ Ігор Колмаков

▲ У грі В.Чернов (зліва)

◀ Геннадій
Пінський

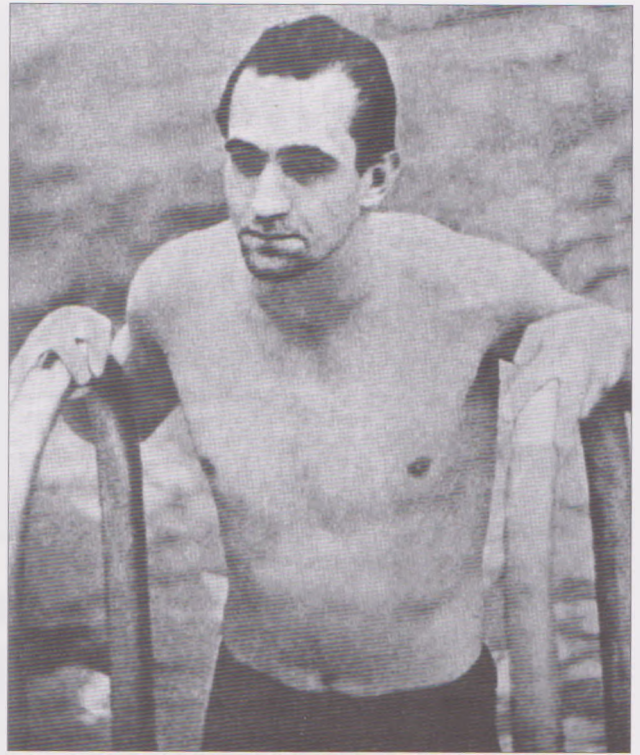
► Львів, відкритий басейн "Динамо". Збірна Львова. Другий зліва – В. Сєднєв, третій – С. Астремський

На шляху до еліти

Наступного післяолімпійського року "Динамо" знову пробилось до фіналу республіканського Кубка, проте поступилося там (пропустивши гол за вісім секунд до свистка) команді київського "Буревісника" – 2:3. У команді наших звитинців з'являються нові прізвища – СТЬОПІН, ШОПІН, ПЕВНИЙ. У 1957 році у вирішальному матчу за "золото" першості України знову зустрілися "Буревісник" і "Динамо" (Львів). На останніх секундах гри арбітри вилучили з поля київського КРИМЧЕНКА і киянин Ейдельман закинув переможний гол – 4:3. У динамівців відзначились ЧЕРНОВ (данія) і КРИМЧЕНКО, у суперника – хет-трик на рахунок Жоржа Колесникова. Третью місце в республіці став львівський "Спартак".

Після того року свого найбільшого успіху "Динамо" досягнуло все-таки у матчах другої ліги чемпіонату Союзу. У вересні львів'яни перемогли збірну Узбекистану (4:2), київський "Буревісник" (7:0), збірну Таджикистану (5:0), армійську команду РРФСР (4:1),

▲ Геннадій Андросов

В 1954 рік Найкращі спортсмени Львова. Перший ряд (зліва направо): В. Чукарін, С. Спиридонов, М. Турбаченко, І. Комаров, Ф. Досаєв, А. Плеханова. Другий ряд: Д. Леонкін, А. Сяч, Ф. Щинова, М. Шороха, В. Мартинчик

▲ На тренерському мостику “Динамо” В’ячеслав Рудько. У воді Вадим Мартинчик і Юрій Скловський

“Буревісник” (Тбілісі, 4:2), сталінградський “Спартак” (5:1) та команду Московського енергоінституту (9:2).

Таким чином, **“Динамо” вперше в історії здобуло путівку до першої групи “А”**. Цікаво, що у львівській газеті “Вільна Україна” ця приємна новина з явилася у статті за підписом нового заступника голови Львівського обласного товариства “Динамо” А. АРХАНГЕЛЬСЬКОГО. Як несподівано уточнює київський “Радянський спорт”, готував нашу команду до змагань відомий московський тренер А.П. ГІЛЬД. Додам, що

ватерпольне “Динамо” стало першим колективом Львівщини, що пробився до вищих ліг чемпіонату Радянського Союзу у командних видах спорту. Поряд з ватерполістами успішно змагалися і навіть здобули звання чемпіонів СРСР чоловіки-гандболісти з Львівського інституту фізкультури – але у вже призабутій нині грі в ручний м’яч 11х11 учасників.

Того ж сезону ФВП СРСР започаткувала проведення всесоюзних юнацьких стартів ватерполістів. У 1958 році львівська команда юніорів на таких змаганнях поступилася тільки киянам на чолі з майбутнім чемпіоном Європи-1966 О. Земцовим. У складі прикарпатців преса відзначає воротаря Ю. САВЧИНА, захисника З. ЗІНЧИНА та нападника Володимира ЕКСТРОУ. Володимир – унікальний свого роду атлет. Якщо у переважній більшості колишні плавці ставали ватерполістами, то у випадку з ЕКСТРОЮ все виявилось навпаки. Розпочавши свою спортивну кар’єру з гри з м’ячем на воді, Едуард згодом так успішно переключився на плавання, що навіть став чемпіоном України.

►
Наставник
динамівських команд
А.П. Гільд

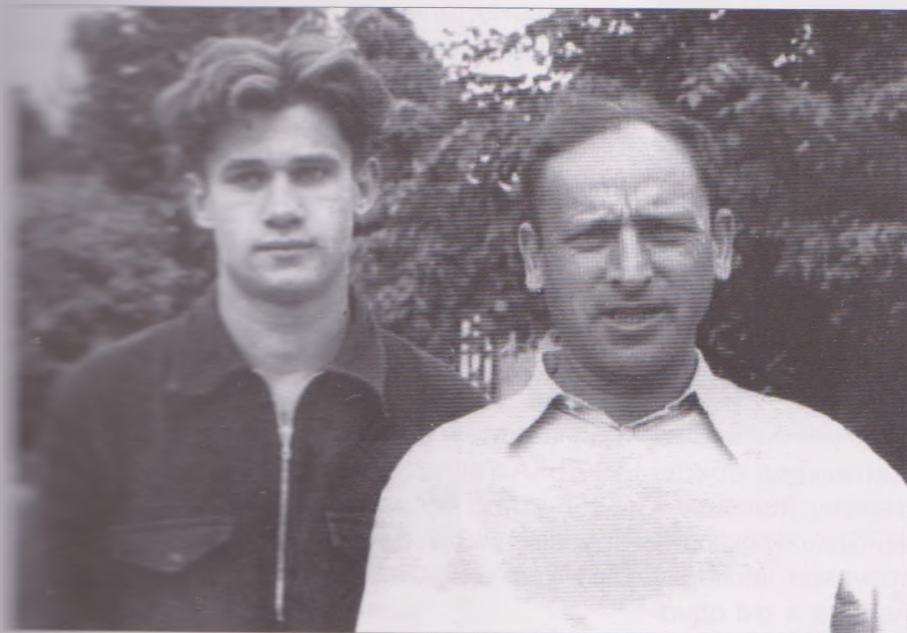
Молодий мацюць взявся за лямку

Найбільшим випробуванням для "Динамо" став дебют у 1958-му році у найсильнішому ешелоні союзного чемпіонату. Завдяки кермо боси товариства довірили молодому воротарю Вячеславу Петровичу Шилову. Як і всім, його дружина Антоніна Шилова – одна із найперших красунь української плавання, яка після завершення спортивного турувала плавання у республіканському Олімпкомітеті в Києві.

Перед стартом в елітній групі львівські воротарі випробували свої сили у серії міжкомандних поєдинків. Серед суперників були команди з Угорщини, а також з НДР і Румунії. Зрештою, у своєму домашньому поєдинку в серії "А" наші земляки у Львові виграли нічию у старих знайомих з "Динамо" (Київ) – 3:3. М'ячі у наших закинули Шилова, Шилова, ШИЛОВИЧІК і ЧЕРНОВ. Найкращі дебютанти змушені все ж таки були поборотися з двома командами – "Водник" (Київ), 2:4 та одноклубникам з Москви на чолі з Петром Мшвенієрадзе (3:5), ЦСК (Київ), 2:4. З московськими торпедівцями з Москви розійшлися миром – 2:2, а команді "ЧКФ"

▲ 1957 рік. Севастополь. Команда "Динамо" (Львів). Другий зліва (з прапором) Є. Шилов, четвертий – В. Мартинчик

◀
Юрій Стьопін
і Микола Кофнер

програли з рахунком – 2:3 (наприкінці матчу чотириметровий штрафний кидок не реалізував наш СТЬОПІН). Головну скрипку в нашій команді відігравали на той час Юрій СТЬОПІН та Вадим МАРТИНЧИК, хоча останнього й критикували нещадно за втрачені нагоди змінити рахунок. Перше коло чемпіонату “Динамо” завершило поразками від обох “Буревісників” (Тбілісі, 3:8 та з Ленінграду – 1:3) і московським “Трудовим резервам” (3:4). У підсумку перший млинець хоч і не виявився глевким, але очки здобувалися

▲ Львів'янин Юрій Скловський (вгорі) у боротьбі проти тбілісця Гіві Чикваная

важко і перше коло чемпіонату “Динамо” (Львів) завершило на одинадцятому місці із 12 команд.

Постійний автор заміток в українській пресі суддя М.Видруг жорстко критикував обидві українські команди вищого дивізіону: “Колективи з Києва та Львова отримали найбільше покарань і суперники вміло використовували чисельну більшість. У грі українців впадала в очі одно-

манітність розпасовки, неточні передачі, затягування вирішального кидка. Обидві наші команди мало використовують свою перевагу в швидкості. Навіть маючи чисельну перевагу в нападі, українці переважно відмовлялись від швидкої атаки тощо. Львів'янам також слід подбати про тренера. Нинішньому керівнику команди РУДЬКУ складно поєднувати роль воротаря і педагога. На мою думку, йому слід остаточно “вилізти” на бортик і займатись виключно тренерською роботою. Тим більше, що другий воротар КОРНЕЄВ грав іноді краще. Хорошою грою відзначились у захисті ЧЕРНОВ і агресивний МАРТИНЧИК, хоча останній тяжіє до півзахисту. Але хороший організатор захисту ЧЕРНОВ часто захоплювався грою в нападі, а результативний швидкий нападаючий СТЬОПІН, навпаки, відсижувався в захисті, де не приносив жодної користі. Слабкими ланками в команді є РИМАР і КУРБАТОВ на чю долю припадають більшість помилок, що приводили до поразок”.

Під час переви між обома турами все-союзної першості львівське “Динамо” виграло у київського “Буревісника” своє третє звання чемпіона України-1958!

Другий тур чемпіонату СРСР проходив у грудні у доволі жорсткому часовому режимі – упродовж двох тижнів команди провели по 11 матчів. Дві українські команди “вишки” знову відкривали тур матчем між собою. Цього раз кияни поквиталися за “республіканське срібло”, здолавши “Динамо” з рахунком – 4:2. Надаль львів'яни перемогли “Водник” (Ленінград, 6:2), поступилися московським “Динамо” і ЦСК МО – по 0:4, автозаводцям столиці СРСР (2:3) команді “ЧКФ” (Баку, 1:4), здобули нічию з ленінградським “Буревісником” (3:3) та перемогли ще одну студентську команду із Тбілісі – 3:0. Доля місця у серії “А” вирішувалась у матчах динамівців Львова проти московських “Трудрезервів” (1:3) і “МДУ” (3:4). Як підсумок, у пасиві львів'ян – лише передостаннє одинадцяте місце і як наслідок – виліт команди РУДЬКА з вищого дивізіону. Чемпіоном СРСР-1958 стало московське “Динамо”, а київський “Буревісник” фінішував шостим.

▲ 1955 рік. М. Корнер та А. Введенська

▲ Динамівці Львова Е. Проценко, А. Ткачук і А. Архангельський

▲ 1955 рік. Найкращі спортсмени Львова: тенісист В. Чухарін, Є. Рюмін, Ю. Кутенко, Т. Андрусов, М. Калиниченко, Ф. Досаєв, А. Пшонков

▲ 1948 рік. Юні ватерполісти Б. Фільварків, В. Сенін, Е. Городецький, Б. Наместников

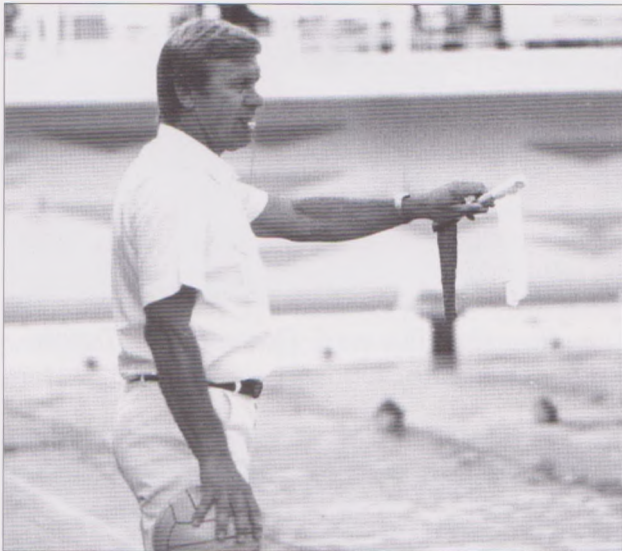

▲ 1955 рік. Десятикласник Львівської вечірньої школи № 2 Вадим Мартинчик

▲ Львівський басейн "Динамо" відкрився після реконструкції у 1946 році

▲ Заслужений тренер України, арбітр
Всесоюзної категорії Є.М. Шілов

▲ Дворазовий олімпійський чемпіон Павло
Ледньов вступав до Львівського інституту
фізкультури як ватерполіст

▲ Тренування взимку. В.Т. Мартинчик дає
вказівки Ю. Козлову і Ю.Політову

▲ На фото Б. Моцель і В. Мартинчик

▲ Із м'ячем З. Зінчин

▲ Львів'яни – учасники Олімпіади-1956
у Мельбурні: Фрідріх Досаєв, Віталій
Чорнобай, Геннадій Андросов, Ігор
Тер-Ованесян, Євген Череповський,
Юрій Кутенко

Королі: Вадима Мартинчика

У 1950-х роках республіканського “золота” львівської СРСР знову вирішувалась у матчах львівської “Динамо” проти київських студентів (якщо знову команда носила назву СКІФ) – останні учасники чемпіонатів вищої союзної ліги. Після цього команди розійшлися миром: київський капітан В. Юрченка відповів дальнім ударом Вадим ЧЕРНОВ – 1:1. А от іншого львівського – дублера з другої команди СКІФу “Динамо” забито з рахунком – 2:0, а харків’ян перемогли – 7:0. Загалом львівська команда “Динамо” здобула 10 перемог та одну нічию у 1950-х роках і четверте стала чемпіоном УРСР.

Допомогли виступати на українському рівні й виступали нового колективу на Львівщині – вихованці Львівського політехнічного інституту. Згодом він, то спершу колектив очолював тренерський тріумвірат найдосвідчених тренерів СТЬОПІНА, СКЛОВСЬКОГО та МАРТИНЧИКА. Потім кермо управління перебрав на себе молодий тренер Вадим Терентійович МАРТИНЧИК. Вадим Терентійович, до того, був одним з найвідоміших плавців Союзу, рекордсменом СРСР, призером чемпіонату Європи-1954 в Турині. Проте, як писала тодішня преса, через його зачепили симптоми, що називалися “зрковою хворобою”. Але “він знайшов

▲ В.Мартинчик: останні вказівки у перерві

у собі сили перебороти негативні моменти” і переключився на водне поло.

Якщо раніше львів’янам дорікали слабкою витривалістю і малим запасом ігрових комбінацій то тепер з невдач було зроблено правильні висновки. Як зазначав директор ЮСШ Є. ЯЦЮК у газеті “Вільна Україна”, відтепер більше уваги стали приділяти фізичній підготовці. Тренування стали різноманітнішими і цікавішими. Штанга, боротьба, ручний м’яч, футбол, волейбол, кроси – ось неповний перелік допоміжних видів спорту, якими почалися займатись ватерполісти. А з 1958 року вони навіть заявили на першість Львова з гандболу. Нагадаю, львівський СКІФ наступного сезону став чемпіоном СРСР у грі на 11x11. Тож вчитися було у кого. У команду прийшло молоде поповнення: Володимир МИХАЛЬЧЕНКО, Володимир ЕКСТРА, Валерій ПАНЧЕНКО та інші. У руслі тогочасних віянь радянської преси щодо непрофесійного масового спорту газета наводить “громадянські професії” ватерполістів “Динамо”. Отож капітан команди випускник ЛПІ Вадим ЧЕРНОВ – інженер електролампового заводу, В. ЕКСТРА – робітник, Юрій СКЛОВСЬКИЙ – педагог (у цьому випадку подальше життя показало, що він став педагогом з великої літери!), Альберт БАЛАНЮК і Борис МОЦЕЛЬ – студенти, Анатолій РУДНИЦЬКИЙ – майстер арматурного заводу. “Але всіх їх зв’язує почуття любові до спорту, якому вони віддають увесь свій вільний час”, – отак пафосно закінчувалась ця газетна замітка. Як бачимо,

▲ 1950 рік. Команда “Динамо” (Львів).
Поводу гравчий тренер В.Мартинчик

*Динамівці Львова
Ю. Стьопін (№6)
і Б.Моцель (голкипер)
захищають ворота
у матчі проти
московського "Динамо".
Атакує Ю. Шляпін (№3)*

у "Динамо" відбувалась чергова кадрова еволюція. МАРТИНЧИК щоденними тренуваннями поволі підводив команду до другого стрибка у вищу лігу радянського водного поло.

У 1959 році найсильніші львівські ватерполісти Вадим МАРТИНЧИК і Вадим ЧЕРНОВ одягли шапочки ватерпольної збірної УРСР під час турніру II Спартакіади народів Радянського Союзу. Однак команда України, яку знову очолив В.Фурманюк, у фінальній пульці, посіла лише шосте місце.

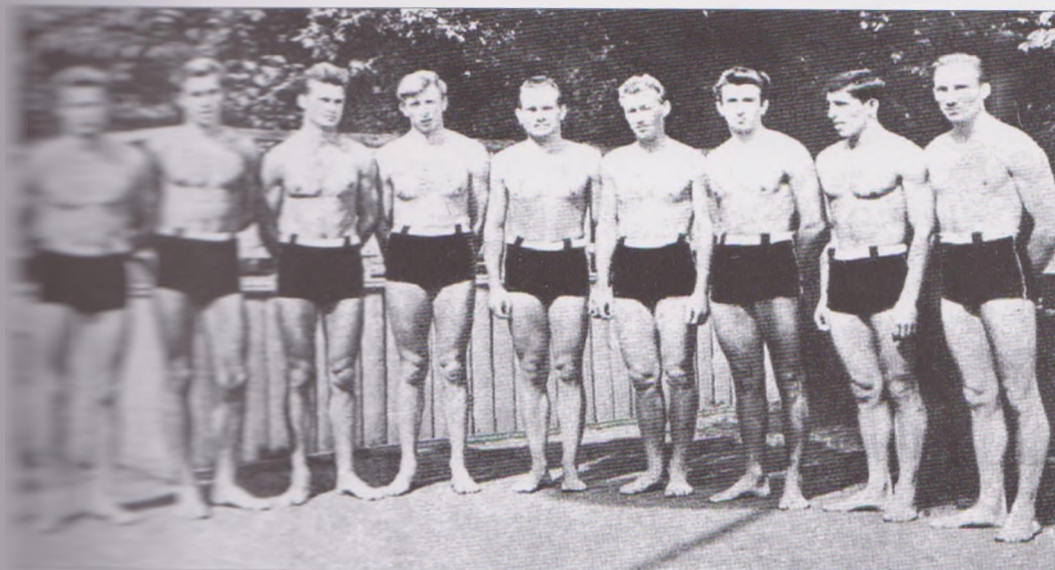
Тим часом блискуче змагалась на змаганнях ровесників юніорська команда Львова. До збірної України запросили наших земляків ПОДГУРСЬКОГО, ПИРОЖКА, МОКРЮКА, і особливо республіканська преса на всі боки відзначала талант 13-річного ЖМУДСЬКОГО – майбутньої суперзірки ватерполо: "Стережіться, Жмудський! Запам'ятайте це ім'я".

Урешті-решт у 1961-му "Динамо" повернулось до серії "А" чемпіонату СРСР – напевно найсильнішої на той час ватерпольної ліги світу поряд з чемпіонатами Угорщини, Італії та Югославії. Влітку один із турів приймав львівський відкритий басейн "Динамо". Велике водне поло поверталось до Міста Лева, а басейн був переповнений глядачами. У стартовому поєдинку господарі поступилися ленінградському "Буревіснику" (2:3), а БАЛАНЮК наприкінці не зумів реалізувати рятівний для львів'ян

чотириметровий. Надалі команда МАРТИНЧИКА здолала "Трудові резерви" (Фрунзе, 6:0), бакинський "ЧКФ" (3:2), "Молдову" (Кишинів, 7:3), програла чинним чемпіонам СРСР з московського "Динамо" (0:3), перемогла досвідчене "Торпедо" (Москва, 5:3). Можна сказати, що рідні стіни допомогли. Із вісьмома очками в доробку "Динамо" (Львів) посіло достойне третє місце в підгрупі, яке давало право продовжити змагання у пульці найсильніших. Крім господарів з львівської підгрупи кращий квартет склали столичні гранди "ЦВСК ВМФ" і "Динамо", а також "ЧКФ" (Баку). Наступні тури відбувались у Батумі та Саратові. "Львівська правда", звітуючи про змагання, окремо виділяє вдалу гру майстра спорту МАРТИНЧИКА, а також СТЬОПІНА, ЧЕРНОВА, СКЛОВСЬКОГО, ПАНЧЕНКА та БАЛАНЮКА. А от інший представник нашої республіки – столичний "СКІФ" – не зусів пробитися до чільного квартету у підгрупі в Тбілісі. У заключному турі в Саратові "ЧКФ", "Динамо" (Львів) і "Балтика" (Ленінград) набрали по 8 очок, розділивши 5–7 місця. Довелося рахувати співвідношення м'ячів, що дозволило львів'янам посісти високе шосте місце. Чемпіонами Радянського Союзу вп'яте поспіль стали динамівці Москви, друге місце дісталось морякам з "ЦВСК ВМФ", третє – студентам "МДУ".

Найсильніші в Україні

Віддали ставку на всесоюзний чемпіонат

У 1961 рік «Динамо» повертається до класу «А». Зліва направо: Вадим Чернов (капітан), Володимир Панченко, Юрій Стьопін, Вадим Мартинчик (тренер), Ігор Корнеєв, Володимир Панченко, Альберт Баланюк, Юрій Скловський і Юрій Певний

Цей успішний виступ ледь не виявився переможним для динамівців, бо через череду травм командистів було змушено знятися зі змагань першої ліги. Там «Динамо» без сумніву було найкращим фаворитом і претендувало на чемпіонський титул.

Завдяки цій переможній прерогативі команди динамівців виступили на всесоюзному чемпіонаті, а республіканські команди та обов'язкові для участі відомчі команди змагання керівники команди запланували в наступному складі. Хоча якраз турніри всесоюзного клубу СРСР часто називали «всесоюзним чемпіонатом» країни. Між іншим саме виступом в Центральній раді товариства «Динамо» в Києві за команду майбутній чемпіон України та рекордер Олімпійських ігор 1964-го року в гонимій гравець Георгій ПРОКОПЕНКО. Після завершення своєї спортивної кар'єри він також нарешті домігся виходу в гру на воді. У 1961-му не тільки на чемпіонаті УРСР й студенти ЛПІ, але й «Динамо» грало в гру землякам-динамівцям. У тому році себе розіграли три київські команди, переможцем виступив СКІФ.

Газета «Вільна Україна», підсумовуючи сезон-1961, окремо виділяє у кращий бік п'яту команду чоловічої першості УРСР з волейболу «Буревісник» (Львів) та ватерпольне «Динамо», яке «досить міцно закріпилося у групі найсильніших команд чемпіонату СРСР, посівши почесне шосте місце».

Наступного сезону «Динамо» (Львів) знову змагалось успішно. На старт чемпіонату СРСР-1962 вийшло аж 24 команди, які виступали у шести попередніх підгрупах. Для виходу до фінальної пухляки необхідно було як мінімум посісти друге місце у своєму «кошику». Львів'янам це вдалося. Виступаючи у київській підгрупі вони пропустили вперед себе лише «ЦВСК ВМФ», випередивши натомість в боротьбі за другу путівку клуби з Тбілісі, Мінська, Ташкента і Душанбе. Та і «військовим морякам» – віце-чемпіонам попереднього сезону – підопічні МАРТИНЧИКА поступилися лише мінімально – 1:2.

Однак у змаганнях в групі найсильніших «Динамо» грало натужно. Тур в Москві львів'яни завершили шостими із восьми команд. Хоча лідерам з московського «Динамо» наші ватер-

полісти вчинили достойний опір – 0:1. Але львівська команда “грала мляво, без властивого їм азарту. Велика кількість помилок зводила нанівець здобуту перевагу. Ще одним серйозним недоліком є відсутність більш-менш рівноцінного резерву. Тому основному складу доводилося проводити ігри майже без заміні. А це негативно впливало на результат”, – резюмував київський “Радянський спорт”.

Тим часом кияни і львів'яни склали кістяк збірної України у матчах проти команди НДР, яка за кілька років (1966) здобуде звання другої у Європі. Стартовий склад українців у київському басейні був таким: воротар Д.Фридрих, польові гравці В. МАРТИНЧИК, Ю. СТЬОПІН, Ю. СКЛОВСЬКИЙ, Й. Земцов, П. Вознюк і Ж. Колесников. Згодом на майданчик виходили воротар Б. МОЦЕЛЬ, С.Казновський, В.Панков і В.Крапивін. Готував команду УРСР традиційно В.Фурманюк. Господарі перемогли з рахунком – 8:2, причому тричі відзначився МАРТИНЧИК. Згодом у басейні КВО молодіжна збірна України перемогла німецьких ровесників з рахунком – 7:6. Подібні матчі дозволили краще зігратися провідним нашим ватерполістам напередодні змагань III Спартакіади народів СРСР.

Перехідний приз чемпіонату УРСР 1962 року розіграли найсильніші – динамівські колективи Києва і Львова. Столичні ватерполісти повели у рахунку, але СТЬОПІН з МАРТИНЧИКОМ вирівняли шанси внаслідок хитро розіграних комбінацій. Згодом команди обмінялися голами у чисельній більшості. Львів переміг з рахунком – 3:2 і вкотре підтвердив своє лідерство на українському рівні. **У 1962 році “Динамо” – знову здобуло титул чемпіонів УРСР** (уп'яте в історії!). До речі за динамівців виступав зовсім “свіжий” ще чемпіон та рекордсмен Європи у Лейпцигу з комплексного плавання Геннадій АНДРОСОВ. Третє місце дісталось севастопольській команді “СКЧФ”.

Весною 1963-го на трибунах львівського відкритого басейну “Динамо” знову було тісно. У Місті Лева проводилися матчі туру найсильніших команд країни. На старті господарі розгромили своїх одноклубників із Ташкента – 8:0. Забивали МАРТИНЧИК (чотири рази), СКЛОВСЬКИЙ, ЧЕРНОВ, ІВАНОВ і СТЬОПІН.

У 1963 році львівське “Динамо” також зби́рало увесь урожай “золота” українських турнірів – чемпіонат (ушосте!) і Кубок УРСР.

У фіналі Кубка України-1964 динамівці буквально розстрожили одеський “Буревісник” – 9:1!

У тому сезоні в фіналі змагань першості УРСР зустрілися динамівські колективи Львова і Харкова. У першому періоді команди обмінялися голами (Григоренко і МАРТИНЧИК). У другому СКЛОВСЬКИЙ після чотириметрового штрафного вивів львів'ян вперед. Згодом арбітри вилучили з майданчика нашого голкіпера ІЛЬЯЦОВА. Проте це не впи́нуло на гру команди і прикарпатці продовжили атакувати ще з більшим завзяттям. Третій гол забив 18-річний Володимир (Вадим) ЖМУДСЬКИЙ. На що харків'яни зуміли відповісти лише м'ячем Пономаренка. Рахунок – 3:2 на користь львівської команди.

Отож у 1964-му “Динамо” знову стало чемпіоном України! (Усьоме в історії.) Четверте місце в чемпіонаті УРСР посіли армійці з СКЧФ (Львів).

▲ Володимир Екстра

Спартакіадна "бронза" – 1963

Команда "Динамо" (Львів) – чемпіон Спартакіади України 1963 року. Відкритий басейн "Динамо".
Команда: Ю. Селовський, Ю. Козлов, О. Баланюк, В. Михальченко, Е. Іванов, В. Політов,
В. Мартинчик (граючий тренер), Б. Моцель, В. Чернов.

Завдяки явному проведенню третього міжнародного турніру вирішили навіть по-новому організувати чемпіонат Союзу. До складу збірної України на III Спартакіаді народів входило чималі львівський десант із семи найкращих борців: МОЦЕЛЬ, польові гравці Юрій СЕЛОВСЬКИЙ, Едуард ІВАНОВ, Юрій КОЗЛОВ, Вадим МАРТИНЧИК, Вадим ПОЛІТОВ, Віктор КОСТИЦІН. У фінальному турнірі команда УРСР фінішувала третьою, поступивши лише колективом з РРФСР. Для України були дуже близькими до першого місця по ходу матчу з Грузією з рахунком – 2:1. Однак на останніх хвилинах грузини завдяки перевазі – 3:4. Зате у вищезгаданому матчі за третє місце, коли нашу

▲ "Воротар республіки" Борис Моцель на Спартакіаді захищав "рубежі" збірної УРСР

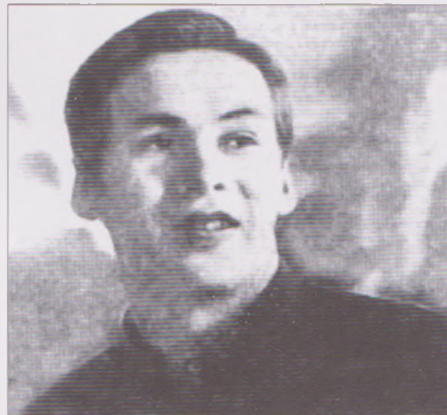
▲ *Юрій Стьопін*

команду влаштувала й нічия, долю на нашу користь перекинув влучний кидок. Ю.СКЛОВСЬКОГО – 2:2.

Відтак **“бронзу”** Спартакіади-1963 ви-
ценазвані гравці можуть сміливо вважати

першими медалями союзного гатунку для львівських ватерполістів! До здобуття бронзових медалей також приклали свою руку кияни І. Земцов, Е. Снастін, В. Панков, харківський голкіпер О. Мішарін та севастополець Вільям КОСТИЦІН, який згодом переїхав до Львова. Тренували спартакіадну збірну УРСР киянин Ігор Григор'єв та харків'янин Павло Сахновський.

Динамівець Юрій СТЬОПІН став третім бомбардиром спартакіадного турніру (11 м'ячів після чого його навіть запросили до лав збірної СРСР.

◀ *Володимир
(Вадим)
Жмудський*

▲ 1961 рік. Команда ДСШ №3 – “ГОРОНО” (Львів). На фото присутні: Енгаваєр, Лівіт, Козлос-Яковенко, Зверєв, Микитчук, Жмудський, Сафронів, Пінський (тренер), Подгурський, Зяблицев, Алексеєнко.

Мартинчик у збірній СРСР

Мартинчик – у 1960-му – Вадим МАРТИНЧИК. У складі національної збірної СРСР, команди «Динамо» успішно виступав на міжнародних турнірах у Москві та за кордоном, зокрема найпрестижніших в ті часи змагань – Кубку Адретіми у Спліті та на турнірах в Італії. Наставники головної команди країни того часу 1950-их років Віталій Ушаков, Микола Мельников, Андрій Вістравський та Євген Семенов особливо цінували таланти Вадима. У збірній СРСР Мартинчик потрапив поряд з визнаними зірками водного поло (Петром Мшвенірадзе, Євгенієм Куренним, Борисом Мельниковим, Геліза-аная, Борисом Гришиним, Борисом Писаревим, Леонідом Осиповим тощо) і це давало йому беззаперечний авторитет серед керівництва еліти Союзу.

Мартинчик Вадим Терентійович так і не зміг стати гравцем збірної на офіційних турнірах. Хоча МАРТИНЧИК якраз і був у команді, яка брала участь в двох Олімпіадах –

▲ 1960 рік. Міжнародний турнір у Москві. Матч збірних СРСР та Угорщини. Вадим Мартинчик (вгорі) блокує кидок Роберта Мольнара

1960-го і 1964-го років. На цих змаганнях команда СРСР здобувала срібні та бронзові медалі. Як розповідав пізніше уславлений динамівський ветеран Володимир ЗВЕРЄВ, «Мартин» чи не єдиний міг стримати атаки найсильнішого нападника світу – високого і могутнього Петра Мшвенірадзе.

Крім того, як згадували його колеги, В. МАРТИНЧИК мав стабільну нервову систему, ніколи не губився в кризових ситуаціях, і за будь-яких умов продовжував у басейні чи на бортику гнути свою лінію. Олімпійський чемпіон В. ЖМУДСЬКИЙ взагалі вважав МАРТИНЧИКА еталоном в повсякденному житті: «Він мав беззаперечний авторитет. Ніколи не був провінціалом, стильно одягався, керував престижною в ті роки «Волгою», мав коло знайомств з різних кіл – аж до зірок радянської естради».

▲ Тимур Андросенко грає у водне поло

"Найсильніша лінія нападу в світі!"

Успішно змагалось "Динамо" середини 1960-их років і на всесоюзній арені. У 1962 році команда знову стала шостою, роком пізніше "львівський кістяк" завоював для нашої республіки спартакіадну "бронзу". У 1964 команда МАРТИНЧИКА фінішує десятою, роком пізніше – сьомою, а у 1966-му – "Динамо" посідає високе п'яте місце чемпіонату СРСР.

Наставник МАРТИНЧИК на допомогу Б. МОЦЕЛЮ, Ю. СТЬОПІНУ, Ю. СКЛОВСЬКОМУ, В. КОСТИЦИНУ, О. БАЛАНЮКУ, В. МИХАЛЬЧЕНКУ та іншим вплив в колектив молоду кров у складі В. ЗВЕРЄВА, Ю. ЯКОВЕНКА, О. КОЗЛОВА, О. АЛЕКСЕЄНКА, В. ПОДГУРСЬКОГО та В. ЖМУДСЬКОГО. До Львова переїхав грати і харків'янин Олексій БАРКАЛОВ, якому наставник збірної СРСР Анатолій Блюменталь дозволив собі вибрати для подальшої кар'єри будь-який клуб вищої ліги. БАРКАЛОВ обрав саме Львів, бо дуже поважав старших за віком колег МАРТИНЧИКА і СТЬОПІНА. Саме під час своєї ігрової кар'єри у Львові оформили свої подружні стосунки дві зіркові ватерпольно-плавальні пари Радянського Союзу: Олексій БАРКАЛОВ і призерка чемпіонату Європи Люда Хазієва та Вільям КОСТИЦІН і призерка Токіо-1964 Таня Дев'ятова.

Наявність потужної атакуючої ланки навіть дозволила стверджувати Володимирі ЗВЕРЄВУ, що у середині 1960-их років "Динамо" (Львів) мало найсильніший напад у світі (ЖМУДСЬКИЙ, БАРКАЛОВ, СТЬОПІН, КОСТИЦІН)! Заради справедливості варто додати, що й сам Володимир Веніамінович ЗВЕРЄВ входив до числа кращих бомбардирів союзного чемпіонату.

На жаль, таку зіркову команду не могли підтримати належним чином на обласному чи республіканському рівні. Навіть найкращі гравці отримували тоді зарплатню на рівні рядового радянського інженера – по 120–140 карбованців, і змушені були якось викручуватись з допомогою студентських і динамівських стипендій. А часто ще й незаконними махінаціями з продуктовими талонами під час відряджень. Гравців не мали

▲ 1966 рік. Динамівці В. Жмудський, Ю. Ільїнцов, Ю. Скловський і тренер В. Мартинчик

можливості простимулювати ані виділення квартир, ані іншими винагородами. Тому пера командою ніколи й не ставили такого амбітного завдання як здобуття медалей чемпіонату СРСР про що з сумом згадують ветерани колективу "шістдесятників"...

▲ Ф. Досаєв встановлює черговий рекорд України

"Золото" Жмудського командьської проби

Найкращий діамант динамівської команди Володимир (згодом його через прізвисько "Владик" всі почали називати **Вадим ЖМУДСЬКИЙ** вже в юніорському віці ставив на співдєсть наставників збірної Радянського Союзу. Із 18-ти років він вже регулярно потрапляє до кращих союзних команд і та "десятки найкращих" гравців збірної від Львова до Тбілісі тоді були постійною аудиторією, яка також була свідком зростаючому таланту львівського юнака.

У 1966 році збірна СРСР здобула свою першу перемогу на міжнародному рівні, ставши чемпіоном Європи в Утрехті (Голландія). До складу команди входили двоє українців – **Вадим ЖМУДСЬКИЙ** та **Юрій Земцов**.

Знаючи, що московські клуби полювали за талановитими гравцями, намагаючись переманити його до своєї команди, у Львові "ховали" його в команді радянського суперклубу "ЦВСК" (Центральний воєнний спортивний клуб) московського СКА. Намагалися забрати його до Києва військово-пожежного командування, але це не виходило... Москва ніколи не відпустила його. Додому надходи-

▲ Збірна СРСР – чемпіон Європи 1966 року. На фото сидить (крайній справа) В. Жмудський

ли повістки, але юнак ухилявся відвідувати військомат. Як розповідав потім Геннадій Наумович ПІНСЬКИЙ, ЖМУДСЬКОГО прямо в басейні заарештував військовий патруль автоматників і міліціонерів. А коли Вадим спробував "попручатися системі" ще й у Москві, то на кілька місяців закривав служити в кирзових чоботях до звичайної військової частини.

За словами Г.Н. ПІНСЬКОГО, Вадика ЖМУДСЬКОГО відрізняла від інших "гармонійність таланту": "У нього була швидкість, ігрове мислення, технічні й точні кидки, працелюбність", – розповідав перший тренер майбутнього олімпійського чемпіона.

▲ 1966 рік. Збірна команда юніорів "Динамо" (Львів) – чемпіони України. Зліва направо: Микитчук Дмитро, Зверев Володимир, Алексєнко Олександр, Жмудський Вадим, Зверев Володимир, Козаков Дмитро, Терновський Володимир

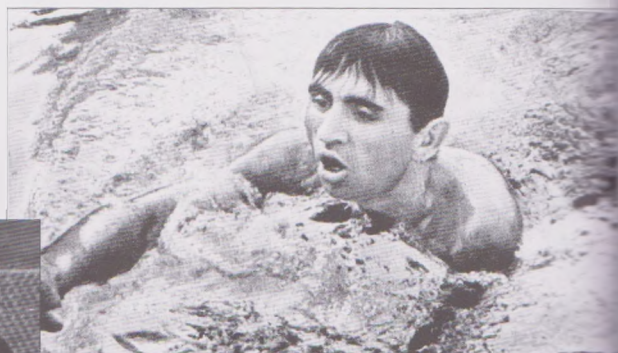

◀ Чемпіони і призери першості Європи – 1966 команди НДР, Радянського Союзу та Югославії. На верхній сходинці – збірна СРСР. Вадим Жмудський (другий зліва) у складі чемпіонів.

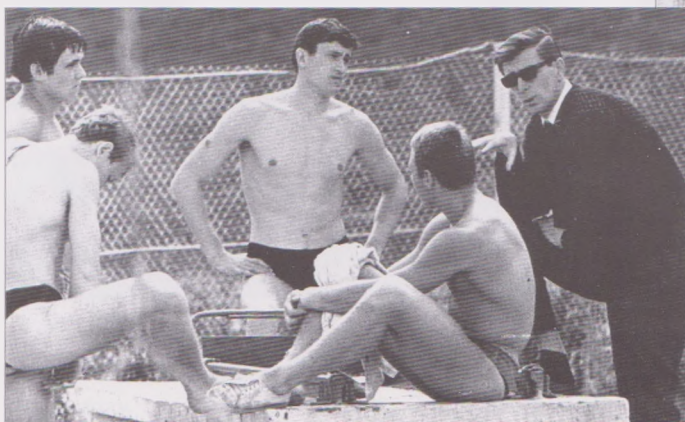
У 1966–67-их роках у Львові частим гостем була національна команда СРСР. Чемпіони Європи-1966 у серії міжнародних турнірів приймали команди Голландії, Югославії, Чехословаччини, Швеції та Угорщини. Серед інших команд-учасниць були доросла і молодіжна збірні України та львівське "Динамо". Якщо спершу участь "Динамо" у цьому "малому чемпіонаті континенту" сприймалась з певним скепсисом, то після перемог львів'ян над чехами (4:3) та шведами (5:4) ці сумніви повністю відпали. Майстер спорту Альберт БАЛАНЮК на сторінках "Львівської правди" відзначив у складі господарів гру нападників В. КОСТИЦИНА і Ю. СТЬОПІНА, капітана Ю. СКЛОВСЬКОГО, захисника В. МИХАЛЬЧЕНКА та воротаря І. ІЛЬНЦОВА. А в складі збірників виблискували тоді вже не львівські ЖМУДСЬКИЙ і БАРКАЛОВ (Олексія перетягнули до київського "Динамо").

▲ Чемпіон Європи Йосип Земцє

▲ Георгій Прокопенко

◀ В. Мартинчик на тренерському містку

Торжества на Спартакіаді України

... Альберт Баланюк

... збірна Львівської області,
... бази ватерполістів "Динамо",
... Спартакіади.
... у Львові, місцеве партійне
... присутнє на поєдинках і ви-
... звітязи над
... інтриги й
... Під час поєдинку з коман-
... області (7:7) вилучили з поля
... але львів'яни врешті-решт
... у колективу столиці

На жаль, під час ігор IV Спартакіади народів СРСР-1967 збірна УРСР так і не змогла стати єдиним колективом. Молодому тоді ще наставнику з Києва Михайлові Авдєєву не допомогла й присутність у басейні зірок ЖМУДСЬКОГО, БАРКАЛОВА, І. Земцова, Г. Бондаренка – кандидата на поїздку в Мехіко-1968, та інших – п'яте місце. Окрім них у збірній республіки грали також динамівці Львова Вадим ІЛЬІНЦОВ – воротар, Володимир МИХАЛЬЧЕНКО та Вільям КОСТІЦИН.

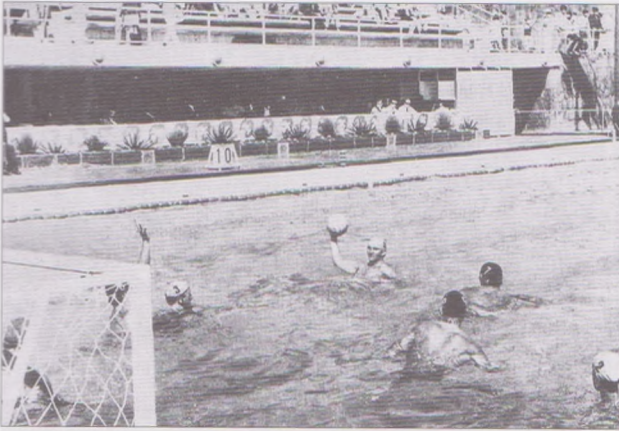

▲ 1968 рік. Команда "Динамо" (Алма-Ата). Серед інших присутні львів'яни В.І. Панченко (граючий тренер, сидить третій справа) та Е.Іванов (другий справа)

... Завіска (четвертий справа) у складі молодіжної збірної України. 1960-ті роки

▲ 1968 рік. Мехіко. Олексій Баркалов (із м'ячем) у грі проти команди ФРН

▲ Вадим Жмудський

▲ Афіша міжнародного турніру у Москві за участю збірної Львова

▲ 1960-ті роки. Команда "Динамо" (Львів)

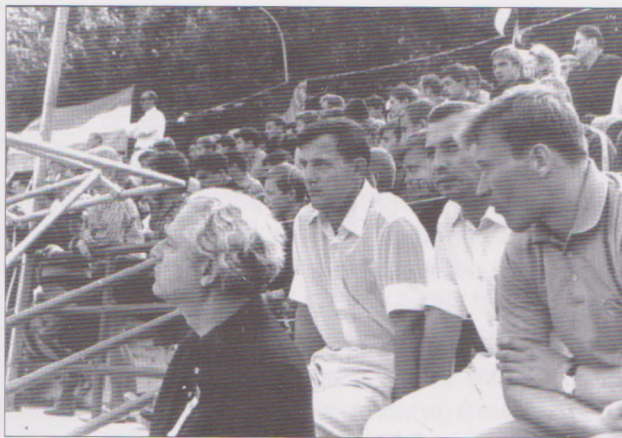

▲ Петро Козлюк і Борис Кіп'як

Найкращий дебют Пінського

У 1969 році знову на динамівському містку відбувся матч. Команду очолив Геннадій ПІНСЬКИЙ, а Вадим Терентійович продовжив працювати в структурі клубу «Динамо». ПІНСЬКИЙ же по завершенні своєї кар'єри успішно працював тренером ЖМУДСЬКОГО (якраз можна сказати його вихованцем), судив разом з ПАНЧЕНКОМ в якості арбітра матчі союзного чемпіонату. Спеціальної освіти він не отримав, але завдяки досвідченню гри це був справжній арбітр. Як розповідали ветерани «Динамо», ПІНСЬКИЙ все-таки був значно жорсткішим за ПАНЧЕНКОМ у порівнянні з наступником. ПІНСЬКИЙ не боявся дати несподівану гравцеві», – розповідає В. ЗЕРЕСОВ. Тому послаблення оборони не тільки в поразках перебування на

▲ Г. Пінський на трибуні (у центрі)

бортику ПІНСЬКОГО могло стати однією з причин погіршення результатів. Хоча фахівці відзначали дещо ширший тактичний арсенал львів'ян.

У 1969 році «Динамо» вдруге в історії вилетіло з вищої ліги. Тоді наприкінці сезону три команди – «Динамо» (Львів), «ЧКФ» (Баку) і «Динамо» (Київ) набрали рівну кількість очок. І лише за гіршою мікрорізницею (усього на 2 гірше) забитих і пропущених м'ячів, львів'яни змушені були покинути найсильніший дивізіон. Наставник Г. ПІНСЬКИЙ основною причиною невдачі називав той факт, що у попередні два три сезони команда зазнала радикальних кадрових втрат. Пішли з різних причин збірники Союзу ЖМУДСЬКИЙ і БАРКАЛОВ, завершили кар'єру СКЛОВСЬКИЙ та інші, змінили Львів на Севастополь БАЛАНЮК та ІЛЬІНЦОВ. А ПАНЧЕНКО, ЧЕРНОВ та ІВАНОВ у 1965-му переїхали до Алма-Ати піднімати казахське водне поло. Молода зміна ще не могла достойно замінити лідерів. Проте в об'єднанні «Динамо» не змирилися з локальною катастрофою і взяли курс на повернення до «вишки». Команда вкотре оновилася, ставши наймолодшим за віком колективом другого ешелону.

До речі Олексій БАРКАЛОВ на ХІХ Олімпіаді у Мехіко-1968 провів усі вісім матчів, забивши 17 голів. Однак навіть сім (!) результативних кидків БАРКАЛОВА у фіналі з Югославією не допомогли команді СРСР пом'якшити «срібло» на «золото». А от ЖМУДСЬКОГО до Мехіко не впустили, поставивши на цьому

▲ Пінський останні хвилини перед грою

спортсменів на кілька років тавро “невиїзного”...

Базою для оновлення стали юніори-переможці Спартакіади школярів СРСР-1969 у Цахкадзорі (Вірменія). Цю команду випестували тоді ще зовсім молоді наставники Є.ШИЛОВ та Ю.СКЛОВСЬКИЙ. Вже в сезоні 1970-го в команді з'явилися юні вихованці ДСШ № 3 Я.КАЧМАР, Ю.БЕЛОВ, В.ГОРДІЄВСЬКИЙ, воротар В.ЛЕОНОВ, КУРОЧКІН, КАЛІНІН, ТІМІРОВ та інші. Природньо, тріумфального повернення й не могло відбутися наче за помахом чарівної палки. Спершу “Динамо” фінішувало на четвертому місці в другому дивізіоні, а в сезоні 1971 року поступилося у боротьбі за перше місце лише спартаківцям Волгограда. Врешті-решт свій третій сезон поза “вишкою” динамівці провели стабільно і впевнено. У боротьбі за путівку до найвищого дивізіону радянського ватерполо “Динамо” випередило узбецький “Мехнат”, мінський “Буревісник” та одноклубників з

Московської області. Проте за відсутності у Львові сучасного 50-метрового критого басейну команда втратила можливість мати підтримку рідних трибун та й вся новизна й ефективність тренувального процесу поступалися можливостям суперників.

▲ Олексій Баркалов (у ватерпольній шапці під № 9)

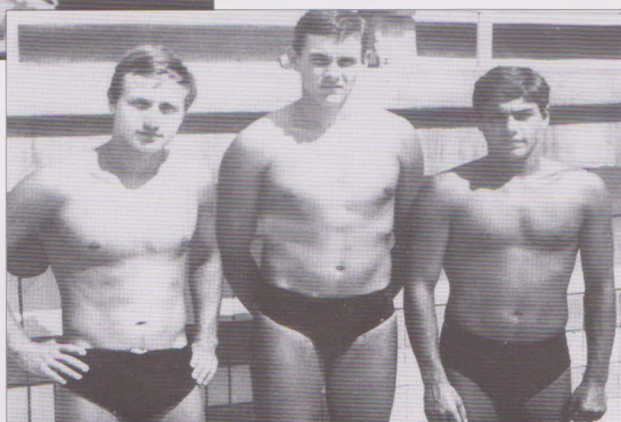

▲ 1969 рік. Цахкадзор (Вірменія). XI Всесоюзна Спартакіада школярів. Переможець – збірний УРСР. Серед інших присутні майбутні динамівці: Леонов, Белов, Курочкін, Калінін, Тіміров, Качмар

◀ Володимир Гордієвський –
 бронзовий призер
 чемпіонату Європи серед
 юніорів 1971 року

▲ Команда молодості нашої: Гайдаєнко (зліва),
 Масленко і Кіпніс (справа)

У 1967 році Юні ветеранисти ДЮСШ 3:
 Максим Костюк, Богдан Закалюжний,
 Володимир Гайдаєвський, Євген Кіпніс, Геннадій
 Черемисін, Сергій Соколов (воротар), Ярослав
 Масленко, Олег Бондар, Юрій Гайдаєнко

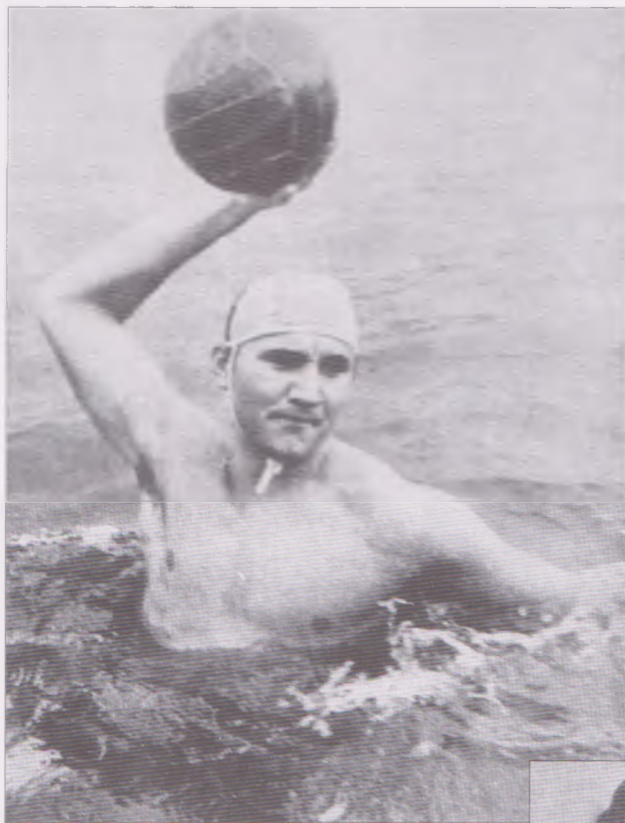

▲ Команда юніорів "Динамо". 1960-ті роки.
 Серед інших на фото присутні Леонов,
 Гайдаєнко, Черемисін, Кіпніс, Масленко,
 Гордієвський, Шеремет, Пінський (тренер),
 Свистунов, Воропаєв, Тіміров

... Володимир Гордієвський

▲ Олексій Баркалов

▲ Едуард Іванов (у центрі, номер 4)

►
1972 рік.
Колектив Г.Н.Пінського
завоював путівку у вищу лігу

◀
1967 рік.
Команда "Динамо" (Львів)

Найбільш юніорської проби

У складі молодіжної динамівці Я. КАЧМАР представляв нашу країну, виступавши у Барселоні за команду першості континенту, здобувши срібну медаль. Причому КАЧМАР мав величезні бомбардирські таланти, що проявив на юніорській збірній. Через два роки у складі юніорської збірної першості континенту виступали Ю. БЕЛОВ і В. СОКОЛОВ, а в складі національної збірної в останній раз виступав Ю. БЕЛОВА, наставник юніорів збірної. Також часто використовував у грі збірної збірний тренер Г. ПІНСЬКОГО – тренерський штаб Г. БАЛАНДІН, В. КАЛІНІН, А. ПІНСЬКОГО та інші.

▲ Юніорська збірна СРСР – срібний призер першості Європи – 1973. Третій зліва – Юрій Белов, третій справа – Віталій Соколов

◀ 1971 рік. Юніорська збірна СРСР. Я. Качмар (другий справа), Ю. Белов (третій зліва)

◀ 1973 рік. Львів'яни Юрій Белов (стоїть другий зліва), Віталій Соколов (другий справа) у складі юніорської збірної

Перемога на Спартакіаді народів СРСР

◀ Команда ватерполістів України – чемпіон V Спартакіади народів СРСР.

У 1971 році збірна Української РСР нарешті здобула перемогу на Спартакіаді народів Радянського Союзу. Ігри V Спартакіади відбувалися у Москві. Наставники М. Авдєєв і Д. Смагоринський сформували команду зі львівського воротаря В. ІЛЬНЦОВА, а також О. БАРКАЛОВА, І. Земцова, С. Боржковського, В. Данька, Г. Бондаренка, А. Капітоненка, В. Коваленка, В. Папкова, Ю. Треснецького, В. Храмова. Другими фінішували москвичі

▲ Наставник збірних УРСР різних років М.М. Авдєєв

▲ У захисті діють Геннадій Баландін та воротар Віктор Леонов

(РРФСР), яких українці перемогли з рахунком 5:3. Третє місце посіла команда Казахської РСР на чолі з нашими "легіонерами" – наставником Валерієм ПАНЧЕНКОМ і ветераном Едуардом ІВАНОВИМ. За команду Москви солують ще один вихованець львівського ватерполі В. ЖМУДСЬКИЙ.

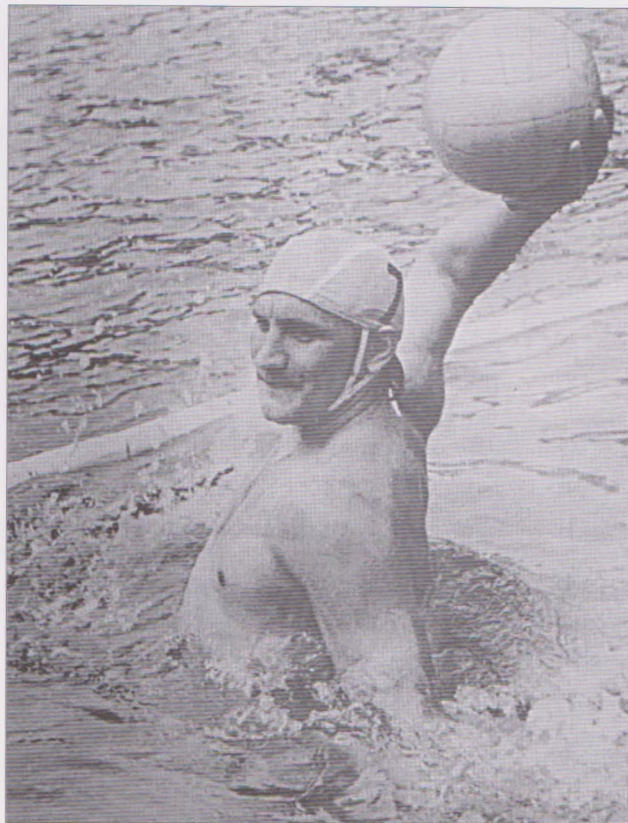

Збірна СРСР Мюнхена Жмудського і Баркалова

На Олімпійських іграх у Мюнхені-1972 збірна СРСР вперше в історії здобула золоті олімпійські медалі. Збірною командою чемпіонами стали Вадим ЖМУДСЬКИЙ та Олександр БАРКАЛОВ, який свого часу представляв збірну СРСР на Олімпіаді в Мюнхені. Команду готував тренер В. Семенов, а в басейні виступали Вадим Жмудський, В. Собченко, О. Долгунин, О. Дядковський, Л. Осипов, О. Кабанов. ЖМУДСЬКИЙ за інтерес органів КДБ був змушений пропустити Олімпіаду, але команда СРСР разом з командою з Чехословаччини здобула "золото". У медальній церемонії брали участь ЖМУДСЬКИЙ і БАРКАЛОВ, які отримали першого за ліком українського виступа в спорті (Белград, 1974, Бельгійська Олімпіада-1974 у Відні. Вадим Жмудський здобув також перше місце в турнірі Кубка європейських національних збірних). Олександр БАРКАЛОВ здобув також золоту медаль чемпіонату світу (1974, Мюнхен) та Олімпіади-1980 у Мюнхені.

Вадим ЖМУДСЬКИЙ небезпечно порівнюють з "летючим Пеле", то

легенда світового водного поло, учасник чотирьох олімпіад Олексій Степанович **БАРКАЛОВ** (1946–2004) у 1993 був удостоєний встановлення бюста на території музею спортивної Слави водних видів спорту у Форт-Лодердейлі (США).

▲ Лідер збірної СРСР, дворазовий олімпійський чемпіон Олексій Баркалов

◀ 1974 рік.
Збірна Радянського Союзу – віце-чемпіон Європи.
У першому ряду (зліва) Вадим Жмудський, у другому ряду стоїть (перший зліва) Олексій Баркалов

Вершина "команди 1970-их"

▲ "Динамо" (Львів), чемпіони УРСР 1974 р. Стоять зліва – направо: Ярослав Качмар, Володимир Борисов, Володимир Дзюба, Юрій Белов, Борис Кіпніс, Геннадій Баландін, Сергій Павлов. Сидять зліва – направо: Юрій Гайдаєнко, Віктор Леонов, Володимир Гордієвський, Віталій Соколов.

У 1973-му львівське "Динамо" повернулося в еліту радянського ватерполо. А вже у наступному сезоні (1974) колектив зі Львова повторив свій найкращий результат – п'яте місце в чемпіонаті Союзу. 24 команди відтепер розділили на вищу і першу ліги. На попередньому етапі львів'яни виступили невдало – десяте місце із 12 команд. Тим яскравішими виявились приємні метаморфози з командою у матчах другого кола. Підопічні Г. ПІНСЬКОГО, якому допомагав відтепер Ю. ГАЙДАЄНКО, програвали лише визнаним фаворитам з московських клубів "МДУ" і "ЦСК ВМФ", упевнено перемагаючи інших. Як підсумок – високе п'яте місце, а третє вперше дісталось динамівцям Києва. Кістяк команди тоді складали: Ю. БЕЛОВ, Я. КАЧМАР, В. БОРИСОВ, В. ДЗЮБА, Б. КІПНІС, Г. БАЛАНДІН, С. ПАВЛОВ, Ю. ГАЙДАЄНКО, В. ЛЕОНОВ, В. ГОРДІЄВСЬКИЙ, В. СОКОЛОВ.

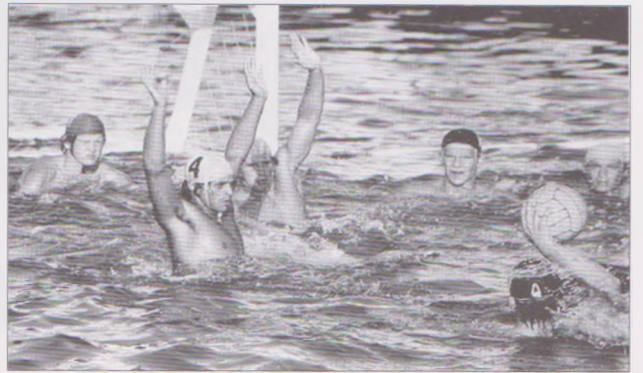
1973–74 роках "Динамо" вдвічі поспіль ставали переможцями першості України.

У 1975 році львівське "Динамо" посіло дев'яте місце в вищій лізі, хоча після першого року йшло навіть четвертим. Натомість юніорські дублери львівського клубу під керівництвом тренера Б. КІПНІСА і Ю. СКЛОВСЬКОГО виграли перший в такому форматі чемпіонат СРСР. А збірна Львівщини, сформована на базі "Динамо", посіла друге місце на Спартакіаді УРСР, програвавши своїм традиційним суперникам киянам. Крім того, молоде сузір'я львівських ватерполістів почало штампувати перемоги на Спартакіадах школярів Союзу (1969, 1974, 1976, 1978 рр.), юніорських чемпіонатах СРСР (перемога на першому такого роду турнірі у 1975 році), ставали переможцями та призерами молодіжних ігор.

Серебряное "срібло"

▲ *Із м'ячем Віталій Соколов*

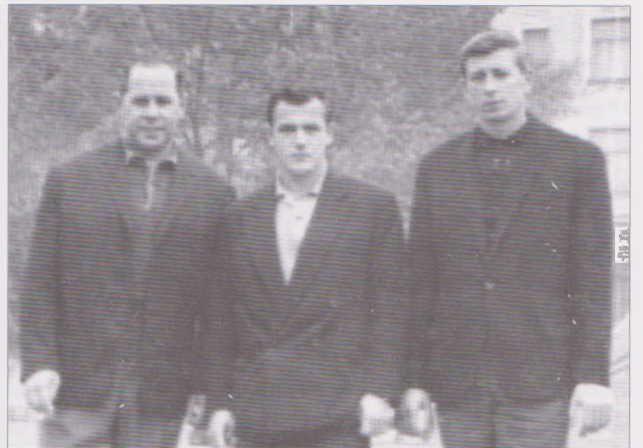
▲ *Б. Затуловський та Ю. Бєлов у захисті*

▲ *Юрій Бєлов (у білій шапочці)*

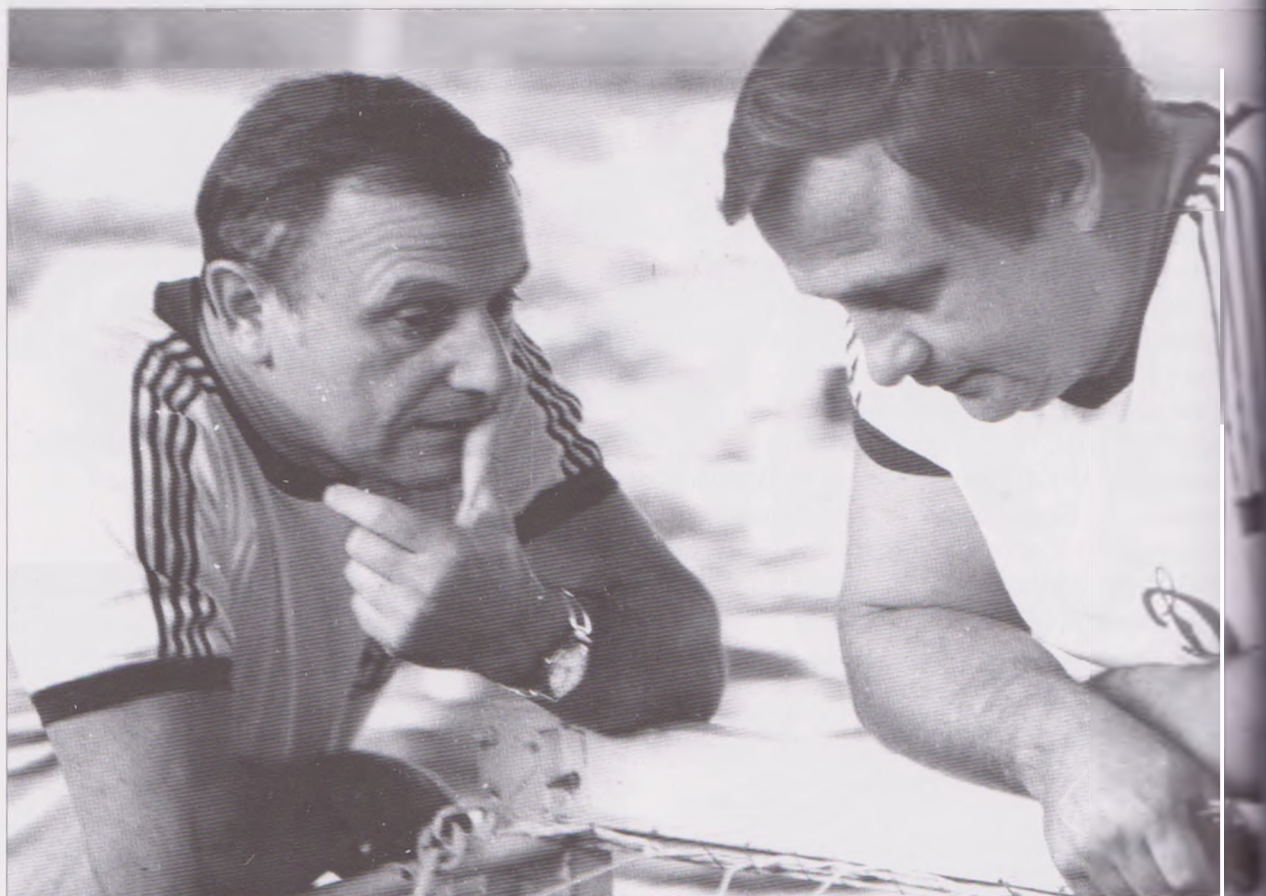
▲ *Команда "Динамо" (Львів) – першості СРСР*

▲ *1960-ті роки. Наставники збірної Української РСР М.Авдєєв, Г. Пінський і В. Мартинчик.*

Тренерський дебют Гайдаєнка

▲ Геннадій Пінський і Юрій Гайдаєнко

Однак чергові пертурбації на тренерському містку (Г. ПІНСЬКОГО замінив відомий у минулому бомбардир Ю. СТЬОПІН) призвели до розбалансування гри команди. У 1976-му "Динамо" посіло останнє 12-те місце і на один рік вилетіло з вишки. Турнір команда вже дограла під орудою молодого граючого тренера Юрія ГАЙДАЄНКА, однак це не могло вже врятувати від вильоту. Хоча Юрій Михайлович ГАЙДАЄНКО вже на початку своєї понад 50-річної тренерської кар'єри поєднував традиційний вдумливий метод підготовки разом із раціоналізаторськими новинками, які він вишукував повсюди – аж до студювання закордонних спеціалізованих часописів.

Але повернімось трохи назад до невдалого сезону. Прорахунки у матеріальному забезпеченні лише погіршували мікроклімат у

колективі, що призвело до бунту. Частина гравців вирішила перейти до складу львівського СКА, яке під орудою В.МИХАЛЬЧЕНКА несподівано виступало у першій лізі. Природньо, що в умовах командно-адміністративної системи радянського спорту про якісь самовільні переходи мовити було забути. Як розповідав Ю.БЄЛОВ: "Ватерполісти зайшли на територію СКА, де їх очікували автоматники. А міліціонери зі зброєю очікували нас за парканом. Військові не пропускали представників МВС на свою територію".

Зрештою "висока комісія" з Москви якраз розрулила конфліктну ситуацію, небачену для радянського спорту зразка осені 1974-го. Радикальні дії ватерполістів вс-таки призвели до того, що "верхи" почали приділяти більше уваги команді. "Аби замовкли, нам підняли зарплатки і виділили аж 9 квартир на команду", – сміється

...у той час колектив покинули
...перейшли до СКА), СОКО-
...смілівського "Динамо", а

... "Динамо" (Львів) повернулося
... Геннадій ПІНСЬКИЙ і Юрій
... ватерпольній публіці
... складену
... ветеранів у строю
... лише Ю. БЕЛОВ та

... Монреальської Олім-
... ІРСР визначив коло по-
... 1980 у Москві.
... кандидатів потрапили й
... БЕЛОВ, СТАРУСЕВ,
... БАХАНОВ, НИКИФОРОВ,
...

... рівні проявили себе
... В. ГРЕГУЛЬ, А. АЛБЕКОВ,
... МЕЛЬНИК, Ю. КОСТЮКОВ,
... Ігор ЗІНКЕВИЧ, Ярослав
... ЗАТУЛОВСЬКИЙ, Рафаїл
... СТАРУСЕВ і Сергій НИКИ-
... ІІ Всесоюзних ігор
... ЗАТУЛОВСЬКОГО і НИКИ-

... Спартакіада школярів дала шанс
... ІВАНКІВУ, а також

▲ *Воротар львівського "Динамо"
Ігор Зінкевич*

Павлу ПРОКОПЧУКУ, Миколі СМІРНОВУ, Віктору
БЕРЕНДЮЗІ – майбутнім суперзіркам "Динамо".

Тому не дивно, що у 1978 році лідери цієї
"нової хвилі" Андрій СТАРУСЕВ та Сергій
НИКИФОРОВ здобули у Будапешті звання
чемпіонів Європи серед молоді. Через два роки
юніорське європейське "срібло" у Голландії по-
клали в свої скарбнички Микола СМІРНОВ
і Павло ПРОКОПЧУК, а Рафаїл КРАВЕЦЬКИЙ
був запасним у цій команді.

На думку ватерполіста збірної СРСР
С. НИКИФОРОВА, лідером команди "Динамо"
1970-их років був БЕЛОВ: "Капітан говорив тихо
у роздягальні, але завжди конкретно і "по ділу".

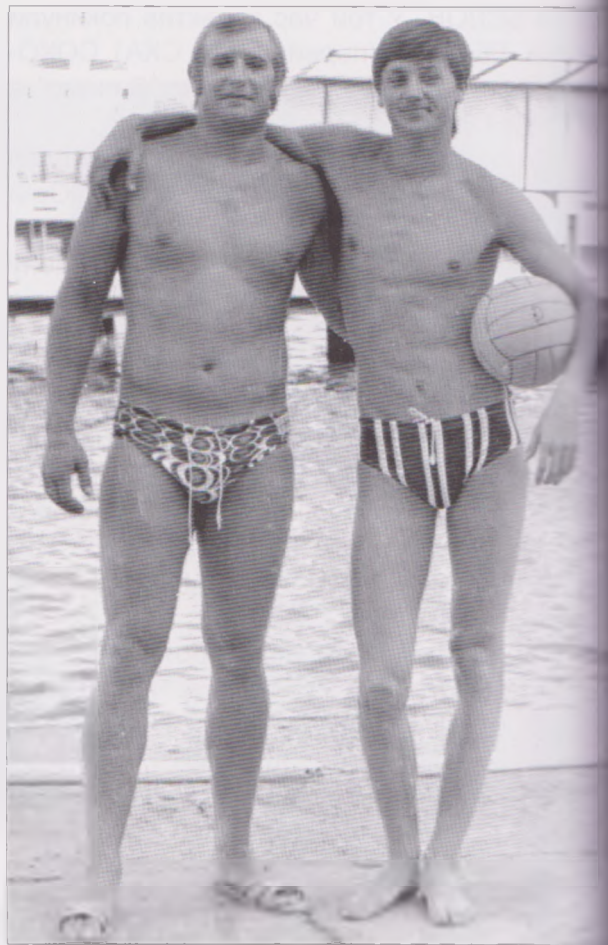
◀ *Збірна України – пере-
можець Спартакіади
школярів СРСР.
Сидять у першому ряді:
Є. Глейзер, С. Цивун,
О. Авдєєв, О. Качалов,
І. Зінкевич.
Сидять у другому ряді:
Ю. Костюков,
С. Пономаренко,
О. Мельник.
Стоять: невідомий,
М. Бодін, лікар
Я. Тягнибок, невідома,
тренер В. Механошин,
М. Ковриженко (Калінін),
С. Никифоров*

Переїзд Никифорова до Москви

У 1979 у рамках підготовки до московської Олімпіади змагання VII Спартакіади народів СРСР вирішили провести за участю сильних зарубіжних команд Югославії, Іспанії, Румунії та Австралії. Тренери М. Авдеєв і В. Жихарєв закликали під прапори команди УРСР динамівців Львова С. НИКИФОРОВА і А. СТАРУСЄВА. Проте збірна республіки, очолювана капітаном О. БАРКАЛОВИМ, зуміла посісти там лише шосте місце.

На жаль, НИКИФОРОВА згодом переманили в Москву. Там він не зумів потрапити до олімпійського "призову" чемпіонів Москви-1980, зате зумів стати володарем Кубка світу і віце-чемпіоном першості Європи 1981 року та переможцем Кубка європейських чемпіонів і Суперкубка Європи-1984. Рішення про переїзд нашого земляка приймалося на рівні наставників збірної Союзу А.Блюменталя та Б.Попова. "Відбір в олімпійську команду-1980 був чесним. Але коли б мені пощастило потрапити до числа одинадцяти олімпійців московської Олімпіади, то, вважаю, не підвів би команду", – твердо упевнений С. НИКИФОРОВ.

▲ Юрій Белов і Сергій Никифоров

► Збірна Радянського Союзу перед стартом Олімпіади-1980 у Москві. С. Никифоров (стоїть у третьому ряді третій зліва). О. Баркалов (у першому ряді, крайній справа).

Команда СРСР В. Соколов, М. Рахімов,
С. Баржковський

▲ Володимир Дзюба (другий зліва)

▲ Юрій Гайдасенко, Сергій Колмаков
(четвертий зліва, з кисневим балоном –
“ноу-хау” львівського ватерполо)

Команда з 1961–1963 р.р.
Бісєлюк, Харін, Новіков,
Бісєлюк, Митасів, Смирнов,
Бісєлюк, Леба

▲ 1978 рік. Я. Стабрин, С. Колмаков,
Ю. Белов, О. Богданов

▲ Сергій Никифоров

▶ Лікар команди (1976–1978) Ярослав Васильович Тягнибок

▲ На трибуні Андросов, Моцель, Яковенко, Михальченко

▲ Ватерпольна збірна УРСР – срібний призер II Всесоюзних ігор молоді. Сидять (зліва на право): О.Мельник, С.Пономаренко, тренер В.П.Механошин, Б.Затуловський, А.Старусев, С.Никифоров. Другий ряд: тренер О.Ю.Бойко, О.Качалов, М.Ковриженко, І.Зінкевич, О.Авдєєв, лікар Я.В.Тягнибок, Я.Стабрин, В.Цивун

▲ Футбол за будь-якої погоди! На фото: Затуловський, Кобиль, Харін, Прокопенко, Берендюга

▲ 1978 рік. Андрій Старусев (стоїть першим зліва) у складі юніорської збірної СРСР

Гравці на межі вільоту

У першій половині 1980-х років ватерпольна команда Львівського клубу "Динамо" грав на рівні крейсерської ліги. Команда складалася з гравців ПІНСЬКИЙ і "Ко" балансували між другою лігою з вищої ліги. Майбутнім гравцям, підготовленим у Львові, бракувало досвіду, але вони обросли м'ясом. Команда "Динамо" пробилася до фіналу Кубка СРСР, де виграли Кубок СРСР, який тримав місце. Як розповідав у газеті Ю. КОЛМАКОВ, шлях до півфіналу пройшов на одному подиху: перемога над командою з Іркутська у своїй підгрупі. Команда "Динамо" виграє матч з московським "Динамо" – 7:11 та виграє Кубок СРСР-1980. Команда "Динамо", а срібло діста-

Г.Н. ПІНСЬКИЙ та "зампред" В.Т. МАРТИНЧИК пояснювали у пресі локальні невдачі клубу насамперед відсутністю 50-метрового басейну і віком ватерполістів: "Найстаршому у нас С. КОЛМАКОВУ щойно виповнилося 24 роки, а середній вік гравців становить усього-навсього 21,8 року. "Ветеранами" у нас вважаються 22–23 річні СТАРУСЕВ, ЗІНКЕВИЧ і ЗАТУЛОВСЬКИЙ, які на своїх плечах винесли основний тягар матчів чемпіонату. Юному збірнику Союзу СМІРНОВУ – 19, а ХАРІНУ та СИДОРОВИЧУ – взагалі ще немає ще й 18 років", – бідкався В. МАРТИНЧИК. Пізніше, коли до різних збірних СРСР почали викликати на кілька місяців всебільшє динамівців, це також не кращим чином позначалося на ігрових якостях команди, – уточнював Г. ПІНСЬКИЙ.

Команда "Динамо" (Львів). Стоять: Ю.М. Гайдаєнко (тренер), Ю.Костюков, В. Берендюга, Р. Кравецький, Г. Н. Пінський (головний тренер).
Кінь, А. Старусев, Ю. Белов, Б. Затуловський, І. Зінкевич, О. Бурін

◀
Із м'ячем –
Павло
Прокопчук

У 1983 році Москва приймала турнір VIII Спартакіади народів СРСР. Наставники збірної нашої республіки М. Авдеев і Г. ПІНСЬКИЙ взяли до лав команди динамівців П. ПРОКОПЧУКА, А. СТАРУСЕВА, О. БОГДАНОВА, М. СМІРНОВА і В. БЕРЕНДЮГУ. Проте доволі сильний склад українців (виступали також В. Завізіон, О. Захаров, В. Новохатько,

▲ Рафаїл Кравецький

▲ 1983 рік. Олександр Богданов
у складі збірної УРСР на
VIII Спартакіаді народів СРСР

А. Качалов, М. Калінін, А. Старосельський, А. Авдеев, М. Слюсаренко) не змогли піднятися вище четвертого місця, поступившись у підсумку збірній Москви (РРФСР), Казахській Республіці та Узбецької РСР.

Золотий час Закарпатських збірників

Микола Смирнов, десятиліття збірна СРСР
Микола Смирнов – восьмипліткою збіркою світу, по-
перше здобув золоті медалі чемпіонатів
у Львові, Ужгороді, Ілго Доброї Волі та
Львові-1982.

Микола Смирнов в той збірковій команді гра-
в у складі збірної СРСР. 20-річний Микола
Смирнов вперше продирував стежину до
першого місця в Європі. В активі Миколи
«Золото» чемпіонату світу-1982
у Львові («Серебро» і «Бронза» аналогічної
турнірної системи-1986, перемоги на чем-
піонатах Європи 1983 і 1985 ро., третє місце на
чемпіонаті Європи-1988 у Сербії. Супершвидкий у воді
Микола Смирнов у складі збірки вигравав розіграш
в Ужгороді. Аналогічному з турнірів навіть

виграв цей заплив у рекордсмена світу в плаванні
вільним стилем Шоу! Крім того Микола
відзначався інтелектуальною грою та
лідерськими якостями, забиваючи у вирішальні
моменти матчів.

Слідом за СМІРНОВИМ місце у збірній
СРСР застовпили за собою Павло ПРОКОПЧУК,
Віктор БЕРЕНДЮГА та Вадим РОЖДЕСТ-
ВЕНСЬКИЙ.

“Вовкодав”-захисник ПРОКОПЧУК – дво-
разовий чемпіон континенту (1983 і 1985) та
бронзовий призер чемпіонату світу (1986). Навіть
коли в силу різних причин, Б. Попов перестав
викликати його до головної команди країни,
Павла Ярославовича все-одно вважали одним
із найсильніших захисників світу. Саме про нього

Павло Прокопчук – чемпіон Європи. Микола Смирнов сидить перший справа. Павло
Смирнов – перший зліва

▲ 1982 рік. Церемонія відкриття чемпіонату світу в Гуаякілі (Еквадор). Микола Смирное (п'ятий справа) у складі колони команди СРСР – майбутнього переможця турніру

та Віктора БЕРЕНДЮГУ досі згадують їхні уславлені колеги по збірній СРСР Г. Мшвенієрадзе, Є. Шаронов, О. Кабанов: “Найголовніше, що відрізняло ПРОКОПЧУКА і БЕРЕНДЮГУ – це надійність. Надійність як у грі так і за межами басейну”.

У медальному доробку Віктора БЕРЕНДЮГИ – “бронза” Олімпіади-1988, він є дворазовим чемпіоном континенту (1985 і 1987 рр.), бронзовим призером першості світу (1986). Володіючи унікальними природними даними, Віктор Федорович дещо пізніше за колег пробився до збірної Союзу, однак встиг там довести свою незамінність.

До складу студентської збірної СРСР залучався львів'янин Ростислав ВИННИЧУК.

▲ Віктор Берендюга (зліва)

Львів впродовж олімпійських чемпіонів

Львівські спортсмени з політичними мотивами виграли помститися у Москві-1980. Тому Львівська команда була бойкотована в Москві-1984 у Лос-Анджелесі. Більше того, вступивши до найкращої світової команди, збірна СРСР була бойкотована в Угорщині, Москві та інших містах. Через цей бойкот Львівська команда отримала ще один шанс отримати звання олімпійських чемпіонів. Павло ПРОКОПЧУК здобув звання чемпіона соціалістичних ігор в Лос-Анджелесі. «Дружба-84» була олімпійським чемпіоном і блискучою командою, в якій вже ніхто не був. Павло ПРОКОПЧУКА, в очних

зустрічах на міжнародних турнірах наша команда буквально таки порвала майбутніх медалістів Лос-Анджелеса, однак гравцям-переможцям «Дружби-84» навіть не присвоїли звання заслужених майстрів спорту.

Наставник Львівського Спортінтернату Олександр Юрійович БОЙКО після перемог на всесоюзній арені, на довгі роки став одним із тренерів юніорських та молодіжних збірних СРСР. У 1981 році львівські підопічні БОЙКА у збірній Сергій ХАРІН та Юрій СИДОРОВИЧ у Мілані здобули звання переможців першого за ліком молодіжного чемпіонату світу (вік учасників до 18 років).

У 1985-му юнацька команда «Динамо» здобула звання чемпіонів СРСР серед ровесників. Тренери О. БОЙКО і Ю. САМСОНОВ

Команда Львівського Спортінтернату. Павло Прокопчук (стоїть третій зліва), тренер Олександр Бойко (крізь руки)

▲ 1983 рік. О. Ю. Бойко разом із В. Рождественським, В. Скуратовим, П. Ломакіним і П. Прокопенко

тоді підготували молоду плеяду майбутніх динамівців – В. АНДРЕЄВА, В. СКУРАТОВА, Т. ГЛУШКА, С. АЛЕЙНИКА, П. ПРОКОПЕНКА, В. КЕБАЛА та В. РОЖДЕСТВЕНСЬКОГО. Залучались до різних збірних молоді атлети Я. САВВА та О. МУЛ.

А тріо найсильніших – 18-річні Павло ПРОКОПЕНКО, Вадим СКУРАТОВ і Вадим РОЖДЕСТВЕНСЬКИЙ – у сезоні 1985-го у складі молодіжної збірної Радянського Союзу за якихось 20 днів здобули почергово звання чемпіонів Європи (на Мальті) та світу (у Туреччині). Через два роки Вадим РОЖДЕСТВЕНСЬКИЙ разом з В. БЕРЕНДЮГОЮ ще зуміли завоювати останнє в історії радянського та пострадянського водного поло “золото” чемпіонату Європи у Страсбурзі. А В. СКУРАТОВ з О. ПОТУЛЬНИЦЬКИМ успішно виступали за збірну СРСР аж до часів розвалу Союзу.

▲ Павло Прокопчук

Команда "Динамо" в-дкритий басейн "Динамо". Стоять: Гайдаєнко Ю., Пінський Г., Богданов О., Белов Ю., Кравецький Р., Левчук В.. Сидять: Мельник Ю., Колмаков С., Зінкевич І., Стабрин Я., Старусев А.

◀ 1977 рік.
Команда "Динамо" (Львів).
Стоять: Сімаков, Трифонов, Белов, Костюков, Гайдаєнко, Стабрин, тренер Пінський, Богданов, Затуловський, Зінкевич, Старусев, Никифоров, Мельник, Грегуль

▲ 1979 рік. Команда "Динамо" (Львів). Батумі. Сидять: П. Прокопчук, В. Берендас, Б. Затуловський, С. Никифоров. Стоять: Р. Кравецький, О. Богданов, Ю. Бєліков, С. Колмаков, А. Старусєв, Ю. Костюков, І. Зінкевич.

▲ 1986 рік. Гавана (Куба). Збірна ФСТ "Динамо" Радянського Союзу, сформована на базі львівських динамівців. Серед інших на фото присутні С. Никифоров, Д. Щедеркін, А. Старусєв, Є. Каліберда, Г.Н. Пінський (тренер), В. Завізіон, І. Зінкевич, О. Вдовін, Ю. Сидоров, Ю. Костюков, С. Харін, Ю.М. Гайдасенко (тренер), В.Є. Ружинський (керівник делегації) – заступник голови ЛОО "Динамо"

▲ 1980 рік. Юніорська збірна СРСР – срібний призер першості Європи. П. Прокопчук – сидить другий зліва, М. Смирнов – стоїть п'ятий зліва, Р. Кравецький – стоїть четвертий зліва

▲ 1982 рік. Збірна Радянського Союзу – чемпіон світу. М. Смирнов сидить перший зліва

СРСР – чемпіон світу і Європи 1985 року. На фото: В.Рождественський
тренер О.Бойко (стоїть четвертий справа), В.Скуратов (сидить перший
сидить третій зліва)

ЗФСК №3 (Львів) – чемпіони СРСР серед юнаків. Тренер Ю. О. Самсонов

▲ 1988 рік. Збірна СРСР перед Олімпіадою у Сеулі. Стоять у першому ряді: М. Смірнов, Є. Шаронов, Н. Мендигалієв, М. Г'оргадзе, С. Максимов, С. Наумов, С. Котенко, Д. Горьков. Другий ряд: О. Колотов, Г. Мшвенісрадзе, С. Маркоч, М. Іванов, Д. Апанасенко, Є. Григор'єв, О. Чигир, В. Берендюга.

▲ 1984 рік. Юніорська збірна СРСР. Вадим Скуратов сидить третій зліва. Вадим Рощественський сидить другий справа

Зліва направо: Гайдаєнко Юрій, Старусєв Андрій, Затуловський Борис, Каліберда Євген, Харін Сергій, Пінський Геннадій, Винничук Ростислав. Смирнов Микола, Зінкевич Ігор, Савва Ян.

Першість СРСР серед юнаків. Команда чемпіонів Союзу – ДЮСШ №3 (зліва направо): тренери – Ю.О. Самсонов, О.Ю. Бойко, В.Циков, Т. Глушко, Б. Солонін, лікар команди. Другий ряд: С. Олійник, М. Лобиль, П. Прокопенко, В. Кебало, В. Рождественський.

▶
Микола Смирнов
і Олексій Єгоров

◀
Борис Затуловський,
Олександр Осадчук

▲ 1984 рік. Команда "Динамо". Сидять: І. Зінкевич, А. Старусев, Ю. Сидорович, О. Булаєв, Є. Каліберда. Стоять: В. Дорош, Р. Винничук, О. Богданов, Б. Затуловський, С. Хазієв, Ю. Костюков, В. Берендюга

◀ Павло Прокопчук:
 “Ватерпольний м'яч мені вже сниться...”

▲ “Бризки як іскри”: протистояння Львова та Алма-Ати. На фото: М. Смирнов, І. Зінкевич, С. Котенко

◀ Сергій Харін

▲ В. Зверев, В. Сафонов, О. Бойко на тренувальних зборах збірних СРСР

Город-герой Севастополь
 Сборная команда СССР по Водному поло 1986г.

▶ Віктору Беренду (зліва) намагається завадити капітан збірної СРСР і "Динамо" (Алма-Ата) Сергій Котенко

▶ Ян Савва і Павло Прокопенко на зборах юніорської збірної

▲ 1990 рік. Міжнародний турнір LEN у Кірджалі (Болгарія). Юнацька збірна СРСР (1973–1974 р.н.). Сидять: тренер Богданов, Орехов, Шидловський, Нурбекян, Фальксон, Пономарьов. Стоять: тренер Бойко, Павлов, Рискін, Євстигнєєв, Торосян, Білобродка, Мельничук, Веремєєв, Дубинін, керівник делегації – директор Львівської ШВСМ О.Д.Конюх

◀ 1983 рік.
Коротка перерва
між матчами на екскурсію.
На фото Павло Прокопчук
і Георгій Мшвенієрадзе

1987 рік
 1988 рік
 1989 рік
 1990 рік
 1991 рік
 1992 рік
 1993 рік
 1994 рік
 1995 рік
 1996 рік
 1997 рік
 1998 рік
 1999 рік
 2000 рік
 2001 рік
 2002 рік
 2003 рік
 2004 рік
 2005 рік
 2006 рік
 2007 рік
 2008 рік
 2009 рік
 2010 рік
 2011 рік
 2012 рік
 2013 рік
 2014 рік
 2015 рік
 2016 рік
 2017 рік
 2018 рік
 2019 рік
 2020 рік
 2021 рік
 2022 рік
 2023 рік
 2024 рік
 2025 рік

◀ 1987 рік.
Севастополь.
Тренер
О. Богданов разом
зі своїми
вихованцями

■ Город герой **СЕВАСТОПОЛЬ**
 Всесоюзный турнир
 по водному поло 1987г

►
1984 рік.
Львівські динамівці
Павло Прокопчук
(стоїть другий зліва)
і Микола Смирнов (сидить
крайній справа) у складі збірної
СРСР

◀
1984 рік.
Збірна Радянського Союзу
Павло Прокопчук (стоїть
третій справа),
Микола Смирнов (сидить
крайній
справа)

►
На відпочинку.
Зліва направо: Андрій Старусев,
Ігор Зінкевич і Борис
Затуловський

▶
Вихованець
Львівської школи водного поло
Вадим Жмурдський (справа)
і Володимир Акимов

◀
1980 рік.
Динамівці Євген Гурський,
Сергій Колмаков, Борис
Затуловський, Олександр
Бурін та Андрій Старусев

▶
Віктор Андрій Старусев
в складі збірної України Європи у складі
Радянського Союзу

◀
1987 рік. Тренувальний збір команди
СРСР у Каунасі.
Вадим Рождественський (стоїть
четвертий зліва у середньому ряду),
Віктор Берендюга (стоїть шостий
зліва у середньому ряду)

► 1987 рік.
 Динамівці Львова Віктор Берендюга (стоїть п'ятий зліва) та Микола Смирнов (сидить крайній справа) у складі національної збірної

◀ 1987 рік.
 Львів'яни Вадим Рождественський (стоїть перший зліва у третьому ряду), Віктор Берендюга (сидить перший зліва) і Микола Смирнов (сидить крайній справа) у складі збірної СРСР

▲ 1982 рік. Тренувальні збори команди Радянського Союзу у Києві. Серед інших на фото динамівці Львова Микола Смирнов (стоїть у першому ряду третій зліва), Павло Прокопчук (стоїть у верхньому ряду четвертий справа), Юрій Сидорович (стоїть третій справа)

Тема розділюється

“Динамо” лютими набирало
... СРСР По-перше,
... ПРОКОПЧУК,
... РОЖДЕСТ-
... представляли наше
... По-друге:
... здавалося
... москвські
... за перехід,
... тверде місце у
... динамівців,
... “не купилося” на
... жерту-

▲ Чий буде м'яч? У воротах І. Зінкевич

... збірній Союзу.
... ГАЙДАЄНКО крок
... кадрові пазли грози
... чемпіонату. По-четверте:
... змін щороку
... підсили-

(змагалась чільна шістка найкращих клубів) наша команда завдяки успішним діям у воротах І. ЗІНКЕВИЧА вперше перемогла зірковий “ЦСК ВМФ” – 9:6. На жаль, напередодні заключного туру у Москві гравці “Динамо” пе-

Комплекс водних

рехворіли грипом, до того ж Г. ПІНСЬКОГО відлучили від команди, запросивши потренувати студентську збірну Радянського Союзу. Як підсумок – п'яте місце в чемпіонаті, яке тренери, гравці та ватерпольна громадськість Львова вже сприйняли як певну невдачу. Що ж, апетит покращується під час вживання їжі.

Зате стабілізувався склад команди, підтягувалися до рівня лідерів Петро ЛОМАКІН, Юрій КОСТЮКОВ, Борис ЗАТУЛОВСЬКИЙ і воротар Ростислав ВИННИЧУК. Все-більше залучали молодих ПРОКОПЕНКА, РОЖДЕСТВЕНСЬКОГО, САВВУ, АЛЕЙНИКА, ГЛУШКА і ПОТУЛЬНИЦЬКОГО.

За крок від омріяних медалей

Сезон 1987 року “Динамо” завершило четвертим місцем. Це був успіх, крім того ватерполісти залишалися єдиними, хто представляв Львів у вищих лігах чемпіонатів Радянського Союзу. Це вже не була команда трьох суперзірок СМІРНОВА-ПРОКОПЧУКА-БЕРЕНДЮГИ. Достойну заміну їм могли скласти ще 6–9 гравців. Часто-густо наставники робили заміни цілими ланками і це не погіршувало малюнок гри. Однак “Динамо” мало всі шанси поборотися за медалі. Долю “бронзи” вирішила невдача у боротьбі з головним конкурентом львів'ян – одноклубниками з Алма-Ати. За повного “потурання” арбітрів під час ігор заключного туру команда столиці Казахстану вирвала перемогу у нашої команди – 12:11. До Львова запросили з Севастополя надійного голкіпера Олексія ЄГОРОВА, натомість І. ЗІНКЕВИЧ приєднався до тренерського штабу. На жаль, через організаційні прорахунки під час розселення команд у Львові, наше місто було дискваліфіковане на сезон від проведення домашніх турів.

Можливо, що відсутність “домашньої води” і стало одним із чинників того, що наступного сезону “Динамо” вдруге поспіль зупинилося за крок від медалей, посівши четверте місце.

У сезонах 1988–89 років Україну в еліті представляли по чотири клуби – динамівці Львова (головний тренер ПІНСЬКИЙ, старший – ГАЙДАЄНКО) і Києва (БАРКАЛОВ, В. Данько, О. Захаров), харківський “Локомотив” (В. Жихарев, С. Колточихін, Ю. Лебедєв, В. Бондаренко) і севастопольський “СКЧФ” (Ю. Дрозін, М. Аненков). Голкіпера ВИННИЧУКА замінив І. УХАЛЬ, команда також поповнилася молодим Д. АНДРЕЄВИМ.

Як згадує Ігор Зінкевич, ставку продовжували робити передусім на всесоюзні змагання. Чемпіонати УРСР хоч розігрувалися регулярно, провідні клуби могли виставити на ці турніри часом навіть дублерів. Відтак, статус чемпіонів України 1960–80-их років звели до рівня другостепенних. За інформацією І. Зінкевича,

▲ Атакує Микола Смирнов

“Динамо” (Львів) здобувало звання чемпіона України 1978-му році (турнір проводився в Севастополі), 1982-му (Жданов) і 1983-му (Севастополь). “Срібло” вибороли у 1980, 1981, 1982, 1984 роках, а у 1977-му – наші змагання стали третіми.

▲ У воротах Олексій Єгоров

Матчі – "бронза"!

...сезон 1989 року, ...треною дистанцією навіть ...команда пробилась до ...права поборотися ...чемпіоном ...МДУ.

...до двох перемог у ...до перемоги, ...– 11:9. У нашій ...Микола СМІРНОВ ...ПЕТІЛЬНИЦЬКИЙ і Вадим ...– по 2, Павло ПРОКО- ...АНДРЕЄВ – по одному ...озву команду ...

Але гостьовий успіх необхідно було підтвердити у домашньому матчі-відповіді. Закономірно, що трибуни КВВС були цього дня переповнені. Поєдинок складався дуже драматично. Перший період був за господарями – 3:2. На голи Миколи СМІРНОВА, 30-річного Андрія СТАРУСЄВА (найстаршого в команді) та Павла ПРОКОПЧУКА двічі результативно відповів Віктор Чикунов. Хвилювання і відповідальність на очах своїх глядачів іноді заважали місцевим ватерполістам, які програли другий період – 1:3. У нас знову відзначився СМІРНОВ. Третя частина матчу розпочалась з атак "Динамо", однак московський "студент" Павло Лаптев у більшості несподівано збільшив перевагу гостей до – 4:6.

Команда "Динамо" (Львів). Стоять: Г. Н. Пінський – старший тренер, ... Сидорович, В. Рождественський, П. Ломакін, ... Ю. М. Гайдаско – тренер. Сидять: М. Смирнов, Б. Затуловський, ...

▲ У грі "стовп" "Динамо"
Вадим Рождественський

Зусиллями Олександра ПОТУЛЬНИЦЬКОГО і М. СМІРНОВА львів'яни вирівняли ситуацію в басейні – 6:6. У заключній чверті лідер "МДУ" Сергій Наумов знову вивів уперед москвичів. На щастя, Віктор БЕРЕНДЮГА зумів встановити рівновагу у грі, розпечатавши голкіпера гостей Миколу Шарофеєва. Апогею розв'язка досягла в останні дві хвилини поєдинку, коли СМІРНОВ (з чотириметрового штрафного кидка), ПРОКОПЧУК і СТАРУСЄВ поставили три жирні крапки в матчі – 10:7.

У листопаді 1989 року "Динамо" (Львів) вперше в історії здобуло бронзові медалі чемпіонату СРСР! Звісно, героєм цієї суперсерії можна було назвати Миколу СМІРНОВА, який закинув 9 м'ячів у ворота суперника. Чемпіоном Союзу того сезону став "ЦСК ВМФ", двічі перемагаючи у фінальному двобої московське "Динамо".

Через місяць після здобуття "бронзи" "Динамо" мало усі шанси і на здобуття Кубка країни. Однак, ведучи в рахунку (6:3) у півфіналі

▲ За поєдинком спостерігає
Павло Прокопенко

проти московського "Динамо", наші земляки випустили нитки гри з рук – 9:10. В півфіналі "ЦСК ВМФ" перемін "Динамо" (Ата) – 10:8. У фіналі "моряки" виявились сильнішими за столичне "Динамо". Львів'яни ж проявили характер і, програючи м'ячі у боротьбі з казахстанською командою, таки вирвали в суперника **третє місце розіграшу Кубка СРСР-1989** – 10:9.

▲ Кидає по воротах суперника
Юрій Сидорович

Львівська «Бронзова» команда «Динамо» (Львів). На фото (стоять зліва направо): Іванко, І.І. Гайдарюк, І. Ухаль, С. Харін, П. Прокопчук, В. Берендюга, О. Єгоров, Г.П. Давид, Г.Н. Пінський; сидять: М. Козлов, Ф. Крочак, Д.Андреев, О. Осадчук, І.І. Давидюк

Команда «Динамо» в сезоні 1990 року зазнала великої поразки після від'їзду Івана Іванка до Турнірної Команди Італія по турнірній команді, поступивши крім трійки команд команд «ДОК ВМО», «Динамо», «Динамо-спецназ» із київського «Динамо» разом львів'янами командам квітету, пробилися все команди України. Однак у матчах команди «Динамо» (Київ) поступилося команді «Динамо» (Львів) та команді «Динамо» (Львів) в чемпіонаті. Командам того сезону Микола Точновий.

Команда Львівська команда команда вилучення своїх командного, СИДОРОВИЧА, команда не втримала перевагу команди «Динамо» (10:11 у команді третього місце підписні команда ПИДАЄНКА посту- команди «Торпедо» – 7:10. Окремо

зазначу, що Г.Н. ПІНСЬКИЙ відтепер стримав посаду начальника команди, а у тренерському штабі також працювали І. ЗІНКЕВИЧ та В. МИХАСІВ.

▲ Тарас Глушко

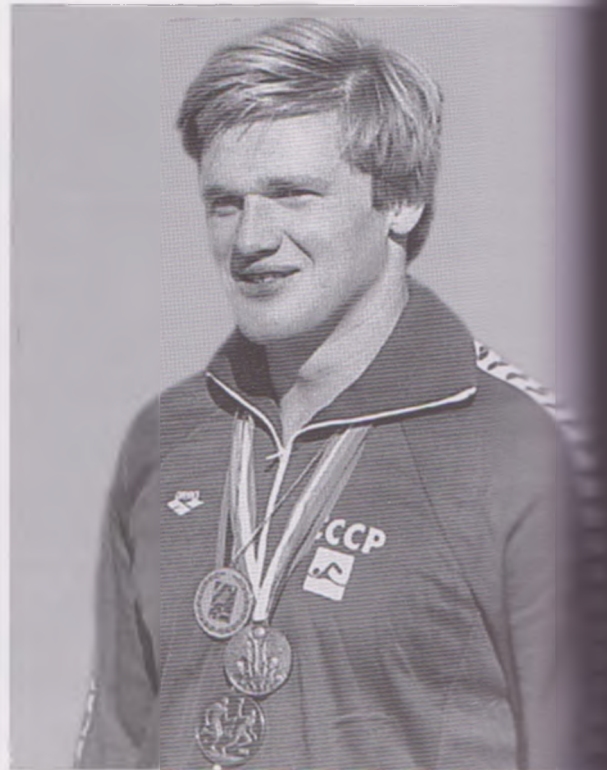

Друга медаль “високої проби”

Сезон 1991 року “Динамо” проводило нерівно. Траплялося й таке, що у домашньому турі клуб міг набрати усього два пункти із десяти можливих. Все ж до фінішу турнірної дороги львів'яни поправили свої справи і підійшли четвертими – позаду традиційної трійки московських колективів “ЦСК ВМФ”, “Динамо” і “МДУ”. У суперсерії за третє місце на “Динамо” (Львів) як і два роки до того чекали “запеклі” друзі-суперники з команди Московського держуніверситету.

Варто сказати, що в економічному плані це був нелегкий період для радянського “колоса на глиняних ногах”. В країні відчувалися перебої з продуктами харчування і елементарними товарами народного вжитку. На далеких окраїнах СРСР вже палахкотили міжетнічні конфлікти, а літаки іноді не могли піднятися в повітря через брак авіаційного палива. Саме останнім команда “МДУ” пояснювала свою причину неприїзду до Львова на перший матч. Відтак, 4 червня москвичам через неявку зарахували технічну поразку з рахунком – 5:0.

У повторному матчі “бронзової” суперсерії у Москві львівське “Динамо” каменя на камені не залишило від захисту “МДУ” – 10:17 (2:3, 1:4, 3:4, 4:6). Лідера москвичів Наумова надійно прикрив досвідчений Сергій ХАРІН, “стовпів” господарів Панькова і Константинова почергово стримували Вадим РОЖДЕСТВЕНСЬКИЙ із Тарасом ГЛУШКОМ чи Віктор БЕРЕНДЮГА. Давнього знайомого, одного із воротарів збірної Шарофеева приголомшили чотири потужні кидки Юрія СИДОРОВИЧА. Натомість наші охоронці рубежів Олексій ЄГОРОВ та Ігор УХАЛЬ відстояли в рамці надійно. Окрім вищеназваних ватерполістів на третю сходинку п'єдесталу зійшли також Петро ЛОМАКІН, Дмитро АНДРЕЄВ, Павло ПРОКОПЕНКО, Олександр ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ, молоді Олександр ОСАДЧУК і Франц КРОЧАК. Право на медаль також отримав й Андрій СТАРУСЄВ, який незадовго до того перейшов до лав найсильнішого клубу Словаччини “СКП” (Кошице).

▲ Віктор Берендюга – один із найкращих захисників світу

Команду тренували Юрій ГАЙДАЄВИЧ та Геннадій ПІНСЬКИЙ та Ігор ЗІНКЕВИЧ. Допомогали команді облпрада “Динамо” створений наприкінці 1980 клуб, очолюваний відповідно Вадимом МАРТИНЧИКОМ і Олександром ХАРКАВИМ.

“Ця медаль – високої проби!” – запам'ятовує тоді голова оздоровчого фізкультурно-спортивного клубу “Динамо” С.М. ХАРКАВИЙ. “Ми маємо намір відступати з тих позицій, які здобули за останні роки. Сашко ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ закріпився у збірній СРСР, Дмитро АНДРЕЄВ – увійшов до другого складу головної команди країни. У нас з'явилися здібні Франц КРОЧАК і Олександр ОСАДЧУК. Із різних причин також проблем не виникає: у нас працюють одні з найкращих в державі ДЮСШ № 3 та інші. Молоді ватерполісти перед потрапленням на основу “Динамо” мають можливість пройти всі етапи підготовки під орудою талановитих наставників. Є проблеми лише з фінансуванням, тому шукаємо спонсорів”, – уточнює ХАРКАВИЙ.

◀
Воротар Ігор Ухаль
після від'їзду
зі Львова грає
у німецьких клубах

◀
Олександр
Потульницький
виступав за
збірні СРСР,
СНД та
України

У півфіналі тогорічного Кубка Радянського Союзу "Динамо" змушене було поступитися ватерполістам "ЦСК ВМФ" (8:15), а в матчі за третє місце львів'яни перемогли севастопольський "СКЧФ" – 10:6.

▶
Захисник
"Динамо"
Дмитро Андреев

За "легіонерським хлібом"

▲ *Вадим Рождественський*

З падінням "залізної завіси" за часів останнього президента СРСР Миколи Горбачова радянські спортсмени нарешті отримали можливість випробувати свої сили в зарубіжних чемпіонатах. Приклад тут наприкінці 1980-их подали футболісти Заваров, Алейников, Михайличенко, хокеїсти Фетисов, Ларіонов і Пряхін. Не стали пасти задніх й найсильніші ватерполісти Союзу. Москвич Георгій Мшвенієрадзе закріпився у найсильнішому на той час чемпіонаті світового ватерполо – в Італії. Слідом за ним потягнулися на Аппенніни і його колеги по збірній, а менш зіркові виконавці опанували басейни сусідніх Словаччини, Угорщини, Польщі, Югославії та Болгарії. Не оминув цей біблейський "вихід" і львівське "Динамо". За якихось кілька років СМІРНОВ, ПРОКОПЧУК, РОЖДЕСТВЕНСЬКИЙ, вихованець нашої школи СКУРАТОВ – заграли в Італії, СТАРУСЕВ і ХАРІН переїхали до Словаччини, ЛОМАКІН – до Болгарії, БЕРЕНДЮГА до Польщі. А вже у 1990-их роках вихованці львівського "Динамо" грали й

▲ *Ігор Ухаль*

тренували практично на всіх континентах починаючи від Великої Британії, Німеччини, Франції – до країн Югославії, Мальти, Азійських країн Близького Сходу та Росії.

Наставники "Динамо" змушені були бінувати склад з молоді та тих ветеранів, які з різних причин ще перебували в Україні.

Ватерполісти "Динамо" у відкритому чемпіонаті 1992 країн СНД також претендували на медалі. Однак на заключний тур до Москви команда не поїхала.

"Подальша участь у так званому чемпіонаті СНД втратила свій сенс", – пояснював тоді тренер "Молода Галичина" позицію клубу голландський тренер Ю. ГАЙДАЄНКО.

▲ *Сергій Нікифоров*

Національний чемпіонат

Уперше в історії національного чемпіонату України зійшло до фіналу чотири команди: "Динамо" (Київ), "Амазонки" (Львів), "Торнадо" (Харків) та "Торнадо" (Львів) – з першої ліги. У фіналі "Динамо" перемогло "Амазонки" з рахунком 3:1. У підсумку чемпіонкою України виступив клуб "Динамо" (Київ). Чемпіонат проходив на базі Львівського державного інституту фізичного виховання та спорту команди "Амазонки" в сезоні 1992–1993 року. Це був перший сезон, в якому виступали молоді дівчата.

Чемпіонат проводився в місті Львів. Це був перший чемпіонат за історією з вересня за історією. У сезоні 1992–1993 року нова система чемпіонату представляла нашої країни.

Чемпіонат у Мінську завершився з рахунком 10:0 – в очок із 10-ти команд. У підсумку перемогли команди "Амазонки" та "Торнадо".

Чемпіонат Федерації водного поло України в минулому гравецький тренер Львівського інституту фізичного виховання та спорту першим наставником національної збірної України став

▲ Вадим Миколайович Чернов (1937–2007) на тренерському бортику жіночої команди "Амазонки" (Львів). Чернов – перший президент Національної федерації водного поло України

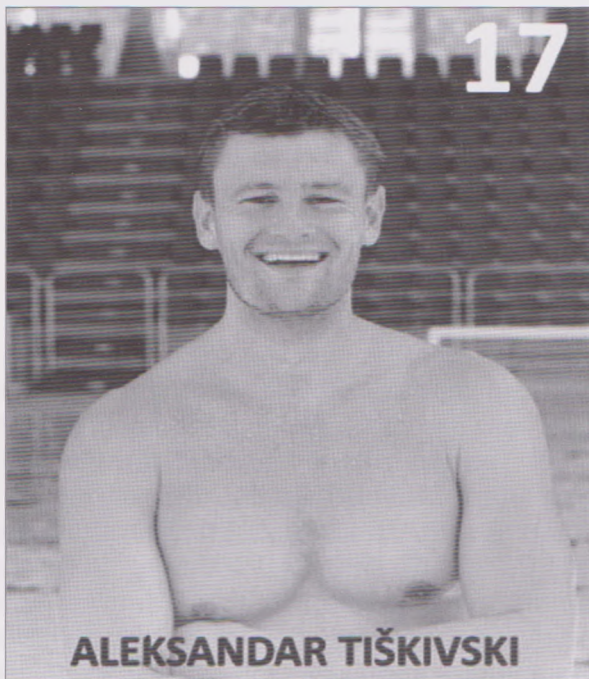
колишній харків'янин Юрій Дрозін, який кілька років успішно працював у Севастополі. Його "СКЧФ" перед тим фінішував четвертим у чемпіонаті СНД. До числа лідерів кримчан входили і вихованці львівської школи водного поло В. ВУЛЬФ і В. КЕБАЛО. Влітку 1993 року національна збірна, сформована на базі команд Севастополя і Львова, дебютувала на міжнародній арені на турнірах у Харкові та Мінську.

◀ Наставник збірної України у 1990-их роках севастополець Юрій Дрозін

Долаючи перешкоди

Перманентні фінансові проблеми перешкоджали львівському "Динамо" перемагати в перші роки національних чемпіонатів. Клуб іноді не мав можливості навіть проводити тренувальні збори, згодом у Львові почалися перебої з водою, що вкрай погіршило й так непрості можливості для занять у басейні. Кілька разів команда навіть готова була бойкотувати змагання, намагаючись таким чином привернути увагу керівництва та громадськості до своїх проблем. Найсильніші гравці поспішали підписувати контракти з закордонними клубами. І хоча прогалини у складі впевнено заповнювала молодь (Т. МАКАР, О. ТИШКІВСЬКИЙ, Д. СТРАТАН, О. ФАЛЬКОВСЬКИЙ, М. ОРЕХОВ, О. ШЕПІЛЕНКО), якийсь час команда змушена була "просідати" в результатах.

▲ Олександр Тишківський

▲ Дмитро Стратан

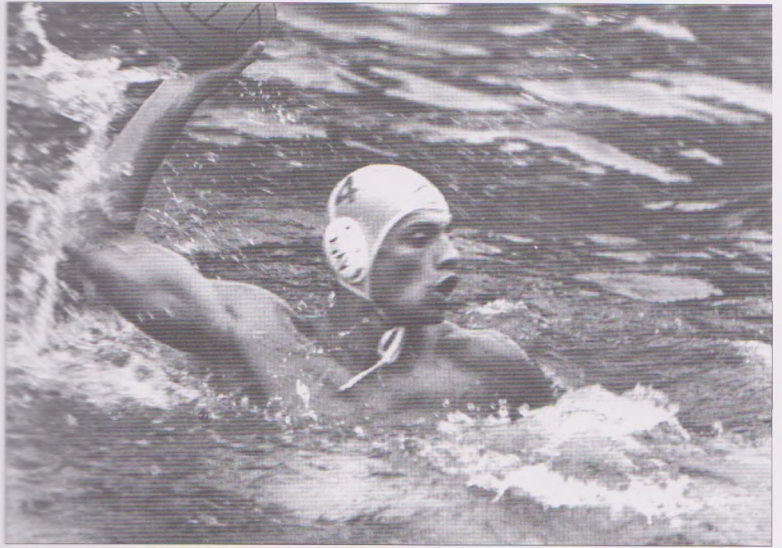
У сезоні 1993–1994 рр. львів'яни в останньому турі в Севастополі йшли в лідерстві. В очному поєдинку з господарями наших земель влаштувала навіть нічия, однак вони поступилися – 6:9. Обидва клуби набрали підсумку по 51-му очку, однак кримчани стали чемпіонами завдяки кращим показникам особистих зустрічах.

Успішному дебюту "Динамо" в Європі (груповий турнір LEN-Trophy) завдяки організаційні прорахунки. Наша команда виїхала до Болгарії, коли виявилось, що неякву нашої збірної на юніорську переміну континенту ФВУ оштрафували. А коли на федерация не зуміла сплатити штраф, томість отримали дискваліфікацію українські клуби в Єврокубках...

Тим часом чемпіонат України за участі колективів з Білорусі, Грузії, Казані і Молдови отримав статус відкритого. На зустріч представників ватерпольних шкіл інших країн дещо підвищувала конкуренцію. Перші турніри виграли севастопольці, а львівське "Динамо" тричі було другим. Натомість фінансові проблеми лихоманило сильні виступилому колективи з Києва та Харкова. Потім укріплював свої позиції клуб з Маріуполя першим у країні зумівши перейти на професійного спорту.

Дмитро Іришичев

▲ Дмитро Іришичев

турнір. Однак у поєдинках наступного кола в Барселоні довелося суперничати з місцевою "Каталонією", бельгійським "Лотто" та чорногорським клубом "Будварська Рів'єра". Команда з України поступилася в трьох матчах і вибула з турніру. Жереб був неприхильним до львівського клубу і в розіграві 1/8 Кубка Кубків сезону 1997–1998 років, звівши українців у Будапешті з сильним "Ференцварошем", клубом "WASPO" (Ганновер, ФРН), та вітебським "Вітехом" (Білорусь). А у 1999 році "Динамо" до останнього дня очікувало, але так і не отримало візи для участі у груповому турнірі в Марселі ("Франція").

Ну а на наступне повернення "в Європу" довелося чекати майже два десятиліття...

▲ Юрій Сидорович

"Золото" – 1995

Львів'яни вже зі старту захопили лідерство в чемпіонаті 1994/1995 років, перемігши незмінного до того чемпіона "СКЧФ" – 11:9. Упродовж сезону ветеранам ПРОКОПЕНКУ, СИДОРОВИЧУ, ЄГОРОВУ, АНДРЕЄВУ активно допомагали в басейні Олександр ШЕПІЛЕНКО, Дмитро ЛАВРИШИНЕЦЬ і Дмитро ІРИШИЧЕВ. Надійно також стояв у воротах Олексій Єгоров. А от ОСАДЧУК і СТРАТАН, на жаль, у розпалі сезону підписали контракти зі словацьким та словенським клубами.

Матчі заключного туру знову приймав Севастополь. У підсумку "Динамо" допомогли мариупольці. Після розгромної поразки від команди Львова (7:15) розлючені підопічні тодішнього наставника "Азова" Г. Баранникова несподівано переграли "СКЧФ" – 12:10. Після чого перевага львівського клубу над кримським вже склала 6 очок і він став недосяжним для суперника. **"Динамо" вперше стало переможцем національного чемпіонату України!**

Головним тренером команди був Юрій Михайлович ГАЙДАЄНКО. Тренер – Ігор Ілліч ЗІНКЕВИЧ. Начальник команди – Геннадій Наумович ПІНСЬКИЙ. Президентом ВК "Динамо" середини 1990-их був Степан Михайлович ХАРКАВИЙ, лікарем – Володимир Петрович ЗАРИЦЬКИЙ.

Склад команди чемпіонів України: воротарі Олексій ЄГОРОВ і Руслан

▲ Павло Прокопенко

БІЛОБРОДКА, польові гравці – Юрій СИДОРОВИЧ, Павло ПРОКОПЕНКО, Дмитро СТРАТАН, Дмитро АНДРЕЄВ, Олександр ТИШКІВСЬКИЙ, Дмитро ІРИШИЧЕВ, Дмитро ЛАВРИШИНЕЦЬ, Андрій ОРЕХОВ, Володимир КАМЕНЕЦЬКИЙ, Руслан ШЕПІЛЕНКО, Євген СКИБА, Вадим СКУРАТОВ

Через два роки, у 1997-му, "Динамо" (Львів) вперше здобуло Кубок України.

▲ Дмитро Лавришинець

▲ Руслан Білобродка (у центрі), Вадим Скуратов, Дмитро Іришичев, Олександр Потульніцький

Міжнародні результати

Міжнародна збірна України
взяла участь у чемпіонаті Європи 1995 року в Відні.
Учасниками збірної були Олександр ГАЙДАЄНКА,
Дмитро СТРАТАН та Олександр ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ.
У груповому турнірі
Україна посіла 4 місце (5:7) і зіграла в
плей-офф. Демонстратори дали можливість
Україні виступити в змаганнях найкращих,
у фіналі другого раунду
Україна програвала Хорватії (7:13), Хорватії (8:14) та
в фіналі матч за сьоме місце
Україна програвала Болгарії – 9:7.
У чемпіонаті Європи 1995 Італія перемогла
Україну. Збірна України захищали
Олександр ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ,
Дмитро СТРАТАН, Вадим РОЖДЕСТВЕНСЬКИЙ,
Олександр ГАЙДАЄНКА та Олександр
КЕБАЛО.

▲ Олександр Потульницький

▲ Дмитро Стратан

▲ Вадим Рождественський

Олімпійська кваліфікація

Пік міжнародних досягнень національної збірної України припав на 1996 рік. Звісно, найпрестижнішим турніром – була Олімпіада в Атланті (США). Але найяскравішим був виступ все-таки на передолімпійському турнірі, який у лютому того року відбувався в Берліні. За шість олімпійських ліцензій боролися країни з Європи, Азії, Австралії, Північної та Південної Америки. У першому груповому раунді підопічні Ю. Дрозіна та Ю. ГАЙДАЄНКА зіграли внічию з Румунією (6:6), Бразилією (7:7) та поступилися Нідерландам (6:10). Третє місце в групі вже гарантувало українцям олімпійську перепустку. У наступних матчах наша команда перемогла Казахстан (7:4), Словаччину (8:6) і Болгарію (7:5). У півфіналі Україна склала достойний опір Югославії (10:12), а в матчі за третє місце вдруге поступилась Нідерландам (7:9).

▲ Завжди непоступливий у боротьбі В. Скуратов

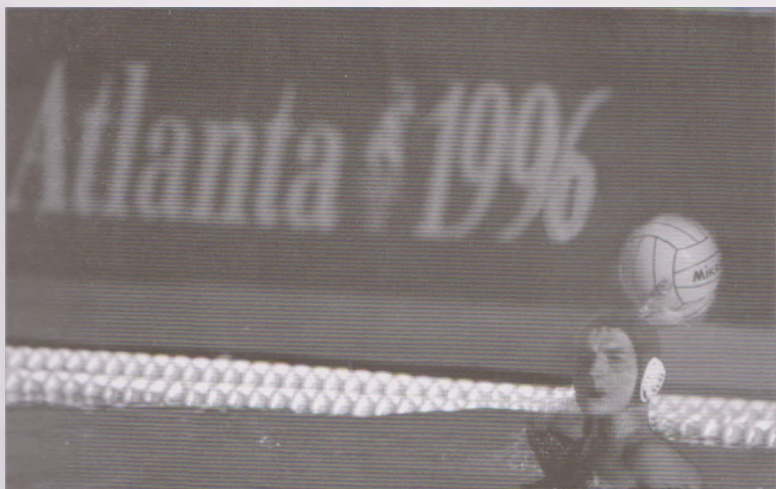

▲ Зустріч львів'ян у Берліні:
Ігор Ухаль, Вадим Скуратов,
Олександр Потульницький

▲ Вадим Кебало

Атланта-1996

▲ Воротар збірної України у матчі з командою Хорватії

... 1996 року в Америці...
... проходили...
... Олімпійських ігор. За...
... було поки що...
... найбільші...
... пробилась...
... ігрових...
... (сім...
... виконанні...
... колю...
... ПІТУЛЬНИЦЬКИЙ,
... РОЖДЕСТВЕНСЬКИЙ,
... СТРАТАНА

... ДРОЗІНУ, ДРОЗІНУ ТА ДРОЗІНУ також...
... дружини се...
... (воротаря),
... Солодуна, Віталія...
... Коваленка та...
... Роговця.

... Україна зграла внічию...
... закинутими...
... ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ...
... брон...
... ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ...
... ВРАТОВ (1), АНДРЕЄВ (1),...
... (1), СКУРАТОВ (1),

... Солодуна (1), Горбач...
... СКУРАТОВ...
... СТРАТАНА (1),...
... Костенка (1)...
... (2), ПО...
... ВРАТОВ (1),...
... (1).

... наша команда...
... груп. У...
... Україна...
... СТРАТАНА...
... (1),...
... РОЖДЕСТВЕНСЬКИЙ...
... (2), ПО...
... КЕБАЛА (1),...
... (1).

... внічию з Нідерландами (9:9, Солодун (3), ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ (2), Горбач (2), СТРАТАНА (1), Коваленко (1). У підсумку збірна України посіла 12-те місце.

Найкращим бомбардиром серед наших в Атланти став Коваленко – 14 голів, у доробку ПОТУЛЬНИЦЬКОГО – 9, СКУРАТОВА – 6, СТРАТАНА – 5, РОЖДЕСТВЕНСЬКОГО – 3, АНДРЕЄВА – 2, КЕБАЛА – 1.

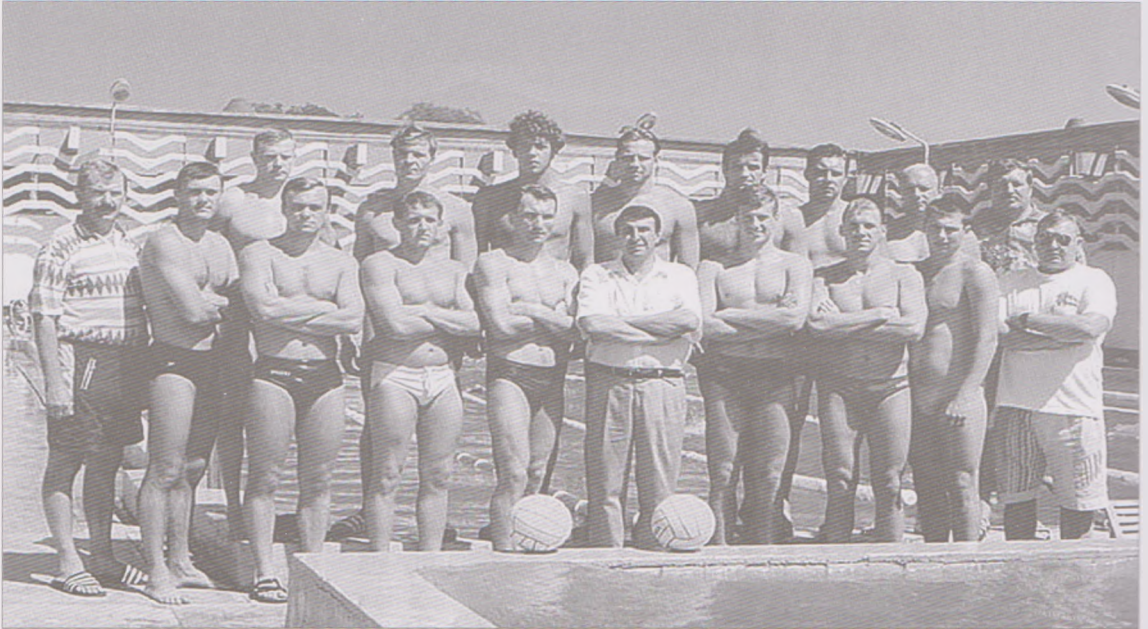
Наскільки можна було зрозуміти з пізніших інтерв'ю наших олімпійців, Дрозіну все-таки не вдалося сформувати в Атланти-1996 колектив однодумців. Після кваліфікації у Берліні він поміняв реактивного львів'янина ТИШКІВСЬКОГО на ще одного свого вихованця Солодуна. До США не поїхали також сильні кияни Ігор Белофастов, Геннадій Грачов, харків'янин Володимир Бондаренко та наш Олександр ОСАДЧУК, який грав тоді у Словенії. "Крім кадрових непорозумінь з олімпійським складом додалися й певні конфлікти після програних матчів між, скажімо так, "кримською" та "львівською" половинами команди. На щастя, до боїв "стінка на стінку" справа не дійшла, але...", – розповив руками, розповідаючи про Атланту, В. СКУРАТОВ.

Atlanta 1996

Севільський турнір в еліті

▲ 1997 рік. Збірна України перед чемпіонатом Європи у Севільї. Д. Лавришинець (третій зліва), В. Потульницький (четвертий справа), В. Кебало (у першому ряді, п'ятий зліва), Д. Іришичев (четвертий справа), В. Скуратов (третій справа)

У 1997 році національна збірна України востаннє (станом на сьогодні) змагалася серед еліти, посівши 11 місце на чемпіонаті Європи в Севільї. Наставник Ю.Дрозін замінив деяких ветеранів-олімпійців на молодих Дмитра ІРИШИЧЕВА та Дмитра ЛАВРИШИНЦЯ. Виступав у Севільї й екс-львів'янин Вадим КЕБАЛО, який на той час вже грав за кордоном. Натомість, Д. СТРАТАН став там бронзовим призером чемпіонату у складі команди Московії. Згодом СТРАТАН у складі команди наших сусідів здобуде "срібло" Ігор-2000 у Сідней та "бронзу" Ігор-2004 в Афінах, стане призером чемпіонату світу-2001, переможцем Ігор Доброї Волі-1998, Кубка світу та Світової ліги-2002, єврокубка і як тренер – призером першості своєї країни. Слідом за ним на схід відправиться й ІРИШИЧЕВ.

▲ Зліва направо: Вадим Скуратов, Дмитро Іришичев, Володимир Каменецький, Ігор Зіхarenко та Дмитро Лавришинець

Щоправда, найвищим у кар'єрі для останнього стане четверте місце у складі російської команди на Євро-2002.

ІГОР ІЛЛІЧ

ІГОР ІЛЛІЧ

ІГОР ІЛЛІЧ

▲ Ігор Ілліч Зінкевич

...в Україні
...Якщо
...на вулиці Вітов-
..."без-
...зтримати
...насаперед
...Ігора Ілліча
...на Все-
...іграх-
...колектив). ЗІНКЕ-
...кошти по
...облради,
...ЛУФК, залучаючи нечислен-
...і б'ючи на
...Доломагали триматися
...також тренери ЛУФК
...СІДОРОВИЧ та голова
...СІВРНОВ.

▲ Євген Георгійович Наумчик
упродовж кількох десятиліть
працює з юніорськими
збірними України

...Сидорович –
...ЛУФК

◀ 2003 рік. Збірна Львівської області посіла друге місце на Всеукраїнській спартакіаді на фото: Гайдаєнко (тренер), Каменецький, Полегойко, Островський, Янушевський, Курликов, Наумчик (тренер), ..., Білобродка, ..., Шведов, Скиба, Троцилов, ...

...КАМЕНЕЦЬКИЙ, Віктор
 ...ОСТРОВСЬКИЙ.
 ...команди були Ігор ЗІНКЕВИЧ,
 ...Ігор СИДОРОВИЧ. І.І.
 ...задоволення в ко-
 ...Родій перемозі! Львівське
 ...незважаючи на
 ...жінтересідували нашу
 ...Завзятість і праця ніколи
 ...На деякі поединки
 ...команду навіть не треба
 ...Львів би відзначити всіх,
 ...нашому капітану
 ...ОСТРОВСЬКОМУ

і ШВЕДОВУ, які грали практично без заміन. Після цього БІЛОБРОДКУ та ОСТРОВСЬКОГО викликали до лав збірної, де вони мають скласти компанію іншим нашим представникам в головній команді країни – ШВЕДОВУ, НАУМЧИКУ, КАМЕНЕЦЬКОМУ та СКИБІ. Все вирішувалось на останніх секундах. За якихось 25 секунд Кубок вже був наш, а потім раптово вислизнув із рук. Пишаюся з того, що мої підопічні не розгубилися, не “звалилися на навал”, а грамотно використали свій шанс на останню атаку. Відзначу також, що КАМЕНЕЦЬКИЙ “пробив” основного голкіпера збірної Дениса ВОЛОНЧУКА”, – розповідав І.І. ЗІНКЕВИЧ.

▲ Денис Волончук у майбутньому також захищав кольори “Динамо” (Львів)

◀ Володимир Каменецький

На чолі збірних

▲ 2000 рік. Мальта. Національна збірна України – переможець першості Європи в групі В

Успіхи наставників львівських команд не пройшли непоміченими, починаючи ще від В. МАРТИНЧИКА та Г. ПІНСЬКОГО – тренерів ще збірних Української РСР на різних турнірів. У 1990-их тренером збірної України працював Юрій ГАЙДАЄНКО (1949–2018). Згодом після роботи у молодіжній збірній посаду наставника головної команди країни обійняв Ігор Ілліч ЗІНКЕВИЧ. У 1999-му наша збірна фінішувала третьою на кваліфікаційному турнірі до Євро-чемпіонату, що в підсумку дозволило нам тоді посідати 13–16 місце в єврорейтингу. Команду посилили досвідчені О. ТИШКІВСЬКИЙ, Т. ГЛУШКО, Ю. СИДОРОВИЧ, В. СКУРАТОВ, Д. ІРИШИЧЕВ, О. ЄГОРОВ та О. ОСАДЧУК. Наступного року цей колектив під орудою Ігора ЗІНКЕВИЧА та мариупольця Олександра Обединського виграв змагання єврочемпіонату групи "В" на Мальті.

Дещо успішніше виступали на континенті юніорські та юнацькі збірні України різних років,

які в різні роки очолювали львівські наставники: Є. ШИЛОВ, І. ЗІНКЕВИЧ, Є. НАУМЧИК, О. ДОРОВИЧ та інші. Проте незавидний стан юніорського спорту вже не дозволяв нашим рівних боротися з лідерами. Найкращим результатом українців на юніорських чемпіонатах континенту стало десяте місце у Бразилії 1998, що дозволило наступного року (і поки що єдиний раз в історії) виступити на світовій молодіжній першості у Кувейті. Там наша команда І. ЗІНКЕВИЧА і харків'янина О. СКУРАТОВА (допомогавав тренувати також і Є. НАУМЧИК) посіла там 11 місце серед 24 країн-учасниць. Серед цього покоління виділялися наші змастники: В. ПИЖЕВСЬКИЙ, Р. СПОТАР, Р. НАУМЧИК, О. ШВЕДОВ, М. ОСТРОВСЬКИЙ та інші.

Непоганий відрізок у 2000-их роках показав на посаді головного тренера збірної України Вадим СКУРАТОВ, якому допомагали в цей період Олександр ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ та Володимир КЕБАЛО.

Українська збірна України – переможець Міжнародного Кубка Баркалова.
 У центрі Людмила Хазієва-Баркалова

Українська збірна України – переможець Міжнародного кубка М. Кевежді.
 (зліва направо) Козлов Дмитро, п'ятий – Нартів Роман.
 Шестий – Воронцов Олександр Федоров.
 Сьомий зліва – Шведов Олексій, четвертий – Ростислав Наумчик,

По країнах і континентах

Команда “Динамо” на рубежі Мілленіума продовжувала щороку боротися (і здобувати) медалі внутрішнього чемпіонату, хоча гучних успіхів не було. Тим часом наші лідери, у пошуках кращого життя все частіше їхали за кордон. Фактично, динамівці грали чи не на всіх континентах. У Словаччині звання чемпіонів

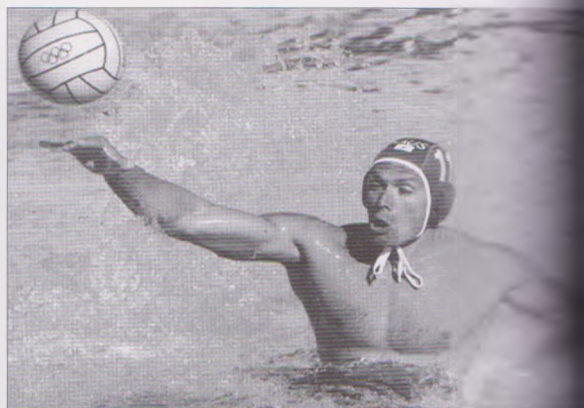

▲ *Вадим Скуратов*

здобували СТАРУСЄВ, ГЛУШКО, ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ, СКУРАТОВ, ХАРІН, у Хорватії виступали ЄГОРОВ, ОСАДЧУК, ТИШКІВСЬКИЙ, у Словенії – СТРАТАН, в Італії – ІРИШИЧЕВ, у Франції – все той же СТРАТАН, О.НАУМЧИК, ЛАВРИШИНЕЦЬ тощо. Здобували медалі наші земляки в Польщі, в Аргентині грав ДУБІНІН, в Іспанії – КАМЕНЕЦЬКИЙ, ЛАВРИШИНЕЦЬ,

▲ *Тарас Глушко*

▲ *Олександр Осадчук*

на Близькому Сході – ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ, а динамівців грало у Росії. Дмитро ХАРІН у збірної Словаччини виступав на Олімпіаді в Сідней-2000. Ця команда посіла там 12 місце. Наш земляк провів три матчі, відзначившись кожному голу. Ще три голи у Сідней забив словачський легіонер “Динамо” Мартін МРАЧКА.

▲ *Олександр Потульницький*

На Олімпіаді в Афінах-2004 Олександр ОСАДЧУК представляв Австралію – дев'ять голів (3 голи), а Дмитро СТРАТАН став там бронзовим призером (5 голів).

Працювали за кордоном й львівські динамівці: Олександр БОЙКО, Ігор ЗІНКЕВИЧ, Олександр ДАНОВ, Вадим СКУРАТОВ, Олександр ПОТУЛЬНИЦЬКИЙ, Дмитро ТИШКІВСЬКИЙ, Дмитро СТРАТАН та інші.

А на внутрішній арені небагато часу виступав “Динамо” доводилось часто потерпати від суддівського свавілля. Приміром у сезоні 2001-02 команда виступала в групі “А” і вилетіла з першого дивізіону.

◀ Найкращий бомбардир збірної Італії Роберто Калькатерра намагається віддати пас своєму товаришеві. Йому перешкоджають словацькі захисники Сергій ХАРІН (праворуч) та Кароль Бачо (на передньому плані). Фото з розважального центру Rude, зроблене під час Олімпійських ігор 2000 року в Сіднеї. У цьому поєдинку Італія перемогла Словаччину з рахунком – 11:8.

...суперфінали до ...матчі грали ...Сьєвстопольє. Львів'яни ...участь в команді ...в заявці. Протест ...За цей час лідери

“Динамо” вже вирушили грати за кордон. Відтак, обескровлений черговими кадровими втратами колектив, вже не міг на рівних змагатися з суперниками. У підсумку “Динамо” зарахували поразку в суперфіналі (який фактично не відбувся).

▲ Олександр Сергійович Богданов

▲ Борис Семенович Кіпніс

Іноземний леґіон "Динамо"

Як вже неодноразово зазначалось, вихованці львівського "Динамо" грають і тренують на багатьох континентах але і флагман українського водного поло йде в дусі сучасних тенденцій, збагачуючи свою кадрову палітру ватерполістами з інших країн. Перемоги і медалі львівському "Динамо" допомагали здобувати: словаки Мартін МРАВІК і Мартін ФАМЕРА, словенець Мартін ПУС, хорвати Юре МОРЕЛІЯ, Срджан АНТОНІЄВИЧ, Марко МАРТИНІЧ, КОПАН і ВРУС, білоруси Михайло ЄЗЕРСЬКИЙ і КУЛАКОВ, угорець Сабо ЛЕВАНТЕ, грузинські ватерполісти, а також динамівські кольори захищали маріупольці ВОЙТЕНКО, РАТКОВ, БАБАЄНКО, ВОЛОНЧУК та одесит НІКОЛЬСЬКИЙ.

▲ 2000 рік. Словацький олімпієць Мартін Мравік згодом став львівським динамівцем. На Олімпіаді у Сіднеї Мравік виступав разом із львівським ватерполістом Сергієм Харінім і забив гол.

▲ Мартін Фамера – один із країн ватерполістів чемпіонату Європи. Виступав за "Динамо" (Львів) та "Сіс" (Наварра). Австрійський ватерполіст (Барселона) Ісак...

Тимко – переможець міжнародного турніру у Кошице (Словаччина)

◀ На фото: В. Берендюга, Ю. Сидорович та президент Львівської ЛОФВП у 1990 роках Ю. Є. Кордіяк

▲ Зліва направо: Ю.Сидорович, Д. Іришичев, В. Берендюга, П. Прокопенко

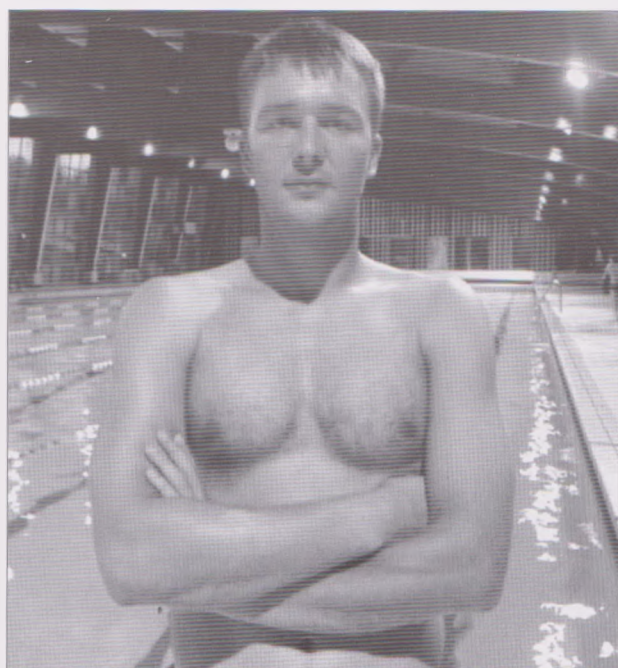

◀ Згадуючи старі, добрі часи: Олександр Потульницький, Микола Смирнов, Олександр Бойко

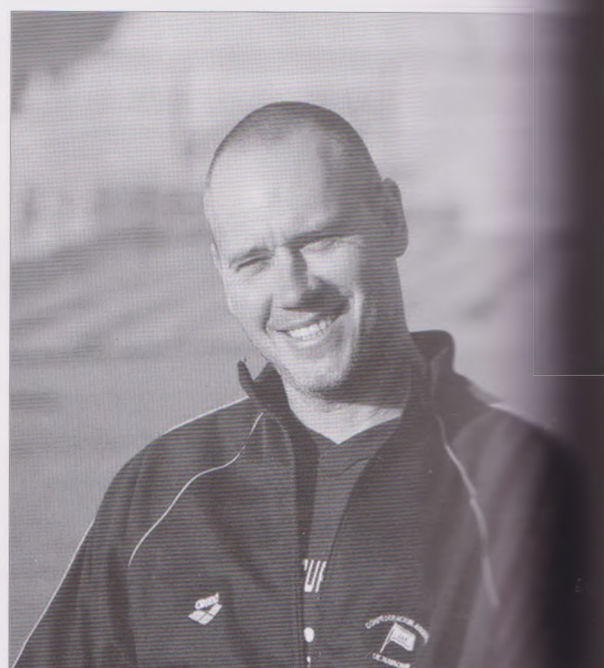

◀ Останній
на рибі
Олександр
Єгоренко

▲ Ростислав Наумчик

▲ Володимир Дубинін

◀ 1999 рік.
Юніорська
збірна України.
Тренери І.І. Зінкевич
та Є.Наумчик

◀ 2001 рік.
"Динамо" (Львів).
Севастополь

НОВА ЕРА: ВІДРОДЖЕННЯ "ДИНАМО"

"Золото" після 18-річної перерви

У 2012 році було створено Ватерпольний клуб "Динамо" (Львів). Президентом клубу став відомий бізнесмен Олександр СВИЦОВ.

Після багаторічної перерви львів'яни знову отримали можливість спостерігати за змаганнями найсильніших команд держави – у басейні СКА. Вже у 2012-му році гравці "Динамо" у Львові виграли Кубок України (втретє в історії), а уже наступного сезону (2013) приміряли золоті медалі національної першості (вдруге в історії).

У матчах заключного туру фінального квартету у Львові господарі перемогли Збірну Севастополя – 15:4, мариупольський "Іллічівець" – 9:7 та харківський "Слобожанець" – 21:11.

Чемпіоном України стало львівське "Динамо", срібні медалі здобули ватерполісти "Іллічівця", бронзові – "Слобожанець".

Переможцями XXII чемпіонату України стали: воротарі – Михайло ЄЗЕРСЬКИЙ, Ігор ЗІНКЕВИЧ, Олег РАВРИК; захисники – Дмитро ЛАВРИШИНЕЦЬ, Юрій МАМЕТЬЄВ, Олександр ЦВІРКУН, Дмитро ЗАВАДОВСЬКИЙ, Ігор СКУРАТОВ; півзахисники – Олексій ЛЕБЕДЬ, Віктор МОМОТ, Дмитро АЛЕКСЕЄВ, Ігор КОНОВАРТ, Дмитро ФЕДОРИШИН, Олександр СВИЦОВ; нападники – Мартін МРАЕК, Дмитро ГРИШИН, Юрій БЕГЕНЬ. Наставниками команди були Ігор ЗІНКЕВИЧ та Юрій ГАЙДАЄНО.

У сезоні 2013–2014-го років "Динамо" (Львів) вдруге поспіль в історії стали чемпіонами України. Перемігши обігравши усіх суперників в заключному турі команда оформила чемпіонство на очолюючи уболівальників.

Перемога була тим більш приємною, що цього літа ватерпольна Україна святкувала 100-річчя від першого матчу з м'ячем. Основні святкування відбувалися у Львові.

▲ Команда "Динамо" (Львів) – чемпіон України 2013 року

Два золоті дублі

У 2014 та 2015 роках ватерполісти "Динамо" змогли оформити **золотий дубль**: **континенальний чемпіонат і Кубок України**.

У сезоні 2014/2015 років матчі заключного етапу відбувалися на Львівському басейні "Динамо" (Львів) – 21:5, Збірну Київської області "Трибуна" – 14:7, та мінімально на Львівському "Слобожанцю" – 6:7.

"Динамо" стали **чемпіонами України** вперше в історії. Головному тренеру ОЛЕКСАНДРУ ДЯДЮРА допомагали в роботі помічники ОЛЕКСАНДР ЦВІРКУН та Вадим СКУРАТОВ. Упродовж сезону головними конкурентами "Слобожанця" (наставники – Сергій Столяров). У третьому

турі зіграли з харків'янами внічию, а в шостому, вже забезпечивши собі золоті медалі, навіть програли.

Чемпіонами України стали: воротарі – Денис ВОЛОНЧУК і Олег РАВРИК; захисники – Юрій МАМЕТЬЄВ, Олександр ДЯДЮРА, Олександр ЦВІРКУН, Станіслав ДУБЕЛІР; півзахисники – Олексій ШВЕДОВ, Дмитро АЛЕКСЕЄВ, Віктор МОМОТ, Віталій СВИЩОВ, Гліб ШУЛЬЖЕНКО, Андрій КОНОВАРТ, Дмитро ФЕДОРИШИН, Володимир СИТНИК; нападники – Сергій ГРИШИН, Юрій БЕГЕНЬ і Богдан ДЗЯДИК.

Найкращим ватерполістом сезону визнали півзахисника "Динамо" (Львів) Олексія ШВЕДОВА. А найкращими у своїх ігрових амплуа визнали також львів'ян – воротаря Дениса ВОЛОНЧУКА та захисника Юрія МАМЕТЬЄВА.

У 2014 році львівське "Динамо" втретє стало чемпіоном України

Кубок в обмін на чемпіонство

У сезоні 2015/2016 років чемпіоном України став харківський "Слобожанець". Доля золотих медалей у регулярному чемпіонаті вирішувалася у запеклій боротьбі в матчах шостого туру. "Динамо" (Львів) перемогло ВК "Маріуполь" – 16:4, поступилося "Слобожанцю" – 4:7, здолало "НТУ-ХПІ" – 17:4, "ОНМА" – 16:2 та збірну Київської області – 17:2.

Два лідери чемпіонату упродовж сезону в шести поєдинках між собою здобули по три перемоги і три поразки.

У суперфінальній серії до трьох перемог "Динамо" поступилось "Слобожанцю" з загальним рахунком – 1:3 (рахунки поєдинків 6:7, 3:6, 9:8 і 7:9).

Чемпіоном України став "Слобожанець".

Срібні медалі у складі "Динамо" отримали В. МОМОТ, О. РАВРИК, О. ДЖУРА, Ю. МЕТЬЄВ, С. ДУБЕЛІР, О. ДЯДЮРА, Ю. В. СВИЩОВ, А. КОНОВАРТ, Р. М. БЕРДНИКОВ, С. ГРИШИН, Д. ВОЛОШИН, О. ШВЕДОВ. Наставники І. ЗІНКЕВИЧ, Ю. ГАЙДАЄНКО.

Натомість львів'яни підтвердили свій статус флагмана українського водного поло перемогли у змаганнях Кубка України. У розіграші турніру в Харкові "Динамо" перемогло "Слобожанець" – 6:3, збірну Київської області – 16:4, ВК "Маріуполь" – 15:5. У підсумку "Динамо" і "Слобожанець" розіграли кубок у фінальному поєдинку. Львів'яни виявились сильнішими – 12:10 (1:2, 3:2, 2:2, 2:2, по пенальті – 4:2).

▲ Львівський басейн "СКА"

Суперкубок - наш!

...у Київському
... "Динамо" вирвало
... у змаганнях де-
... Суперкубка
... пенальті – 6:5).
... ВОЛОНЧУК, МА-
... ДЯДУРА, ГРИЩУК,
... ДЯДУРА, БАБАЄНКО,
... МОМОТ. Голи забили:
... АЛЕКСЕЄВ, 8,
... ДЯДУРА, 17, ГРИЩУК, 19;

у "Слобожанця" – Однолетков, 2, Апостол, 4, 10, 21, Орлов, 5, Абрамов, 7.

Вдруге поспіль боротьба за почесні трофеї вітчизняного водного поло (за якийсь місяць) тривала до серії пенальті. Тогорічний чемпіон "Слобожанець" двічі поспіль (які у фіналі Кубка України) змушений був скласти зброю у цій ватерпольній лотереї перед кубковим характером динамівців.

Команду готували наставники Олексій ШВЕДОВ, Віктор МОМОТ та Ігор ЗІНКЕВИЧ.

...значний директор ВК "Динамо" (Львів) Ігор Зінкевич та президент ВК "Динамо" (Львів) Олександр Свіщов

Фото з сайту olimparena.com.ua

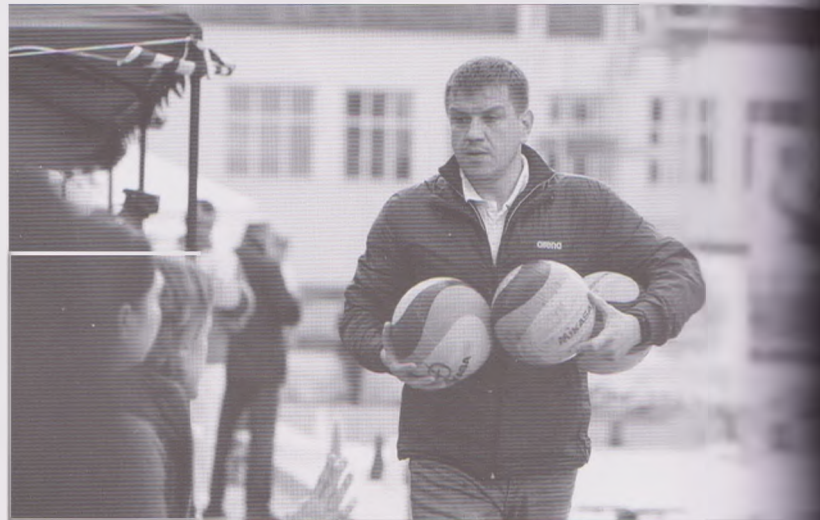

Боротьба за повернення на ватерпольний Олімп

У сезоні 2016/2017 років долю чемпіонства вирішили очні зустрічі "Динамо" у матчах зі своїм головним суперником. Упродовж сезону львівська команда чотири перемагала Збірну Харківської області при двох поразках. Відтак небезпідставно вважалося фаворитом суперфінальної серії.

У регулярному чемпіонаті "Динамо" випередило команду "Збірна Харківської області" на три очки. Третє місце посіла ще одна харківська команда "НТУ ХПІ"

Однак у фінальній серії поєдинків за золоті медалі чемпіонату України-2017 "Динамо" в трьох матчах поступилося "Збірній Харківської області".

ВІСНИК І ШКОЛА

Фіналу чотиристороннього турніру "Динамо" – 9:8 (0:1, 4:1, 2:2, 3:4). Як і в попередніх двох поєдинках, почесний трофей виборювали чинні чемпіон національного чемпіонату серед клубів Суперліги та володар Кубка країни – львівське "Динамо" і Збірна Харківської області. Гра відбулася на водному майданчику басейну СК "Політех" НТУ-ХПІ столиці Слобожанщини.

У поєдинку лідерів вітчизняного клубного водного поло Збірна Харківської області перемогла "Динамо" (Львів) – 9:8. Склад "Динамо": НІКОЛЬСЬКИЙ, АНТОНІЄВИЧ (4 голи), МАМЕТЬЄВ, РАТКОВ, ДЯДЮРА (1), ГРИЩУК, ОСИКА, МАРТІНІЧ (2), БАБАЄНКО (1), ВОЙТЕНКО, МАРЕЛІЯ, ПОГОСЯН, БАБСЬКИЙ, ДЖУРА, ЛІСОВОЙ. У складі харків'ян відзначились Апостол (2 голи), Єрмаков (3), Абрамов (1), Євстратов (2), Шмигель (1). У складі динамівців зіграли хорватські легіонери Срджан АНТОНІЄВИЧ, Марко МАРТІНІЧ і Юре МАРЕЛІЯ.

Харківської області вдома вирвала перемогу у "Динамо" – 9:8 (0:1, 4:1, 2:2, 3:4). Як і в попередніх двох поєдинках, почесний трофей виборювали чинні чемпіон національного чемпіонату серед клубів Суперліги та володар Кубка країни – львівське "Динамо" і Збірна Харківської області. Гра відбулася на водному майданчику басейну СК "Політех" НТУ-ХПІ столиці Слобожанщини.

У поєдинку лідерів вітчизняного клубного водного поло Збірна Харківської області перемогла "Динамо" (Львів) – 9:8. Склад "Динамо": НІКОЛЬСЬКИЙ, АНТОНІЄВИЧ (4 голи), МАМЕТЬЄВ, РАТКОВ, ДЯДЮРА (1), ГРИЩУК, ОСИКА, МАРТІНІЧ (2), БАБАЄНКО (1), ВОЙТЕНКО, МАРЕЛІЯ, ПОГОСЯН, БАБСЬКИЙ, ДЖУРА, ЛІСОВОЙ. У складі харків'ян відзначились Апостол (2 голи), Єрмаков (3), Абрамов (1), Євстратов (2), Шмигель (1). У складі динамівців зіграли хорватські легіонери Срджан АНТОНІЄВИЧ, Марко МАРТІНІЧ і Юре МАРЕЛІЯ.

На шляху до Європи

Львівське "Динамо" після двадцятирічної перерви спробувало свої сили у єврокубковій Лізі чемпіонів. Восени 2018 року поєдинки групи "А" першого кваліфікаційного раунду Ліги чемпіонів приймав румунський Брашов.

Суперниками "Динамо" були сильні клуби: "BPM" Sport Management (Бусто-Арсіціо, Італія), "Pays D'AIX" (Екс-ан-Прованс, Франція), ВК "Тбілісі" (Грузія), Enka Sport (Стамбул, Туреччина) та господар турніру "Corona Sportul Studentesc" (Брашов, Румунія).

Чемпіони України поступилися румунському "Corona Sportul Studentesc" – 4:9, здолали грузинський ВК "Тбілісі" – 10:6, програли італійському клубу "BPM" Sport Management – 8:22, віце-чемпіону Франції "Pays D'AIX Natation" – 8:15 та чемпіону Туреччини "Enka Sport" – 8:9.

Президент ВК "Динамо" **Олександр СВИЩОВ** у своєму коментарі для клубної прес-служби відзначив позитив від повернення команди на євроарену: "Зрозуміло, що вже сам факт участі української команди у такому престижному турнірі – це позитивний момент. Однак завдання ми не виконали і винні в цьому тільки ми самі. Серед шести команд, аби вийти в другий етап, потрібно було посісти місце, не нижче четвертого. Вважаю, що ми повинні були його завоювати. Адже що ми влітку добре підсилилися і провели повноцінну підготовку упродовж літніх зборів. Та вийти в другий етап Ліги чемпіонів нам не вдалося.

В іграх з італійцями та французами ми помітно поступалися суперникам, але ті матчі були корисними з огляду на те, що наші гравці на власній шкурі відчули, що таке сучасне ватерполо світового рівня. Небагато шансів у нас було і в матчі з господарями – румунською командою. Хоча той поєдинок ми почали достатньо добре, але в підсумку програли. Причин було дві. Перша: ми грали в перший ігровий день після важкої дороги, тож десь забракло сил. А по-друге, в ключовий момент у середині гри, коли ще нічого не було зрозуміло, не реалізували кілька своїх моментів і тут же пропустили гол у свої ворота,

який трохи надломив наших гравців з логічного плану. Тож, аби вийти далі, було перемагати в матчах проти грузинців.

З командою "Тбілісі" ми розпочали частенько трапляється в іграх із Суперлізі, з того, що пропустили два голи, заспокоїлися і поступово вирівняли темп, почали грати в своє водне поло. Такими зусиллями як наших легіонерів, так і українським паспортом, зуміли здобути впевнену перемогу.

Доля путівки у другий етап вийшла в матчі з турками. Причому нам треба було перемагати, а суперника влаштував нічийний результат. І знову ми програли через те, що наші гравці українським паспортом надто сильно поступилися на легіонерів. На жаль, наші гравці не були достатньо досвідченими гравцями (у кожному з них 28–30 років) і лідерами команди України, знову не змогли зробити те, чого від них вимагали. Говорю про гру в турнірі Олександра Дядюри, Володимира Бабачка, Юрія Маметьєва, Владислава Бабачка, Дмитра Раткова, а також дії харків'ян Олександра Апостола та Олександра Абрамова, яких взяли для підсилення на Лігу Чемпіонів. Коли від них вимагалось проявити свої якості й забезпечити потрібний результат, цього зробити не змогли. У підсумку, після прикрої поразки з мінімальним рахунком, якої, як на мене, не повинно було бути. Я був переконаний і зараз, бо вважаю, що це була майстерність наших гравців, і їхній рівень вищий, ніж у турецької команди. Але в потрібний момент ми не змогли здобути потрібного результату..." – підсумував Олександр СВИЩОВ.

Відвітна експансія

...чемпіонат України
...історично львівських
...призером стали
...ЛУФК. Відрив від
...області динамівці
...структур. Достойний
...лише молоді ватер-
...ЛУФК, які змогли навіть
...земляками.
...чемпіонату прези-
...СВІЩОВ анонсу-
...клубу з Львів-
...знову, що набли-
...команди. Але для
...основний склад не
...потенціалом,
...печима певний
...рівні і в яких
...любокців.

...була ціла група
...мали хороші за-
...була й раніше.
...тому в нас було по-
...1994–1996 років

народження, а згодом 1997–1999. Саме наші вихованці складали кістяк юнацьких і юніорських збірних України. Однак ми їх усіх, за винятком Романа Грищука, втратили, бо вони елементарно пересиділи за спинами лідерів.

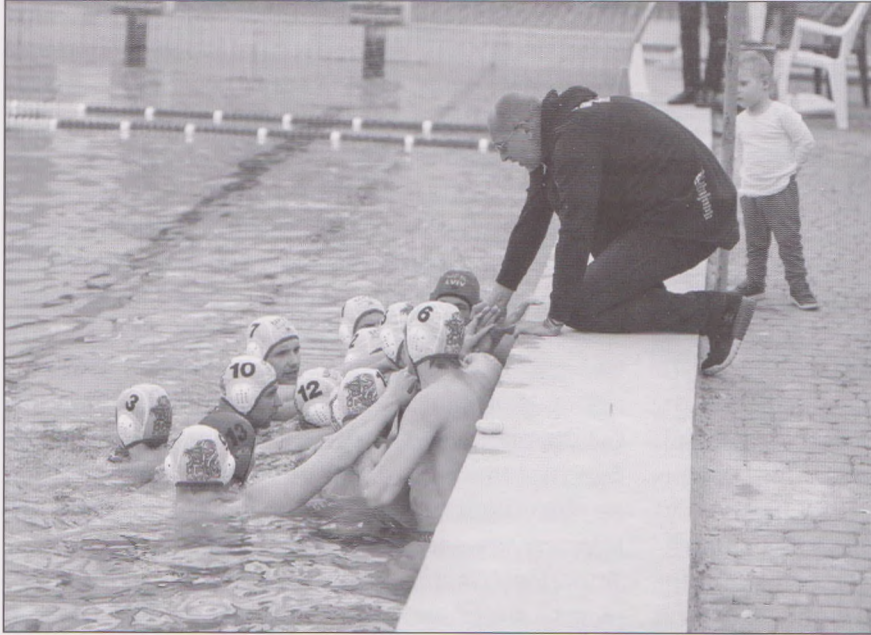
Аби знову не стати на ті самі граблі, ми вирішили в цьому сезоні провести експеримент - заявити в Суперлігу команду Львівського училища фізичної культури, в якій окрім вище згаданого 22-річного Романа Грищука, грають хлопці 2000–2003 років народження. Відтепер у нашої молоді вже не буде старших дядьків, які будуть робити результат. А завдання перед ними було поставлено конкретне: мінімум – пробитися за підсумками двох турів до фінальної четвірки; максимум – здобути медалі".

І як бачимо, юні ватерполісти "Динамо" чудово впоралися і навіть перевиконали обидва завдання!

"А перемоги команди ЛУФК над збірною Харківщини в матчах Суперліги стали справжньою сенсацією. Буду відвертим, такий виступ команди ЛУФК став приємним сюрпризом, а мене, як президента головної команди, дуже втішив. Він додає багато позитиву й віри у майбутнє команди та мотивує дуже сильно до роботи. За рахунок чого це стало можливим? Хлопці разом тренуються і грають уже кілька

років, тож у них добре поставлена командна гра як в атаці, так і в обороні, та й розуміють вони один одного, що називається, з півслова. Дуже важливо і те, що їх зараз тренують досвідчені наставники Юрій СИДОРОВИЧ та Ігор ЗІНКЕВИЧ", – зазначив О.СВИЩОВ.

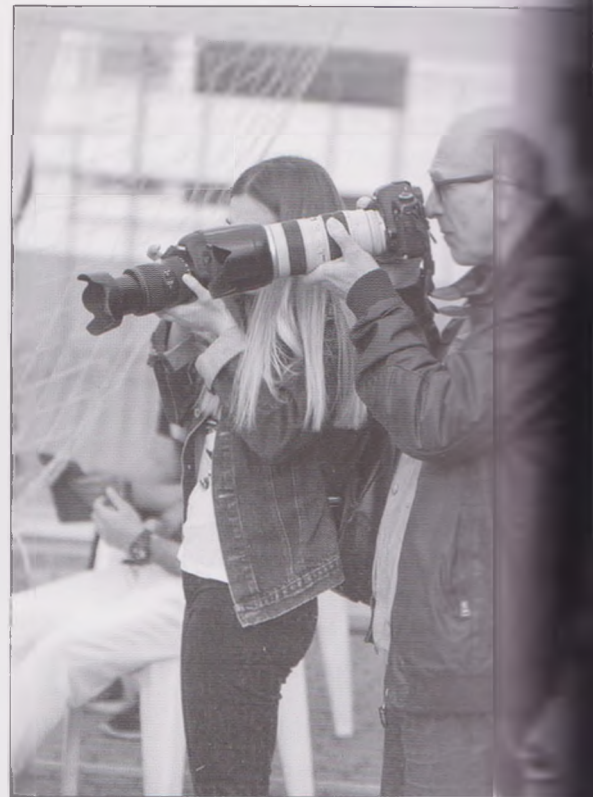
Чемпіонами України стали ватерполісти "Динамо": воротарі – Костянтин НІКОЛЬСЬКИЙ (1997 року народження), Захарій ФЕДОРКО (2002); захисники – Срджан АНТОНІЄВИЧ (1985), Юрій МАМЕТЬЄВ (1987), Юрій СОВА (2001); рухливі нападники – Олександр ДЯДЮРА (1988), Владислав БАБАЄНКО (1989), Олег ДОБУШ (1978), Артемій ТОЛСТИКОВ (2003), Віктор МОМОТ (1979), Михайло ЛІСОВИЙ (2000), Олександр МУЛ(2003); стовпи – Володимир ВОЙТЕНКО (1989), Юре МАРЕЛІЯ (1980). Тренери – Олексій ШВЕДОВ, Денис ВОЛОНЧУК.

Срібні медалі національного чемпіонату вперше в історії здобули ватерполісти другої команди Львова – "ЛУФК", сформованої з учнів Львівського училища фізкультури. Склад команди ЛУФК Львів: воротарі – Нестор БАБСЬКИЙ (2000), Ярослав ПОРІЦЬКИЙ (2000); захисники – Роман ГРИЩУК (1996), Ігор КЕЧЕДЖИ (2001), Володимир БУЛАЧЕК (2002), Ігор ЯКУБЕЦЬ (2002); рухливі нападники – Костянтин АЛЕКСЕЄВ (2001), Максим ОСИКА (2001), Антон ПОГОСЯН (2000), Владислав ПАНЧЕНЯК (2002), Віталій

СТЕПАНЮК (2002), Володимир ЛІЩИНСЬКИЙ (2002), стовпи – Орест ДЮРА, Чінгіз АГАДЖАНОВ, Остап ГНІДЬ (2002), Ворони – Юрій СИДОРОВИЧ, ЗІНКЕВИЧ.

Львівські ватерполісти складають кістяк національної та юніорських збірних команд різних вікових категорій. Зокрема на поєдинках національної ліги, куди вперше запрошено національна збірна України держави, наставник "Динамо" Завізіон викликає ватерполістів МАМЕТЬЄВА, ОЛЕКСАНДРА ДЯДЮРУ, Костянтина НІКОЛЬСЬКОГО, Максима

РАТКОВА, Володира ВОЙТЕНКА (всі – "Динамо"), Антона БАБСЬКОГО, Ігор КЕЧЕДЖИ, Костянтина АЛЕКСЕЄВА, Максим ОСИКУ (всі – "Динамо").

▲ Ватерпольний фотолітописець Володимир Дубас

СТАТИСТИКА

«Динамо» (Львів) – чемпіон України 1950, 1954, 1958, 1960, 1962, 1963, 1964, 1970, 1974, 1978, 1982, 1989 (усі – чемпіонати Української РСР), 1995, 2013, 2014, 2015, 2018, 2019 років

Результати команди «Динамо» (Львів) у чемпіонатах СРСР (період 1950–1991 рр.)

Група (ліга) чемпіонату СРСР	Місце (загальне для всіх ліг)
2	3 (9)
зональна	3 (13)
I Спартакіада СРСР	6
2	1 (11)
1	11
II Спартакіада СРСР	6
2	14
1	6
1	6
III Спартакіада СРСР	3
1	10
1	7
1	5
IV Спартакіада СРСР	5
1	8
1	10
2	4 (14)
V Спартакіада СРСР	1
2	2 (12)
2	1 (11)
1	10
1	5
VI Спартакіада СРСР	2
1	9
1	12
2	1 (14)
1	7
VII Спартакіада СРСР	6
1	11

Рік	Група (ліга) чемпіонату СРСР	Місце (загальне для всіх років)
1980	1	10
1981	1	11
1982	1	11
1983	1	10
1984	VIII Спартакіада СРСР	4
1984	1	7
1985	1	10
1986	1	5
1987	1	4
1988	1	4
1989	1	3
1990	1	5
1991	1	3

Кубок СРСР

Рік	Група	Місце
1980	1	3
1989	1	3
1991	1	3

▲ *Вадим Жмудський*

▲ *Вадим Мартинчик*

Турнірні таблиці найбільш пам'ятних та успішних
для львівських команд змагань

Чемпіонати СРСР

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1945 РОКУ

(Відбувся 5–9 вересня у Львові)

Учасники: команди ЦДКА (Москва), ВМУЗ (Ленінград), Динамо (Москва), "Торпедо" (Москва), "Червоної Армії" (Москва)

Турнірна таблиця

	В	Н	П	М	О
ЦДКА	2	1	0	16:8	5
ВМУЗ	2	0	1	17:7	4
Динамо	1	1	1	9:15	3
"Торпедо"	0	0	3	4:16	0

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1946 РОКУ

Учасники: команди ЦДКА-1, "Торпедо" (обидві – Москва), ВМУЗ (Ленінград), "Динамо" (Москва), "Водник"

ЦДКА-2)

Турнірна таблиця

	В	Н	П	М	О
ЦДКА-1	7	0	0	46:5	14
ВМУЗ	4	2	1	26:13	10
"Торпедо"	4	0	3	27:25	8

"Водник" – відсутнє місце в чемпіонаті.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1947 РОКУ

Учасники: команди "Торпедо" М., ЦДКА, "Динамо" М., "Зеніт" Л., "Більшовик" (Київ), "Динамо" Л.,

"Водник" Л.

Турнірна таблиця

	В	Н	П	М	О
ЦДКА	6	0	1	38:14	12
"Торпедо-2" (Москва)	5	1	1	22:16	12
"Динамо" (Львів)	5	0	2	37:18	10

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1948 РОКУ

Учасники: команди

"Торпедо" Л., ВМУЗ, ЦДКА, "Динамо" М., "Більшовик" (Ленінград), "Динамо" Тб.)

"Водник" Л.

Турнірна таблиця

	В	Н	П	М	О
ЦДКА	5	0	0	33:9	10
"Торпедо" (Львів)	1	0	4	9:23	2

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1949 РОКУ

Дві групи по 6 команд і одна по п'ять

Група 1 (ЦДКА, ВМС (Ленінград), "Торпедо" М., "Динамо" М., "Трудові резерви" М., "Більше")

Група 3 (13–17 місця)

Турнірна таблиця

М	Команда	В	Н	П	М	О
13.	"Більшовик" (Тбілісі)	2	2	0	18:7	6
15.	"НАУКА" (Львів)	2	1	1	10:10	5

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1950 РОКУ

Три групи (загалом 16 команд-учасниць)

Група 1 (ВМС Л., "Динамо" М., ВПС (Москва), "Торпедо" М., ЦДКА, "Іскра" (Київ))

Група 2 (7–12 місця)

Турнірна таблиця

М	Команда	В	Н	П	М	О
7.	"Іскра" (Ленінград)	3	2	0	35:16	8
8.	"Труд" (Ленінград)	3	1	1	25:15	7
9.	"ДИНАМО" (Львів)	3	1	1	21:16	7
10.	"Трудові резерви" М	2	0	3	13:13	4
11.	"Динамо" Тб	2	0	3	17:20	4
12.	"СПАРТАК" (Львів)	0	0	5	7:38	0

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1955 РОКУ

Чемпіонат проводився у три етапи: зональні, попередні та фінальні змагання. Команда "Динамо" (Львів) посіла третє місце в попередньому турнірі (4 очки), де нашими суперниками були "Торпедо" (Москва), "Динамо" (Тбілісі), "Динамо" (Таллін), "Динамо" (Ленінград) та "ОДО" (Мінськ). Ця позиція не давала змоги пробитися до фінальної пульки, де вже безпосередньо за медалі Союзу боролися 10 найсильніших команд.

У підсумку "Динамо" фінішувало на 11 місці із 28 колективів.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1958 РОКУ

Турнірна таблиця

М	Команда	В	Н	П	М	О
1.	"Динамо" (Москва)	20	2	0	95:39	42
2.	ЦСКМО (Москва)	17	3	2	86:39	37
3.	"Динамо" (Тбілісі)	17	1	4	79:47	35
4.	МДУ (Москва)	16	2	4	76:41	34
5.	ЧКФ (Баку)	9	3	10	73:60	21
6.	"СКІФ" (Київ)	9	2	11	58:62	20
7.	ЗиЛ (Москва)	7	5	10	59:59	19
8.	"СКІФ" (Ленінград)	7	5	10	64:72	19
9.	ЛМУ (Ленінград)	6	4	12	50:55	16
10.	"Трудові резерви" М	6	0	16	65:87	12
11.	"ДИНАМО" (Львів)	3	3	16	55:82	9
12.	"Буревісник" (Тбілісі)	0	0	22	33:150	0

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1961 РОКУ

Турнірна таблиця (1–8 місця)

В	Н	П	М	О
12	2	0	62:26	26
11	1	2	57:29	23
7	4	3	42:33	18
8	1	5	40:30	17
2	4	8	35:48	8
3	2	9	31:48	8
2	4	8	30:49	8
1	2	11	26:60	4

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1962 РОКУ

Турнірна таблиця (за 1–8 місця)

В	Н	П	М	О
14	0	0	46:15	28
9	1	4	33:15	19
6	5	3	36:20	17
6	4	4	29:25	16
3	7	4	26:33	13
3	2	9	23:40	8
2	2	10	20:38	6
1	3	10	22:49	5

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1964 РОКУ

У "сильнішій" групі команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце. У "слабкій" групі команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце. У "сильнішій" групі команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце. У "слабкій" групі команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце.

У "сильнішій" групі команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце. У "слабкій" групі команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце. У "сильнішій" групі команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце. У "слабкій" групі команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1965 РОКУ

У "сильнішій" групі класу "А" (12 найкращих команд) команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце. У "слабкій" групі команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце.

У "сильнішій" групі класу "А" (12 найкращих команд) команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце. У "слабкій" групі команда "Динамо" (Львів) посіла перше місце.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1966 РОКУ

Турнірна таблиця

М	Команда	В	Н	П	М	О
1.	ЦВСК ВМФ (Москва)	20	1	1	94:50	41
2.	“Торпедо” (Москва)	11	9	2	90:62	31
3.	“Динамо” (Тбілісі)	14	2	6	97:78	30
4.	МДУ (Москва)	13	4	5	73:55	30
5.	“ДИНАМО” (Львів)	10	5	7	89:82	25
6.	“Динамо” (Москва)	10	4	8	70:60	24
7.	“Динамо” (Київ)	8	8	6	64:61	24
8.	“Балтика” (Ленінград)	8	6	8	85:78	22
9.	ЧКФ (Баку)	4	5	13	66:84	13
10.	“Трудові резерви” (Москва)	2	6	14	65:86	10
11.	“Спартак” (Ленінград)	1	6	15	52:109	8
12.	“Труд” (Моск. область)	2	2	18	77:117	6

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1968 РОКУ

Турнірна таблиця

М	Команда	В	Н	П	М	О
1.	“Динамо” (Москва)	14	3	1	71:37	31
2.	ЦВСК ВМФ (Москва)	15	1	2	70:52	23
3.	“МДУ-Буревісник” (Москва)	9	5	4	61:37	23
4.	“Балтика” (Ленінград)	7	5	6	50:58	19
5.	“Зил-Торпедо” (Москва)	7	4	7	47:46	18
6.	“Динамо” (Тбілісі)	3	11	4	59:61	17
7.	“Динамо” (Київ)	6	5	7	48:52	17
8.	“ДИНАМО” (Львів)	5	3	10	58:71	13
9.	ЧКФ (Баку)	2	6	10	59:76	10
10.	“Спартак” (Волгоград)	6	1	17	39:84	1

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1969 РОКУ

На попередній стадії змагалось 30 команд у трьох групах. “Динамо” (Львів) боролось в одній групі за 1–10 місця. У підсумку три команди – “Динамо” (Київ), ЧКФ (Баку) і “Динамо” (Львів) набрали по 17 очок. Однак через гіршу різницю забитих і пропущених м'ячів (95:126) львів'яни посіли десяте місце. Того сезону “Динамо” здобуло 6 перемог, 5 нічиїх та 16 поразок.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1973 РОКУ

Команда “Динамо” (Львів) повернулась до першої групи класу “А”. У підсумку львів'яни посіли останнє – десяте місце в еліті. У першому колі прикарпатці здобули лише по одній перемозі та при семи поразках – дев'яте місце. В другому колі команда спромоглася на ще дві нічиї та одну перемогу (загалом – 5 очок, різниця м'ячів – 54:96).

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1974 РОКУ

Відтепер тут виступало 12 команд "Динамо" (Львів) залишилося

два кола, а потім команди змагалися у фінальному раунді.

"Динамо" посіло четверте місце (13 очок, 5 перемог, по 3 нічії та поразки).

Команда посіла всього п'яте місце (3 перемоги, 2 нічії та 5 поразок), щоправда, на турнірних стадіонах клубників із Москви.

Команда виграє у всіх попередніх етапів)

Турнірна таблиця (1–6 місця)

М'ячі	О
116:73	36
108:86	30
97:80	28
80:78	21
74:86	21
98:115	11
104:102	23
96:98	22
86:96	19
95:98	16
75:95	13
72:94	12

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1975 РОКУ

Команда виграє шістьки колективів, які боротимуться відповідно за медалі та за

турнірні стадіони: іграх першого кола посіло четверте місце. Команда здобула

Турнірна таблиця (1–6 місця)

М'ячі	О
107:76	29
101:72	24
88:81	21
93:83	20
77:71	16
76:91	12
83:84	14
75:85	14
73:80	13
69:84	13
63:83	10
57:82	6

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1976 РОКУ

12 команд розігрували медалі в двоколовому турнірі. У першому колі "Динамо" (Львів) отримало одне очко (11 поразок, різниця – 35:70). У підсумковій таблиці команд, які боролися за 7–12 місця, львів'яни, здобувши 7 очок, посіли останнє місце.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1978 РОКУ.

У першому колі "Динамо" (Львів) фінішувало на 10 місці (9 очок, 3 перемоги, 3 поразки). Надалі команда покращила свої результати.

Турнірна таблиця

(з урахуванням матчів першого кола).

М	Команда	М'ячі	О
1.	ЦСК ВМФ	128:85	35
2.	"Динамо" М	124:106	31
3.	"Динамо" (Алма-Ата)	112:97	30
4.	МДУ	127:104	28
5.	ЧКФ	131:124	23
6.	"Динамо" К	122:120	22
7.	"ДИНАМО" (Львів)	101:122	20
8.	"Москвич-АЗЛК" М	98:97	19
9.	"Динамо" Тб	121:132	18
10.	"Мехнат" (Ташкент)	117:133	17
11.	"Локомотив" (Харків)	112:132	14
12.	"СКІФ-Буревісник" (Мінськ)	109:150	7

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1979 РОКУ

Вищу лігу розширили до 14 команд. У попередніх іграх першого кола "Динамо" (Львів) отримало 2 перемоги, нічию та 10 поразок (5 очок, різниця м'ячів – 80:96). Команда посіла 11 місце. У групі команд, які боролися за 7–14 місце, львів'яни здобули ще 12 очок і залишилися на 11 місці.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1980 РОКУ

Змагання проводилися у три тури. У заключному з них команди вже розподілилися на п'ять груп. "Динамо" (Львів). У першому колі львів'яни здобули по дві перемоги та нічиї, отримавши сьоме місце. В групі команд, які боролися за 7–12 місця, "Динамо" здобуло ще 5 очок і посіло 11 місце (загальна різниця м'ячів – 98:113).

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1981 РОКУ

Змагання у вищій лізі проводилися в три етапи (5 роз'їзних турів). "Динамо" (Львів) у першому етапі чемпіонату здобуло 4 перемоги, 4 нічиї та 14 поразок (різниця – 161:198) і посіло перше місце.

Натомість блискуче провела сезон у першій лізі всесоюзного чемпіонату команда "СКА" (тренер – Володимир МИХАЛЬЧЕНКО) – друге місце. Арміїці у боротьбі за єдину путівку до вищої ліги поступились лише команді "ЧЧФ" із Севастополя.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1982 РОКУ

Змагання проводилися у три кола, в двох останніх команди вже грали в групі. "Динамо" (Львів) здобуло в чемпіонаті 6 перемог, 4 нічиї та 17 поразок – одинадцяте місце.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1983 РОКУ

... в два гола. Команда "Динамо" (Львів) здобула 5 перемог, 3 нічії та ...
... У першому колі "Динамо" (Львів) посіло восьме місце (4 перемоги, нічия,
... за 7-12 місця львів'яни до свого активу додали також перемогу, по дві нічії

Турнірна таблиця (з урахуванням всіх матчів).

М'ячі	О
158:130	27
158:122	25
153:126	23
150:129	20
106:132	13
124:135	11
164:154	16
137:140	16
142:150	13
147:161	13
144:158	13
103:149	2

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1984 РОКУ

... в три етапи. На двох останніх команди розігрували місця у складі двох
... команда "Динамо" (Львів) до свого активу додала 3 перемоги, 4 нічії та
... за 7-12 місця львів'яни додали до своєї скарбнички ще 3 перемоги, 5 нічіїх та

Турнірна таблиця (другий-п'ятий тури).

М'ячі	О
201:161	34
195:160	33
205:175	31
200:180	25
159:181	16
157:181	15
164:160	21
196:199	18
173:181	17
155:172	16
175:190	15
145:185	11

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1985 РОКУ**Турнірна таблиця
(Після чотирьох турів)**

М	Команда	В	Н	П	М'ячі	О
1.	“Динамо” М	14	2	0	183:114	30
2.	“Динамо” (А–А)	8	5	3	150:117	21
3.	МДУ	9	3	4	139:116	21
4.	ЦСК ВМФ	9	2	5	158:136	20
5.	“Динамо” Тб	7	5	4	120:118	19
6.	ЧКФ	8	3	5	157:155	19
7.	“Москвич”	7	2	7	116:117	16
8.	“Балтика”	6	2	8	126:128	14
9.	“Динамо” К	7	0	9	115:120	14
10.	“ДИНАМО” (Львів)	6	0	10	128:135	12
11.	“Локомотив” Х	3	0	13	116:161	6
12.	“Мехнат”	0	0	16	122:222	0

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1989 РОКУ**Турнірна таблиця (після 18 ігор)**

М	Команда	В	Н	П	М'ячі	О
1.	“Динамо” М	15	2	1	195:121	32
2.	ЦСК ВМФ	12	3	3	180:128	27
3.	“ДИНАМО” (Львів)	9	4	5	156:147	23
4.	МДУ	9	3	6	145:134	21
5.	“Динамо” Тб	8	4	6	133:153	20
6.	“Динамо” А–А	8	3	7	141:145	19
7.	“Динамо” К	5	4	9	136:152	14
8.	“Торпедо” М	3	5	10	128:163	11

Місця з 1 по 4 команди розіграли у суперфіналах.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1989–1990 РОКУ**Турнірна таблиця**

(за 1–4 місця)

М	Команда	В	Н	П	М'ячі	О
1.	ЦСК ВМФ	19	0	2	229:146	38
2.	“Динамо” М	14	5	2	190:145	33
3.	МДУ	14	3	4	189:167	31
4.	“Динамо” К	7	4	10	163:188	18

(за 5–8 місця)

5.	“ДИНАМО” (Львів)	9	3	9	193:180	21
6.	“Москвич”	7	5	9	138:147	19
7.	“Локомотив” Х	5	6	10	158:190	16
8.	“Торпедо” (Москва)	6	3	12	155:166	15

Місця з 1 по 4 команди розіграли в суперфіналах.

ЧЕМПІОНАТ СРСР 1991 РОКУ

Підсумкова таблиця

В	Н	П	М'ячі	О
(18)	1	1)	270:195	37
(16)	2	2)	258:196	34
(11)	1	8)	225:198	23
(11)	4	5)	220:181	26
12	3	10	242:229	27
10	5	10	259:265	25
8	7	10	240:260	23
7	6	12	235:246	20
5	8	12	230:264	18
4	6	15	240:284	14
—	—	—	171:272	3
(1	1	18)		

... без ігор з "Динамо" (Тбілісі).

... ігорними суперфіналів.

ВК "Динамо" (Львів) – чемпіон України

Рік	Чемпіон
1995	"Динамо" (Львів)
2013	"Динамо" (Львів)
2014	"Динамо" (Львів)
2015	"Динамо" (Львів)
2018	"Динамо" (Львів)
2019	"Динамо" (Львів)

ВК "Динамо" (Львів) – чемпіон Української РСР

Рік	Чемпіон
1950	"Динамо" (Львів)
1954	"Динамо" (Львів)
1958	"Динамо" (Львів)
1960	"Динамо" (Львів)
1962	"Динамо" (Львів)
1963	"Динамо" (Львів)
1964	"Динамо" (Львів)
1967	"Динамо" (Львів)
1973	"Динамо" (Львів)
1974	"Динамо" (Львів)
1978	"Динамо" (Львів)
1982	"Динамо" (Львів)
1989	"Динамо" (Львів)

Переможці та призери чемпіонатів України

	1 місце	2 місце	3 місце
	ЗНФ Севастополь	«Динамо» Львів	«Азов» Маріуполь
	ЗНФ Севастополь	«Динамо» Львів	«Пріор» Мінськ, Білорусь
	ЗНФ Севастополь	«Динамо» Львів	«Азов» Маріуполь
	«Динамо» Львів	ВМФ Севастополь	«Азов» Маріуполь
	ЗНФ Севастополь	«Динамо» Львів	недограний
	Севастополь	«Динамо» Київ «Азов»	«Динамо» Львів
	«Азов» Маріуполь	ВМФ Севастополь	«Динамо» Львів
	«Азов» Маріуполь	«Динамо» Львів	Команда Севастополь
	«Азов» Маріуполь	«Динамо» Львів	«Динамо» Львів
	«Динамо» Київ	«Іллічівець» Маріуполь	«Динамо» Львів
	«Азов» Маріуполь	«Динамо» Київ	Команда Севастополь
	«Азов» Маріуполь	«Динамо» Львів	«Динамо» Київ
	«Азов» Маріуполь	«Динамо» Львів	збірна Севастополь
	«Азов» Маріуполь	збірна Тбілісі (Грузія)	«Динамо» Львів
	«Азов» Маріуполь	«Динамо» Львів	«ВК» Київ
	«Азов» Маріуполь	«Динамо» Львів	збірна Тбілісі (Грузія)
	«Азов» Маріуполь	«БМК» Харків	«Динамо» Львів
	«Азов» Маріуполь	«БМК» Харків	«Динамо» Львів
	ЗНФ Харків	«Іллічівець» Маріуполь	збірна Севастополь
	ЗНФ Харків	«Іллічівець» Маріуполь	«Динамо» Львів
	«Азов» Маріуполь	«БМК» Харків	«Динамо» Львів
	«Азов» Львів	«Іллічівець» Маріуполь	«Слобожанець» Харків
	«Азов» Львів	«Іллічівець» Маріуполь	«Слобожанець» Харків
	«Азов» Львів	«Слобожанець» Харків	«Іллічівець» Маріуполь
	«Слобожанець» Харків	«Динамо» Львів	ОНМА Одеса
	«Збірна Харківської обл.»	«Динамо» Львів	НТУ-ХПІ Харків
	«Азов» Львів	«Збірна Харківської обл.»	«ВК» Маріуполь
	«Азов» Львів	«ЛУФК» Львів	«Збірна Харківської обл.»

Володарі та призери кубків України

№	Рік	Володар кубка	Фіналіст
1	1992		
2	1992/93		
3	1993/94		
4	1994/95		
5	1995/96		
6	1996		
7	1997	«Динамо» Львів	
8	1998/99		
9	1999		
10	2000/01		
11	2001	«Динамо» Львів	«ВК» Київ
12	2002	«ВК» Київ	«Іллічівець» Маріуполь
13	2003		
14	2004	«ВК» Київ	
15	2006*	«Динамо» Львів	
16	2007*	«БМК» Харків	Збірна «Севастополь»
17	2008*	Збірна «Севастополь»	«БМК» Харків
18	2009	«Іллічівець» Маріуполь	Збірна «Севастополь»
19	2010*	«БМК» Харків	«Іллічівець» Маріуполь
20	2011	«БМК» Харків	«Іллічівець» Маріуполь
21	2012	«Динамо» Львів	«Іллічівець» Маріуполь
22	2013	«ВК» Севастополь	«Динамо» Львів
23	2014	«Динамо» Львів	«Слобожанець» Харків
24	2015	«Динамо» Львів*	«Слобожанець» Харків
25	2016	«Динамо» Львів	«Збірна Харківської обл.»
26	2017	«Динамо» Львів*	«Збірна Харківської обл.»
27	2018	«Збірна Харківської обл.»	«Динамо» Львів*

Суперкубок України

№	Рік	Володар Суперкубка	Фіналіст
1	2016	«Динамо» Львів	«Збірна Харківської обл.»
2	2017	«Динамо» Львів	«Збірна Харківської обл.»
3	2018	«Збірна Харківської обл.»	«Динамо» Львів

ЧЕМПІОНАТИ УКРАЇНИ

Підсумкові таблиці

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ 2012/2013

Після 6-го туру

В	Н	П	М	О
17	1	2	280-119\+161	52
17	0	3	272-109\+163	51
10	1	9	219-221/-2	21
4	1	15	140-266\ -126	13

Значення в скобках нечисляються 3 очки, на нічию – 1 очко.

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ 2013/2014

В	Н	П	М	О
17	2	1	302:127	53
14	2	4	248:143	44
9	3	8	206:192	30
4	2	14	175:292	14
1	1	18	137:314	4

У зв'язку з окупацією АР Крим команда ВК "Севастополь" знялася з турніру після другого туру змагань. Очки, набрані командою Севастополя, анульовано.

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ 2014/2015

І	В	Н	П	М	О
22	20	1	1	293-102	61
22	18	1	3	263-117	55
22	9	0	13	159-197	27
22	5	2	15	130-222	17
22	5	2	15	133-255	17
10	0	0	10	52-137	0

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ 2015/2016

І	В	Н	П	М	О
30	27	0	3	298-132	81
30	27	0	3	364-133	81
30	15	1	14	215-226	46
30	9	1	20	169-285	28
30	6	0	24	201-324	18
30	5	0	25	161-310	15

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ 2016/2017

І	В	П	М	О
15	13(0)	2(0)	204-80	39
15	12(0)	3(0)	161-94	36
15	3(1)	12(0)	101-212	8
15	2(0)	13(1)	90-170	7

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ 2018/2019

В	Н	П	М	О
16	0	2	241-128	48
12	0	6	188-155	36
7	0	11	168-167	21
1	0	17	136-283	3

Адреси і контакти секцій з водного поло у місті Львові

ВК "Динамо" Львів

е-mail – lvivwaterpolo@ukr.net

тел.: (032) 263-23-00

тел.: 097-331-95-71 – Ігор Зінкевич

Тренувальна база – басейн СКА

м. Львів, вул. Клепарівська, 39а

Спорткомплекс "Євроспорт"

м. Львів, площа Петрушевича, 1

тел.: (032) 276-33-27, (032) 278-33-26

www.eirosport.lviv.ua

Палац спорту "Динамо"

м. Львів, вул. Д. Вітовського, 53

тел.: (032) 236-84-16

Львівський комунальний заклад

«Клуб ігрових видів спорту»

м. Львів, вул. Менделєєва 8

тел.: 067-200-67-55

sportsclublviv@gmail.com

Дитячо-юнацька школа №3

Адреса: 79012, м. Львів, вул. Дзержинського

тел.: (032) 2763205

Міська федерація водного поло Львів

м. Львів, вул. Шевченка, 78

waterpolo.lemberg@gmail.com

Відкритий басейн спорткомплексу "Динамо"

м. Львів, вул. Клепарівська, 39А

тел.: (032) 233-25-35

www.ska.lviv.ua

Аквапарк "Пляж"

м. Львів, вул. Княгині Ольги, 114

тел.: (032) 263-82-97

www.aqualviv.com.ua

Спортивний комплекс "Динамо"

1894 рік. "Став Пелчинських". Художник Антоній Лянге. (Львівська картинна галерея).
У 1914 році саме тут відбувся перший ватерпольний матч на теренах України

В. Жмурко / А. Кашин / В. Добровольский
 В. Гуляев / О. Кабанов / В. Собченко / М. Мельников / Л. Осипов
 О. Долгушин / О. Баркалов / О. Акимов / О. Древаль / О. Шидловський / старший тренер О. Блюменталь / тренер В. Семенов

Збірна СРСР – олімпійський чемпіон 1972 року в Мюнхені.
 Стоять: О. Долгушин, О. Баркалов, О. Акімов, О. Древаль,
 О. Шидловський, старший тренер О. Блюменталь,
 тренер В. Семенов. Сидять: В. Жмурський,
 В. Гуляев, О. Кабанов, В. Собченко, М. Мельников, Л. Осипов

*Збірна СРСР –
чемпіон Європи 1987 року
в Стразбурзі.
У верхньому ряді
(четвертий зліва)
Вадим Рождественський.
Крайній справа вверху
Віктор Берендюга*

*1988 рік.
Олімпійська збірна СРСР
у Сеулі*

1985 рік.
Збірна СРСР –
чемпіон Універсиади
у Кобе (Японія).
На фото: Екстрем
Берендюга (другий
справа), Микола
Смирнов (шостий
справа)

1989 рік.
Національна збірна
Радянського Союзу.
Вадим
Рождественський
(стоїть п'ятий зліва),
Вадим Скуратов
(шостий зліва)

У 1985 році молоді
збірна СРСР упродовж
двох місяців здобула
звання чемпіона
та Європи. На фото:
Вадим Скуратов
(стоїть першим зліва),
Павло Прокопенко
(сидить у середньому
ряді третій зліва),
Вадим
Рождественський
(у середньому ряду
крайній справа)

Команда "Динамо" (Львів), учасник Кубка Європейських чемпіонів, м. Оденсе (Данія).
 Стоять: Шепіленко Д., Грачов Г., Берендюга В., Сидорович Ю., Білобродка Р.,
 Яцковець Д., Гайдаєнко Ю., Псюк В.. Сидять: Шепіленко Р., Полевой І.,
 Острівський А., Прокопенко П., Тишківський О.

Команда "Динамо" (Львів), учасник Кубка України 2001 року. Львів, УВС України у Львівській області.
 Стоять: Гайдаєнко Ю., Яцковець В., Шепіленко Р., Бойко О., Наумчик Р., Полегойко М., Гришин С., Козлов В.,
 Шведов О., Яцко О., Піжевський В., Сидорович Ю., Шведов О., Зінкевич І.,
 Острівський В., Білобродка Р., Острівський М., Спатар Р., Добуш О.

1996 рік. Атланта. Олімпійська збірна України. Стоять: старший тренер Ю. Дрозд, лікар В. Панков, А. Коваленко, тренер А. Береснєв, В. Костанда, В. Скуратов, О. Потульницький, І. Горбаль, тренер Ю. Гайдаєнко. Сидять: О. Єгоров, В. Соловйов, В. Рождественський, В. Хальчицький, О. Владимиров, Д. Стратан, В. Кебало, Д. Антоненко.

Національна збірна України. Наставники Вадим Скуратов і Вадим Кебало. У центрі стоїть Людмила Баркалова-Хазієва

1974 рік. У грі динамівці Юрій
Гайдаєнко (у чорній шапочці № 3)
та Ігор Баландін (вгорі)

Микола Митрофан Бароли
та Іван Борис Кілініс
з командою своїх учнів
Іваном Сидором та
Іваном Покотчука

Віктор Берендюга

*Національна збірна України.
Наставники Олександр Обединський та Ігор Зінкевич*

*2000 рік. Мальта.
Національна збірна України – переможець першості Європи в групі "Б"*

Львівське "Динамо" дебютує у єврокубках. Турнір LEN-Trophy.
Головний тренер: Слободка, Прокопенко, Єгоров, Осадчук, Андреев, Фальковський,
Гравці: Сидорович, Стратан, Лавришинець, Тишківський

Осадчук разом зі своїми вихованками по жіночій збірній Австралії

2003 рік. Словаччина
м. Кошице

1997 рік. Севастополь.
ВК "Динамо" (Львів)
Зліва направо стоять:
Сидорович, Скиба, Шведов,
Тишківський, Каменецький,
Білобродка, Момот,
Зінкевич. Сидять (зліва
направо): Наумчик,
Островський, Піжевський,
Добуш, Спатар

1997 рік.
Хорватія, м. Дубровник

Команда «Зірка» (Львів) стоять: Зінкевич, Скуратов, Маметєєв, Возний, Терличко, Грішин. Сидять: Свіцов, Лащ, Зінкевич, Шутьженко, Момот, Добуш

1997 рік. Данія, м. Оденсе. Сидять (зліва направо): Гайдаснко, Білобродка, Ірішичев, Каменецький, Берендюга, Сидорович, Зінкевич. Стоять (зліва направо) Спатар, Скиба, Польовий, Наумчик, Піжевський, Островський, Добуш, Момот

Найкращі руські
півзахисники в історії
"Динамо".
Вадим Жмудський,
Сергій Никисков
і Микола Смирнов

Павло Прокопенко, Вадим Скуратов, Вадим Мартинчик

Зустріч "аксакалів" нашого водного поло:
Вадим Жмудський і Вадим Мартинчик

2013 рік. Львів. Чемпіонська купіль тренера

Команда "Динамо" (Львів)

Чемпіонат України 2012/2013

ВК "Динамо" (Львів)

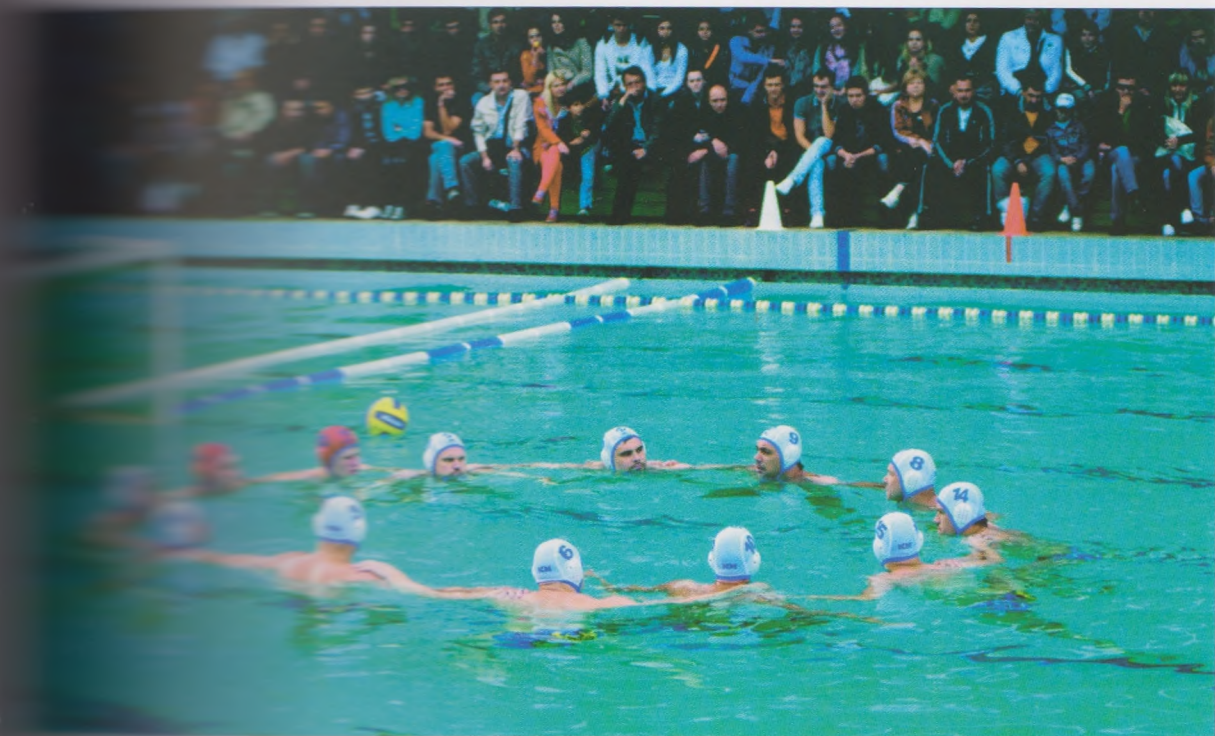

В. Сидоренко

Д. Алексєєв

*Дмитро Лавришинець
та Віктор Момот*

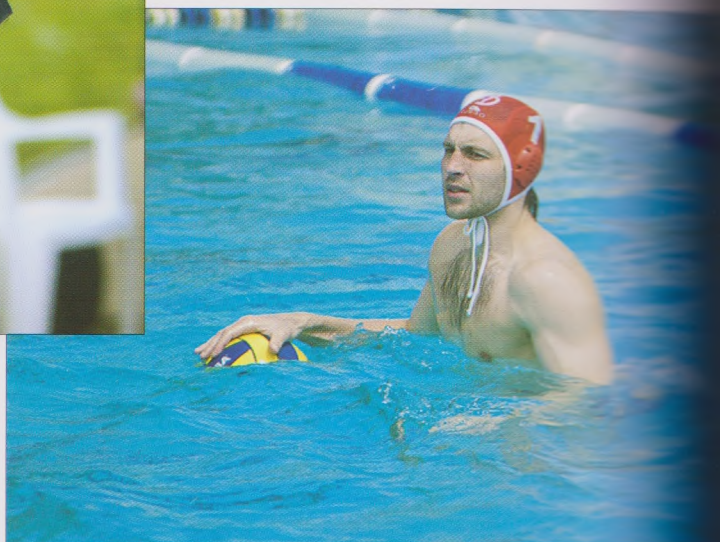

www.Смайл Світлов

Тренер Ігор Зінкевич

Воротар Михайло Євдокимов

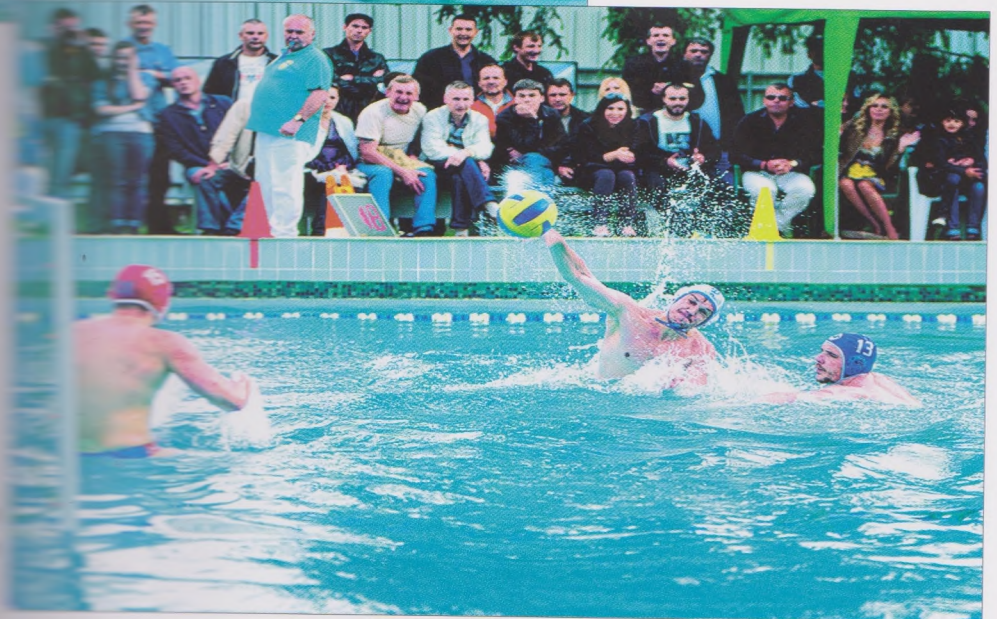

Мартин Мазур

Третий матч турнира
прошел в напряжении.

Кубок України 2012

Тренерський дует
Зінкевич та Гайдаєнко

Юрій Коваленко

Дмитро Лаєриш

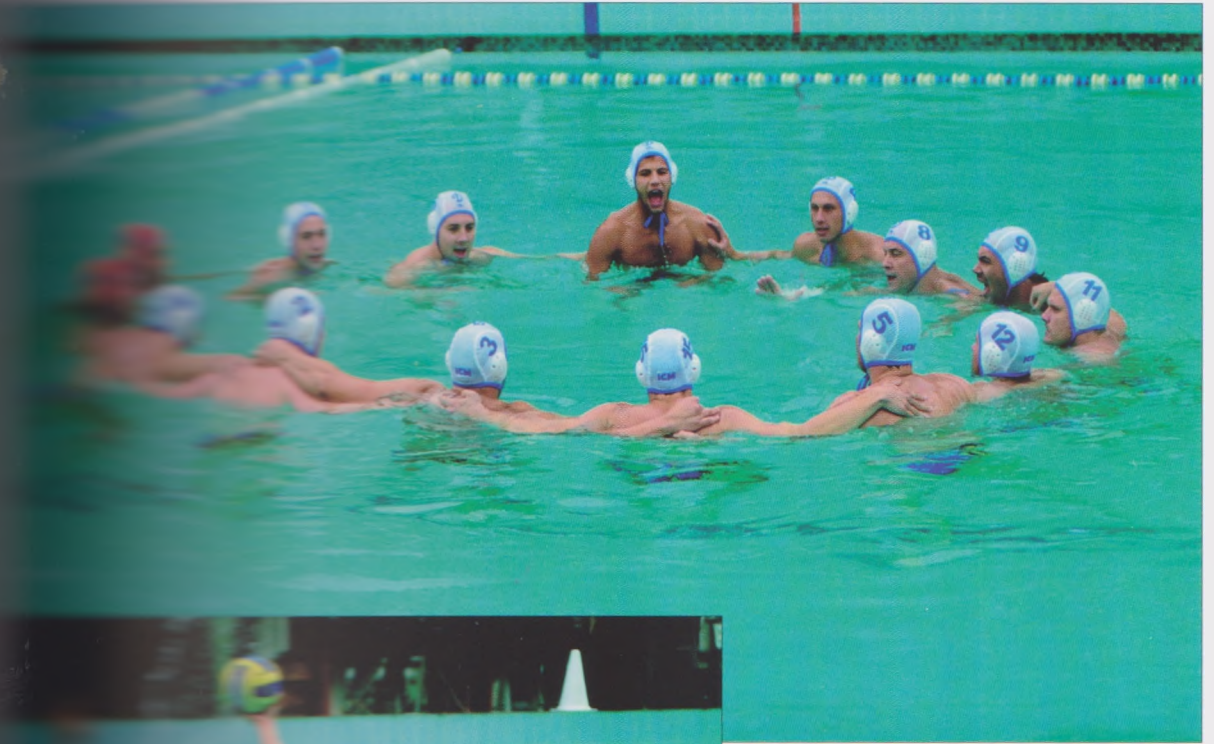
Сергій Грішин

Олександр Цейркун

И. Кулаков

2013 рік. Нагородження відзнакою міського голови міста Львова

Кубок України 2014

Стоять: Зінкевич, Скуратов, Лавришинець, Островський, Мравік, Дядюра, Фамин, Маметьєв, Момот, Шведов, Волончук, Свіцов. Сидять: Алексєєв, Грішин, Базань, Раврик, Федоришин

З м'ячем Мартін Фамин

В захисті Мартін Фамин

*Стратан
батько з сином*

*Зінкевич і три Мартіна
(Мравік, Фамера та Пус)*

Смірнов та Жмудський

Вадим Жмудський

Жмудський, Семенов,
Яцковець

Віктор Яцовець

*Лавришинець, Мравік,
Фамера та Пус*

Святкування 100-річчя львівського водного поло

Відкриття пам'ятної дошки Вадиму Терентійовичу Мартинчику

Воротарі ВК "Динамо" (Львів)

Кубок України 2015

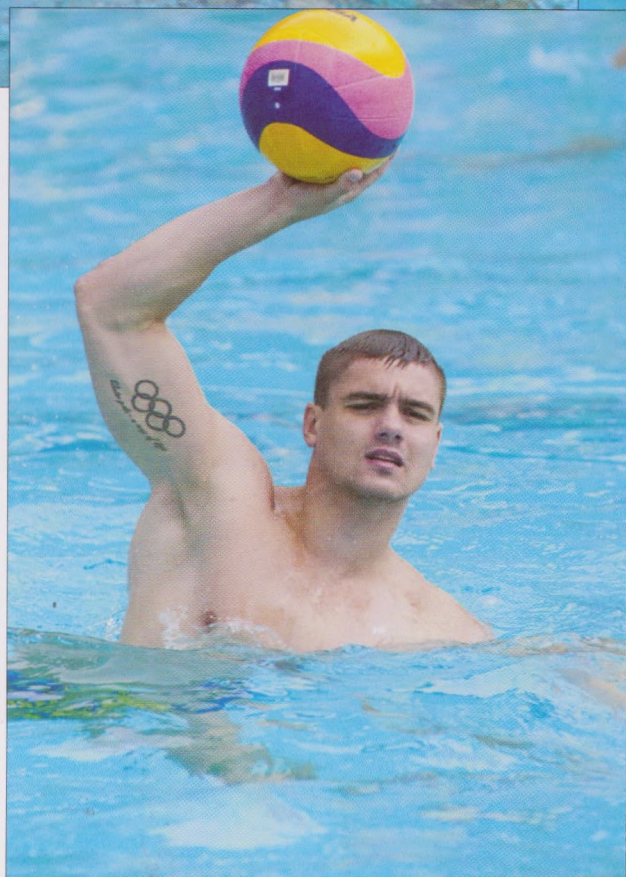

Ватерпольний клуб "Динамо" запрошує Львів на Фінал Кубка України 2015 року

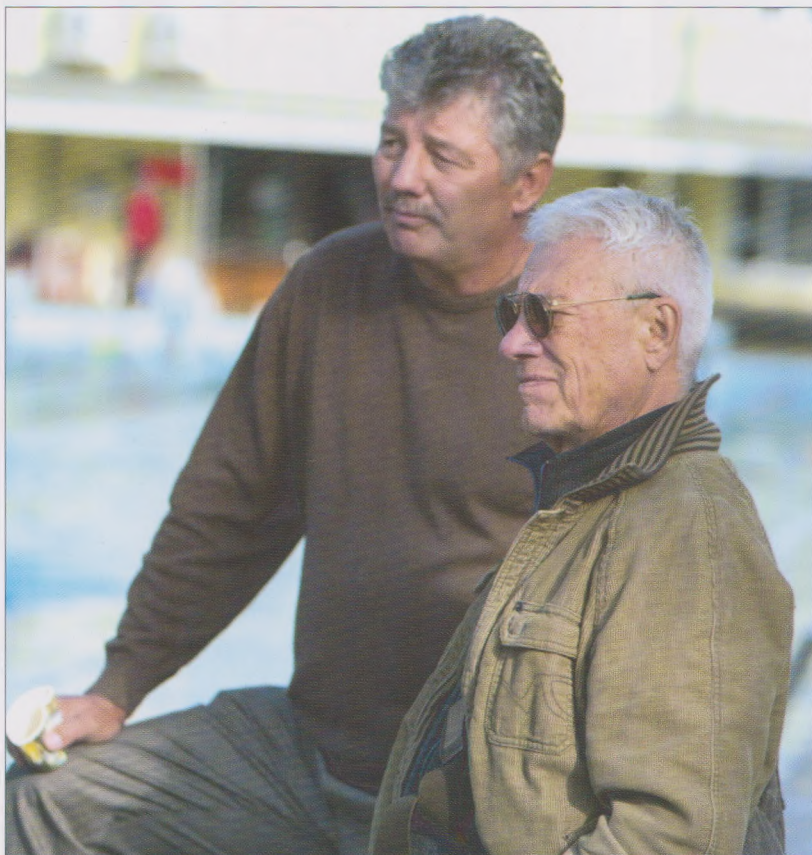

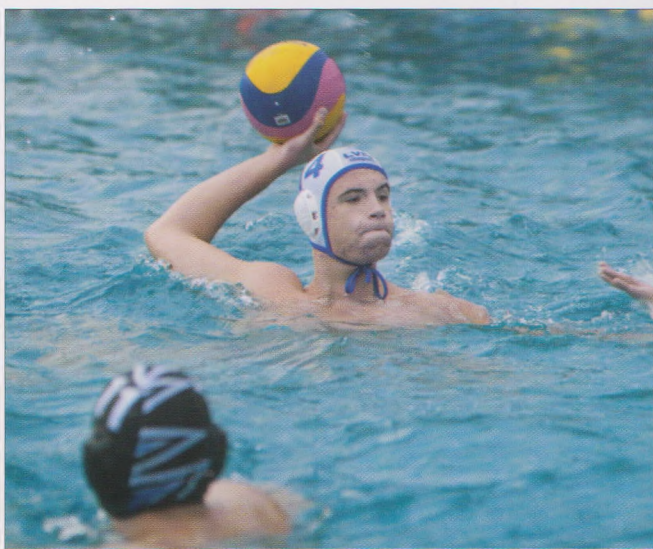

Батьківщини Кубок Львова

Настанови О.Бойко Зінкевич
... і Зінкевич—

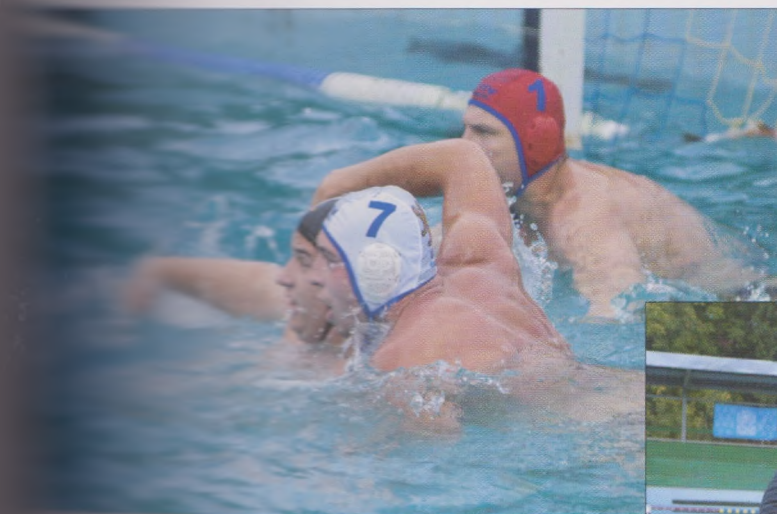

Перший
Суперкубок
України
2016

Чемпіонат України 2016/2017

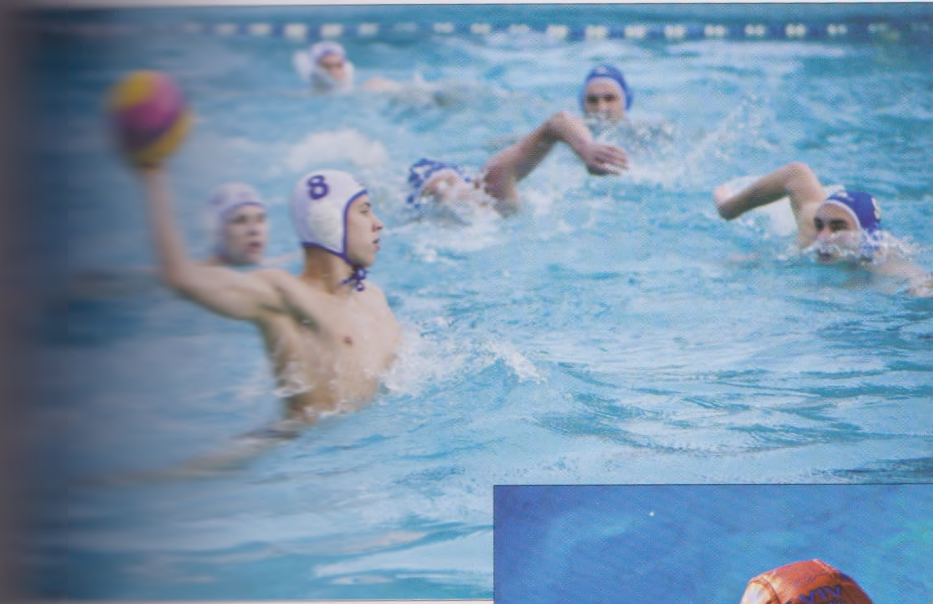

Кубок України 2017

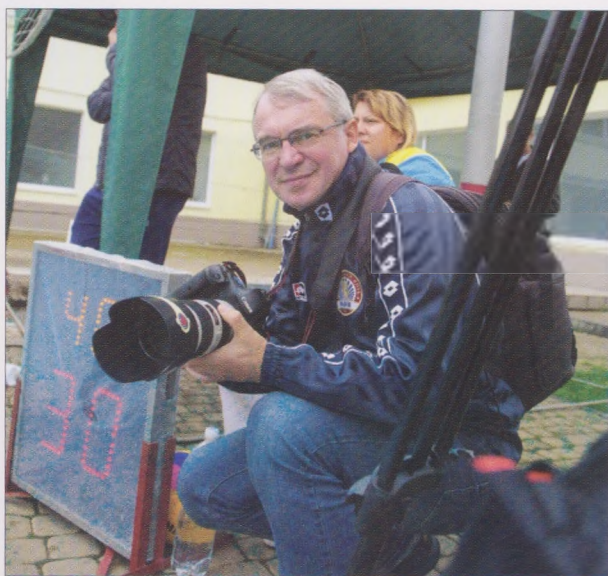

Суперкубок України 2017

Нагородження ватерполістів

Чемпіонат України 2018

Чемпіонат України 2018/2019

ВК "Динамо" (Львів) – переможець національної першості

Срібний призер чемпіонату України-2018/2019 команда ЛУФК (Львів)

ЗМІСТ

Вступне слово Олександра Свищова	3	Пазли складаються вірно	
Початки водного поло у Львові	5	За крок від омріяних медалей	
СТВОРЕННЯ ВАТЕРПОЛЬНОГО "ДИНАМО"			
Команда Миколи Кофнера	6	Нарешті – "бронза"!	
Перше звання чемпіона УРСР	7	За крок від квартету	
"Кадри вирішують все"	9	Друга медаль "високої проби"	
Друге "золото" української проби	11	За "легіонерським хлібом"	
Участь динамівців у I Спартакіаді	12	Перший національний чемпіонат	
На шляху до еліти	13	Долаючи перешкоди	
Перший млинець виявився глевким	15	Дебют в Єврокубках	
Команда Вадима Мартинчика	19	"Золото" – 1995	
Найсильніші в Україні роблять ставку		Найкращий результат в історії	
на всесоюзний чемпіонат	21	Олімпійська кваліфікація	
Спартакіадна "бронза" – 1963	23	Олімпіада в Атланті	
Мартинчик у збірній СРСР	25	Севільський турнір в еліті	
"Найсильніша лінія нападу в світі!"	26	Завдання: врятувати львівське водне поло	
"Золото" Жмудського голландської проби	27	Севастопольський вальс з Кубком України-2019	
Перемога на Спартакіаді України	29	На чолі збірних	
Невдалий дебют Пінського	31	По країнах і континентах	
Медалі юніорської проби	35	Іноземний легіон "Динамо"	
Перемога на Спартакіаді народів СРСР	36	НОВА ЕРА: ВІДРОДЖЕННЯ "ДИНАМО"	
Золоті медалі Мюнхена Жмудського і Баркалова ..	37	"Золото" після 18-річної перерви	
Вершина "команди 1970-их"	38	Два золоті дублі	
Спартакіадне "срібло"	39	Перший Суперкубок – наш!	
Тренерський дебют Гайдаєнка	40	Боротьба за повернення на ватерпольний Олімп	
Переїзд Никифорова до Москви	42	Повернення на п'єдестал	
Балансування на межі вильоту	45	На шляху до Європи	
Зірковий час динамівських збірників	47	Львівська подвійна експансія	
Бойкот і Львів втрачає олімпійських чемпіонів	49	СТАТИСТИКА	
		ФОТОЛІТОПИС ВК "ДИНАМО" (ЛЬВІВ)	

Науково-популярне видання

Михайло Романяк

70 РОКІВ ВК "ДИНАМО"

Відповідальний за випуск – А. Трач

Редактор – І. Яремко

Комп'ютерне верстання – О. Іванків

Підписано до друку 05.06.2019.

Формат 84x108/16. Папір офсетний.

Гарнітура Arial. Офсетний друк.

Умов.-друк. арк. 21,6.

Замовлення № 04/6.

Виготівник і видавець – ТзОВ "Тріада плюс", 79018, м. Львів, вул. Братів Міхновських, 9

тел. (032) 243-17-49, e-mail: triadaplus@hotmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців... ДК № 2712 від 07.12.2016